2023/2225

30.10.2023

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2023/2225,

18. oktoober 2023,

mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2008/48/EÜ

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/48/EÜ ([3]) on sätestatud liidu tasandi normid, mis käsitlevad tarbijakrediidilepinguid.

(2) 2014. aastal esitas komisjon aruande direktiivi 2008/48/EÜ rakendamise kohta. 2020. aastal esitas komisjon teise aruande kõnealuse direktiivi rakendamise kohta ja komisjoni talituste töödokumendi kõnealuse direktiivi õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse hindamise – mille käigus konsulteeriti ulatuslikult asjaomaste sidusrühmadega – tulemustega.

(3) Kõnealused aruanded ja konsultatsioonid näitasid, et direktiiv 2008/48/EÜ on olnud tarbijakaitse kõrgete standardite tagamisel ja krediidi andmise ühtse turu väljakujundamise toetamisel osaliselt tulemuslik ning et need eesmärgid on endiselt asjakohased. Põhjused, miks kõnealune direktiiv on olnud kõigest osaliselt tulemuslik, tulenevad nii direktiivist endast, näiteks teatavate artiklite ebatäpne sõnastus, kui ka välistest teguritest, näiteks digiüleminekuga seotud suundumused ning praktiline kohaldamine ja täitmise tagamine liikmesriikides, samuti sellest, et teatavad tarbijakrediidituru aspektid ei ole hõlmatud kõnealuse direktiivi kohaldamisalaga.

(4) Digiüleminek on soodustanud turusuundumusi, mida ei olnud direktiivi 2008/48/EÜ vastuvõtmise ajal võimalik ette näha. Pärast kõnealuse direktiivi vastuvõtmist toimunud kiire tehnoloogiline areng on toonud tarbijakrediidituru kaasa suured muutused, seda nii pakkumise kui ka nõudluse poolel, näiteks on tulnud turule uued tooted ning tarbijate käitumine ja eelistused on muutunud.

(5) Direktiivi 2008/48/EÜ teatavate sätete ebatäpne sõnastus, mis võimaldab liikmesriikidel vastu võtta lahknevaid sätteid, mis lähevad kaugemale kõnealuses direktiivis sätestatust, on mitmes tarbijakrediidilepingute aspektis toonud kaasa killustatud õigusraamistiku kogu liidus.

(6) Nimetatud riigisisestest erisustest tulenev de facto ja de jure olukord kahjustab mõningatel juhtudel konkurentsi liidu krediidiandjate vahel ja takistab siseturu toimimist. See olukord piirab tarbijate võimalust saada kasu üha suurenevast piiriülese krediidi pakkumisest, mis digiülemineku mõjul eeldatavasti veelgi kasvab. Kõnealused moonutused ja piirangud võivad omakorda mõjutada kaupade ja teenuste nõudluse vähenemist. Samuti on sellise olukorra tulemuseks tarbijate ebapiisav ja ebaühtlane kaitsetase liidus.

([1]) ELT C 105, 4.3.2022, lk 92.
([2]) Euroopa Parlamendi 12. septembri 2023. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 9. oktoobri 2023. aasta otsus.
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).

(7) Viimastel aastatel on tarbijatele pakutava krediidi valik märkimisväärselt arenenud ja mitmekesistunud. Turule on tulnud uued krediiditooted, eelkõige veebikeskkonnas, ning nende kasutamine areneb pidevalt edasi. See on põhjustanud õiguskindlusetust seoses direktiivi 2008/48/EÜ kohaldamisega selliste uute toodete suhtes.

(8) Käesolev direktiiv täiendab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/65/EÜ ([4]) sätestatud norme. Õiguskindluse tagamiseks tuleks täpsustada, et käesoleva direktiivi ja kõnealuse direktiivi sätete vastuolu korral tuleks erinormina kohaldada käesoleva direktiivi sätteid.

(9) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklile 26 hõlmab siseturg ala, mille ulatuses tagatakse kaupade, isikute ja teenuste vaba liikumine. Tarbijakrediidi jaoks läbipaistvama ja tõhusama õigusraamistiku loomine peaks suurendama tarbijate usaldust ja kaitset ning soodustama piiriülese tegevuse arengut.

(10) Selleks et parandada tarbijakrediidi siseturu toimimist, on vaja mitmes põhivaldkonnas tagada ühtlustatud liidu raamistik. Arvestades tarbijakrediidi turu arengut, eelkõige veebikeskkonnas, ning liidu kodanike üha suurenevat liikuvust, aitavad tulevikku suunatud liidu õigusaktid, mis on kohandatavad tulevaste krediidivormidega ning annavad liikmesriikidele piisavalt paindlikkust nende rakendamisel, luua ettevõtjatele võrdsed tingimused.

(11) ELi toimimise lepingu artikli 169 lõikes 1 ja lõike 2 punktis a sätestatakse, et liit aitab kõrgetasemelise tarbijakaitse saavutamisele kaasa meetmetega, mis on võetud ELi toimimise lepingu artikli 114 põhjal. Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) artiklis 38 on sätestatud, et liidu poliitikaga tagatakse kõrgetasemeline tarbijakaitse.

(12) On tähtis, et tarbijatele oleks tagatud kõrgetasemeline kaitse. Seega peaks olema võimalik, et krediidipakkumiste vaba liikumine toimub optimaalsetel tingimustel nii krediidi pakkujate kui krediidi taotlejate jaoks, võttes kohaselt arvesse konkreetset olukorda liikmesriikides.

(13) Selleks et tagada kõikide liidu tarbijate huvide kõrgetasemeline ja samaväärne kaitse ning luua hästi toimiv siseturg, on vaja täielikku ühtlustamist. Seetõttu ei tohiks liikmesriikidel lubada säilitada ega kehtestada riigisiseseid õigusnorme, mis lahknevad käesolevas direktiivis sätestatutest, välja arvatud juhul, kui käesolevas direktiivis on sätestatud teisiti. Sellist piirangut tuleks siiski kohaldada üksnes juhul, kui käesoleva direktiiviga ühtlustatud sätted on olemas. Ühtlustatud sätete puudumisel peaksid liikmesriigid saama jätkuvalt säilitada riigisisesed õigusnormid või need kehtestada. Seega peaks liikmesriikidel olema võimalus säilitada või kehtestada kauba tarnija või teenuste osutaja ja krediidiandja solidaarvastutust käsitlevad riigisisesed sätted. Samuti peaksid liikmesriigid saama säilitada või kehtestada riigisisesed õigusnormid kaubamüügilepingu või teenuste osutamise lepingu tühistamise kohta, kui tarbija kasutab oma õigust krediidilepingust taganeda. Sellega seoses peaks liikmesriikidel olema õigus tähtajatute krediidilepingute puhul kehtestada minimaalne ajavahemik, mis peab jääma krediidiandja poolt krediidi tagastamise nõude esitamise aja ja krediidi tagastamise tähtpäeva vahele.

(14) Käesolevas direktiivis sätestatud mõistetega määratakse kindlaks ühtlustamise ulatus. Liikmesriikide kohustus võtta käesolev direktiiv üle peaks seega piirduma direktiivi reguleerimisalaga, nagu see on määratletud kõnealuste mõistetega. Käesolev direktiiv ei tohiks siiski piirata liikmesriike kohaldamast käesoleva direktiivi sätteid kooskõlas liidu õigusega valdkondades, mis ei kuulu direktiivi reguleerimisalasse. Seega saaks liikmesriik säilitada või kehtestada käesolevale direktiivile või selle teatavatele sätetele vastavad riigisisesed õigusnormid krediidilepingute kohta, mis jäävad direktiivi reguleerimisalast välja, näiteks krediidilepingud, mille sõlmimisel nõutakse tarbijalt krediidiandjale esemelise tagatise andmist ja mille kohaselt tarbija vastutus piirdub rangelt selle hoiustatud esemega, või krediidilepingud, mille krediidi kogusumma on suurem kui 100 000 eurot. Lisaks saaksid liikmesriigid käesolevat direktiivi kohaldada ka seotud krediidile, mis ei ole hõlmatud käesolevas direktiivis sätestatud seotud krediidilepingu määratlusega. Seega saaks käesoleva direktiivi sätteid seotud krediidilepingute kohta kohaldada krediidilepingutele, mille eesmärk on rahastada kauba tarnimise või teenuste osutamise lepingut üksnes teatavas osas.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16).

(15) Selleks et parandada tarbijakaitset, on mitu liikmesriiki kohaldanud direktiivi 2008/48/EÜ valdkondade suhtes, mis ei kuulu selle reguleerimisalasse, samal ajal kui teistes liikmesriikides on olemas erinevad riigisisesed normid nende valdkondade reguleerimiseks tulenevalt turu eripäradest, säilitades seeläbi eri liikmesriikide riigisiseste õigusnormide vahel teatavad lahknevused seoses selliste krediidiliikidega. Tegelikult võivad mitu direktiivi 2008/48/EÜ reguleerimisalast välja jäävat krediidilepingut olla tarbijatele kahjulikud, sealhulgas lühiajalised suure kulukusega krediidilepingud, mille summa on tavapäraselt väiksem kui kõnealuse direktiiviga sätestatud miinimumkünnis 200 eurot. Sellega seoses ning pidades silmas eesmärki tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse ja soodustada piiriülese tarbijakrediidituru arengut, peaks käesoleva direktiivi reguleerimisala hõlmama teatavaid lepinguid, mis jäeti direktiivi 2008/48/EÜ reguleerimisalast välja, näiteks kogusummas vähem kui 200 eurost krediiti käsitlevad tarbijakrediidilepingud. Samamoodi peaks direktiivi kohaldamisala hõlmama muid tooteid, mis võivad olla kahjulikud nende suure kulukuse või maksete tasumata jätmise korral nõutavate suurte tasude tõttu, et tagada suurem läbipaistvus ja parem tarbijakaitse ning tugevdada seeläbi tarbijate usaldust. Sellest tulenevalt ei tuleks käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta ostmise võimalusega rendi- või liisinguleppinguid, arvelduskrediidi vormis krediidilepinguid, mille puhul kuulub krediit tagasimaksmisele ühe kuu jooksul, krediidilepinguid, mille puhul krediiti antakse intressivabalt ega nõuta muude tasude maksmist, ega krediidilepinguid, mille tingimuste kohaselt tuleb krediit tagasi maksta kolme kuu jooksul ning mille puhul tuleb maksta kõigest väheolulisi tasusid. Mõningate nimetatud krediidilepingute puhul, mis jäeti direktiivi 2008/48/EÜ reguleerimisalast välja ja mis võiksid olla hõlmatud käesoleva direktiiviga, nimelt kogusummas vähem kui 200 eurost krediiti käsitlevad krediidilepingud, krediit, mis on antud intressivabalt ja muude tasudeta ning üksnes tarbija makstavate piiratud tasudega maksete hilinemise korral, ning krediit, mis tuleb tagasi maksta kolme kuu jooksul ja mille eest nõutakse kõigest väheolulisi tasusid, peaks liikmesriikidel olema siiski võimalus mitte kohaldada käesolevas direktiivis kindlaks määratud piiratud hulka sätteid, mis on seotud reklaami, lepingueelse teabe ja lepinguteabega, et vältida krediidiandjate tarbetut koormust, võttes arvesse turu eripära ja selliste krediidilepingute eriomadusi, näiteks nende lühemat kestust, tagades samal ajal tarbijakaitse kõrgema taseme.

(16) „Osta kohe, maksa hiljem“ makselahendused, mille puhul krediidiandja annab tarbijale krediiti, mille ainus eesmärk on kaupade või teenuste ostmine kauba tarnijalt või teenuse osutajalt, ning mis on uued digitaalsed finantsvahendid, mis võimaldavad tarbijatel teha ostu ja maksta ostu eest teatava aja jooksul, on sageli intressivabad ja muude tasudeta ning peaks seetõttu kuuluma käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.

(17) Teatav tasumise edasilükkamine, mille puhul kauba tarnija või teenuse osutaja annab tarbijale aega tasuda kauba või teenuse eest intressivabalt ja muude tasudeta, välja arvatud piiratud summas tasud hilinenud maksete korral vastavalt riigisisesele õigusele, tuleks käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta, tingimusel et puudub kolmas isik, nagu „osta kohe, maksa hiljem“ makselahenduste puhul, kes pakub kauba või teenuse eest krediiti, ning et kogu makse tuleb teha 50 päeva jooksul alates kauba tarnimisest või teenuse osutamisest. Selline tasumine edasilükkamine on äritava, mida kasutatakse tavaliselt selleks, et võimaldada tarbijatel tasuda alles pärast kauba või teenuse saamist, ja see on tarbijatele kasulik, näiteks raviarvete korral võimaldatav tasumise edasilükkamine, kui haiglad annavad tarbijatele aega ravikulude tasumiseks. Nimetatud väljajätmine peaks olema teatavate suurte internetipõhiste kaubatarnijate või teenuseosutajate puhul, kellel on juurdepääs suurele kliendibaasile, piiratud selliselt, et kolmas isik ei paku ega osta krediiti ja 14 päeva jooksul pärast kauba tarnimist või teenuse osutamist tuleb teha kogu makse, intressivabalt ja muude tasudeta ning üksnes tarbija makstavate piiratud tasudega maksete hilinemise korral vastavalt riigisisesele õigusele. Sellised suured internetipõhised kaubatarnijad ja teenuseosutajad, võttes arvesse nende finantssuutlikkust ja võimet suunata tarbijaid impulsiivostude tegemisele ja võimalikule ületarbimisele, saaksid vastasel juhul pakkuda tasumise edasilükkamist väga ulatuslikult ja ilma tarbijatele kaitsemeetmeid pakkumata ning nõrgestaksid ausat konkurentsi muude kaubatarnijate või teenuseosutajatega. Selline piirang võimaldaks tarbijatel teha makseid mugavalt kahe nädala jooksul, tagades samal ajal, et kui suured internetipõhised kaubatarnijad või teenuseosutajad soovivad anda suures mahus krediiti pikema aja jooksul, kohaldatakse nende suhtes käesolevat direktiivi.

(18) Nagu on kirjeldatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/751 ([5]) põhjenduses 17, on määratud tagasimaksega deebetkaardid turul laialdaselt kättesaadavad krediitkaardid, mille puhul debiteeritakse kaardi valdaja kontot eelnevalt kokku lepitud kuupäeval tehingu kogusumma võrra, tavaliselt üks kord kuus, intressivabalt. Liikmesriigid peaksid saama jätta käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja teatavad määratud tagasimaksega deebetkaartide krediidilepingud, kuna sellised krediidilepingud võivad aidata kodumajapidamistel paremini kohandada oma eelarvet igakuise sissetulekuga, juhul kui krediit tuleb maksta tagasi 40 päeva jooksul, see on intressivaba ja muude tasudeta ning üksnes piiratud tasudega, mis on seotud makseteenuse osutamisega, ning kui seda pakub krediidiasutus või makseasutus. Kõnealune kohaldamisalast väljajätmine ei tohiks piirata selliste arvelduskrediiti või arvelduskonto jäägi ületamist käsitlevate asjakohaste sätete kohaldamist, mida tuleks kohaldada juhul, kui tagasimakse ületab arvelduskonto positiivset jääki.

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/751 kaardipõhiste maksetehingute vahendustasude kohta (ELT L 123, 19.5.2015, lk 1).

(19) Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse ei tuleks lisada rendi- ja liisingulepinguid, mille puhul tarbija kohustus või võimalus lepingu ese välja osta ei ole lepingus endas ega üheski eraldi lepingus kehtestatud, näiteks puhtakujulised üürilepingud, kuna need ei hõlma vara võimalikku üleminekut lepingu lõppedes.

(20) Lisaks tuleks käesoleva direktiiviga hõlmata kõik krediidilepingud summas kuni 100 000 eurot. Käesolevas direktiivis sätestatud krediidilepingute summa ülempiir peaks olema suurem kui direktiivis 2008/48/EÜ sätestatud ülempiir, et võtta arvesse inflatsiooni mõjust tulenevat indekseerimist alates 2008. aastast ja järgnevatel aastatel.

(21) Krediidilepingute puhul, millega nähakse ette krediidiandja ja tarbija vaheline kokkulepe seoses tasumise edasilükkamisega või tagasimaksmise meetoditega juhul, kui tarbijal on esialgse krediidilepingu puhul juba tekkinud või tõenäoliselt tekib makseviivitus, kui selline kokkulepe aitaks tõenäoliselt vältida makseviivitusega seotud kohtumenetlust ja selle tingimused ei ole esialgses krediidilepingus kehtestatud tingimustest halvemad, peaksid liikmesriigid saama otsustada, et nad kohaldavad üksnes piiratud arvul käesoleva direktiivi sätteid, muu hulgas vabastades krediidiandjad krediidivõimelisuse hindamise kohustusest. See ei tohi takistada makseraskustes tarbijatel sõlmida uut krediidilepingut, mis aitaks neil oma esialgset krediiti hõlpsamini tagasi maksta. Tarbijate puhul peetaks tõenäoliseks, et neil tekib makseviivitus näiteks juhul, kui nad on kaotanud töö.

(22) Alates 2008. aastast on tarbijatele üha enam kättesaadav rahastamisvorm olnud ühisrahastus, mida enamasti kasutatakse väikesteks kulutusteks või investeeringuteks. Ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja käitab üldsusele avatud digitaalset platvormi, et viia või aidata viia potentsiaalsed laenuandjad, kes tegutsevad kas oma kaubandus-, äri- või kutsetegevuse raames või mitte, kokku rahastamist soovivate tarbijatega. Selline rahastamine võib toimuda tarbijakrediidi vormis. Kui ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad annavad tarbijatele krediiti otse, tuleks nende suhtes kohaldada käesoleva direktiivi sätteid krediidiandjate kohta. Kui ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad hõlbustavad krediidi andmist kaubandus-, äri- või kutsetegevuse raames tegutsevate krediidiandjate ja tarbijate vahel, tuleks selliste krediidiandjate suhtes kohaldada käesoleva direktiiviga krediidiandjatele ette nähtud kohustusi. Sellises olukorras tegutsevad ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad krediidivahendajana ning seega tuleks nende suhtes kohaldada käesoleva direktiiviga krediidivahendajatele ette nähtud kohustusi.

(23) Teatavat liiki krediidilepingute puhul, mille suhtes kohaldatakse üksnes teatavaid käesoleva direktiivi sätteid, peaks liikmesriikidele jääma õigus reguleerida sellist liiki krediidilepinguid riigisiseste õigusaktidega selles osas, mida käesoleva direktiiviga ei ühtlustata.

(24) Teenuste kestva osutamise lepingud või samalaadsete kaupade tarnimise lepingud, mille kohaselt tarbija tasub kaupade või teenuste eest osamaksetega kogu lepingu kehtivuse aja jooksul, võivad oluliselt erineda käesoleva direktiiviga reguleeritavatest krediidilepingutest, seda eriti lepingupoolte huvide ja tehingu asjaolude ning sooritamise poolest. Seetõttu ei tohiks selliseid lepinguid lugeda krediidilepinguteks käesoleva direktiivi tähenduses. Sellised lepingud on näiteks kindlustuslepingud, mille eest tasutakse igakuiste osamaksetena.

(25) Käesoleva direktiivi reguleerimisalast tuleks välja jätta krediidilepingud, mille alusel antakse krediiti kinnisasja tagatisel, ja krediidilepingud, mille eesmärk on rahastada maa või olemasoleva või projekteeritava ehitise, sealhulgas kaubandus-, äri- või kutsetegevuseks kasutatavate ruumide, omandiõiguse omandamist või säilitamist, kuna selliseid lepinguid reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/17/EL ([6]). Samas käesoleva direktiivi reguleerimisalast ei tohiks välja jätta krediiti, mille eesmärk on eluasemeks oleva kinnisasja renoveerimine, mille kogusumma ületab 100 000 eurot, ning mis ei ole tagatud hüpoteegiga või muu võrreldava liikmesriigis tavaliselt kasutatava kinnisasjaga seotud tagatise või sellele seatud õigusega.

(26) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada sõltumata sellest, kas krediidiandjaks on juriidiline või füüsiline isik. Käesolev direktiiv ei tohiks siiski mõjutada liikmesriikide õigust lubada tarbijakrediiti andmist üksnes juriidilistel isikutel või teatud juriidilistel isikutel.

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).

(27) Käesoleva direktiivi teatavaid sätteid tuleks kohaldada füüsilistest ja juriidilistest isikutest krediidivahendajatele, kes esitlevad või pakuvad tarbijatele oma kaubandus-, äri- või kutsetegevuse raames tasu eest krediidilepinguid, abistavad tarbijaid, tehes krediidilepingutega seotud ettevalmistavat tööd, või sõlmivad tarbijatega krediidilepinguid krediidiandja nimel.

(28) Tarbijatele antav teave, näiteks piisavad selgitused, lepingueelne teave, üldine teave ning teave andebaaside kasutamise kohta, peaks olema tasuta. Eritähelepanu tuleks pöörata puuetega inimeste vajadustele.

(29) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige austatakse käesoleva direktiiviga täielikult põhiõiguste harta kohast õigust isikuandmete kaitsele, omandile, mittediskrimineerimisele, perekonna- ja tööelu kaitsele ning tarbijakaitsele.

(30) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 ([7]) kohaldamist, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate krediidiandjate ja -vahendajate teostatava isikuandmete töötlemise suhtes, ning eelkõige ei tohiks see piirata kõnealuse määruse artiklis 5 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtete, sealhulgas võimalikult väheste andmete kogumise, õigsuse ja eesmärgi piirangu põhimõtete kohaldamist.

(31) Liidus seaduslikult elavaid tarbijaid ei tohiks liidus krediidilepingu taotlemisel, sõlmimisel või omamisel diskrimineerida nende kodakondsuse ega elukoha tõttu ega muul põhiõiguste harta artiklis 21 osutatud alusel. See ei piira võimalust pakkuda erinevaid krediidile juurdepääsu tingimusi, kui need erinevad tingimused on igakülgselt põhjendatud objektiivsete kriteeriumidega. Samuti ei tohiks seda mõista nii, et see paneb krediidiandjatele või krediidivahendajatele kohustuse osutada teenuseid valdkondades, kus nad äritegevusega ei tegele.

(32) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/29/EÜ ([8]) tuleks tarbijaid kaitsta ebaausate või eksitavate tavade eest, eelkõige mis puudutab krediidiandja või krediidivahendaja esitatavat teavet. Kõnealune direktiiv on krediidilepingute suhtes jätkuvalt kohaldatav ning toimib turvaabinõuna, millega tagatakse, et kõigis sektorites on võimalik säilitada ühtlaselt kõrgetasemelise tarbijate kaitse ebaausate kaubandustavade eest, sealhulgas täiendades seda muude liidu õigusnormidega.

(33) Kehtestada tuleks erisätted krediidilepingute reklaamimise ning tarbijatele antava standardteabe teatavate elementide kohta, et tarbijad saaksid eelkõige erinevaid pakkumisi võrrelda. Sellist standardteavet tuleks anda selgel, kokkuvõtlikul ja selgelt eristuval viisil tüüpilise näite kujul. Krediidi kogusumma ja tagasimaksmise kestus, mille krediidiandja valib tüüpilise näite jaoks, peaksid võimalikult suurel määral vastama krediidiandja reklaamitava krediidilepingu omadustele. Standardteave tuleks esitada ennem ja tähelepandavalt ning selgel viisil ja kaasavas vormis. See teave peaks olema selgesti loetav ja selle puhul tuleks arvesse võtta teatavate andmekandjate, näiteks mobiiltelefonide ekraanide tehnilisi piiranguid. Digikanalite puhul võib osa tüüpilises näites sisalduvast standardteabest esitada klõpsamise, kerimise või üle libistamise teel. Enne krediidipakkumistele juurdepääsu saamist tuleks tarbijatele esitada siiski kogu standardteave, mida peab krediidilepinguid käsitlev reklaam hõlmama, isegi juhul, kui klõpsatakse, keritakse või libistatakse üle. Standardteave tuleks samuti selgelt eristada muust krediidilepinguga seotud lisateabest. Ajutise kehtivusega müügiedenduslikud tingimused, näiteks kliendi peibutamiseks ette nähtud ülisoodne intressimäär, mis seisneb madalamas laenuintressis, mis kehtib krediidilepingu esimestel kuudel, peaksid olema selgelt äratuntavad. Kogu oluline teave peaks olema tarbijatele esmapilgul nähtav, isegi kui nad vaatavad seda mobiiltelefoni ekraanilt. Tarbijale tuleks edastada ka krediidiandja ning asjakohasel juhul krediidivahendaja telefoninumber ja e-posti aadress, et ta saaks krediidiandja või krediidivahendajaga kiiresti ja tõhusalt ühendust võtta.

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).

Kui ei ole võimalik esitada krediidi kogusummat kättesaadavaks tehtud kogusummadena, eelkõige kui krediidileping võimaldab tarbijal krediiti vabalt kasutusse võtta piiratud summas, tuleks ette näha ülemmäär. Ülemmäär peaks näitama krediidi kõrgeimat määra, mis võidakse tarbijale kättesaadavaks teha. Teatavatel põhjendatud juhtudel, kui krediidilepingute reklaamimisel kasutatav andmekandja ei võimalda esitada kõnealust teavet visuaalselt, näiteks raadioreklaami puhul, tuleks avaldatava teabe mahtu vähendada, et tarbijad saaksid teabest paremini aru. Lisaks peaks liikmesriikidele jääma õigus reguleerida riigisiseses õiguses teabele esitatavaid nõudeid seoses krediidilepingute reklaamiga, mis ei sisalda teavet krediidi kulukuse kohta. Selleks et vähendada krediidi väärmüüki tarbijatele, kes ei saa seda endale lubada, ja edendada jätkusuutlikku laenuandmist, peaks krediidilepingute reklaam kõikidel juhtudel sisaldama selget ja selgelt eristuvat hoiatust, et teavitada tarbijaid sellest, et laenuvõtmine maksab raha. Tarbijakaitse kõrgema taseme tagamiseks tuleks keelata teatavad reklaamid, näiteks reklaamid, millega julgustatakse tarbijaid taotlema krediiti, andes mõista, et krediit võiks parandada nende finantsolukorda, või täpsustades, et andmebaasides registreeritud krediidil on krediiditaotluse hindamisele väike või olematu mõju. Liikmesriikidel peaks samuti olema lubatud keelata reklaamid, mida nad peavad tarbijate jaoks riskantseks, näiteks reklaamid, mis rõhutavad krediidi saamise lihtsust või kiirust.

(34) Püsiv andmekandja, sealhulgas dokumentide paberversioon ning koostalitlusvõimeline, kaasaskantav ja masinloetav digiversioon, peaks võimaldama esitada isiklikult tarbijale suunatud teavet, võimaldama tarbijal säilitada teavet nii, et see on ligipääsetav hilisemaks kasutamiseks ja teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul, võimaldama säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada ning tagama teabe loetavuse, nii et teavet saab lugeda ja sellele viidata. Tarbijatel peaks olema võimalus valida, millisel püsival andmekandjal nad soovivad teavet saada lepingueelses etapis ja pärast lepingu sõlmimist ning teatada lepingust taganemisest. Tarbijatel ei tohiks siiski olla võimalik teatada taganemisest ja nõuda krediidiandjatelt teabe esitamist sellist liiki püsivatel andmekandjatel, mida üldjuhul ei kasutata.

(35) Reklaamis keskendutakse tavaliselt ühele või mitmele konkreetsele tootele, samas kui tarbijatel peaks olema võimalus teha otsus täielikult teadlikuna pakutavast krediiditoodete valikust. Sellega seoses on üldteabel oluline osa tarbija harimisel laia valiku olemasolevate toodete ja teenuste ning nende põhitunnuste osas. Seepärast peaks tarbijatel olema igal ajal juurdepääs pakutavaid krediiditooteid käsitlevale üldteabele. See ei tohiks piirata kohustust esitada tarbijatele isikupärastatud lepingueelset teavet.

(36) Selleks et tarbijad saaksid teha otsused kõiki asjaolusid teadvalt, peaksid nad aegsasti enne krediidilepingu sõlmimist – ja mitte krediidilepingu sõlmimisega samal ajal – saama piisava lepingueelse teabe, sealhulgas teabe krediiditingimuste, krediidi kulukuse ja oma kohustuste kohta, samuti piisavad selgitused nende küsimuste kohta, et seda teavet sobival ajal ja viisil kaalutleda. Selle eesmärk on tagada, et tarbijatel on lepingueelse teabe lugemiseks ja sellest arusaamiseks, pakkumiste võrdlemiseks ja teadliku otsuse tegemiseks piisavalt aega. Selline nõue ei tohiks piirata nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ([9]) kohaldamist.

(37) Lepingueelse teabe esitamiseks tuleks kasutada käesoleva direktiivi I lisas esitatud Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehte. Selleks et aidata tarbijatel erinevatest pakkumistest aru saada ja neid võrrelda, tuleks krediidi põhielemendid esitada selgelt eristuval viisil kõnealuse teabelehe esimesel lehel, mis peaks võimaldama tarbijatel näha esmapilgul kogu olulist teavet, seda ka mobiiltelefoni ekraanil. Kui kõiki põhielemente ei ole võimalik ühel lehel selgelt eristuval viisil esitada, tuleks need esitada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe esimeses osas kõige rohkem kahel lehel. Teabelehel esitatav teave peaks olema selge, selgesti loetav ja kohandatud teatavate andmekandjate, näiteks mobiiltelefonide ekraanide tehnilistele piirangutele. Teave tuleks eri kanalites esitada asjakohasel ja sobival viisil, et see oleks võrdsetel alustel ja kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/882 ([10]) kättesaadav kõigile tarbijatele.

([9]) Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

(38) Pakkumiste võimalikult suure läbipaistvuse ja võrreldavuse tagamiseks peaks lepingueelne teave sisaldama eelkõige krediidi kulukuse aastamäära, mis määratakse kõikjal liidus kindlaks samal viisil. Kuna krediidi kulukuse aastamäära saab selles etapis esitada vaid näitena, siis peaks tegemist olema tüüpilise näitega. Tüüpiline näide võiks hõlmata asjaomase krediidilepingu liigile iseloomulikku keskmist krediidi kestust ja kogusummat ning asjakohasel juhul ka selle krediidiga soetatavaid kaupu. Tüüpilise näite kindlaksmääramisel tuleks arvesse võtta ka teatavat liiki krediidilepingute esinemise sagedust konkreetsel turul. Seoses laenuintressi, osamaksete sageduse ja intresside kapitaliseerimisega peaksid krediidiandjad kasutama asjaomase tarbijakrediidi puhul oma tavapärast arvutamise meetodit. Juhul kui lepingueelne teave esitatakse vähem kui üks päev enne krediidilepingu või -pakkumuse tarbija suhtes siduvaks muutumist, peaks krediidiandja ja asjakohasel juhul krediidivahendaja tuletama tarbijale ühe kuni seitsme päeva jooksul pärast lepingu sõlmimist või, kui see on kohaldatav, tarbija poolt siduva krediidipakkumise tegemist meelde võimalust krediidilepingust taganeda.

(39) Krediidi kogukulu tarbijale peaks sisaldama kõiki kulusid, kaasa arvatud intress, lepingutasud, maksud, krediidivahendajate tasud ning kõik muud tasud, mida tarbijal tuleb seoses krediidilepinguga maksta, välja arvatud notaritasud. Krediidiandja tegelikke teadmisi kulude kohta tuleks hinnata objektiivselt, võttes arvesse käesolevas direktiivis kehtestatud kutsetegevuse nõudeid.

(40) Krediidilepinguid, mille puhul laenuintress vaadatakse perioodiliselt läbi vastavalt krediidilepingus nimetatud baasintressimäära muutustele, ei tuleks lugeda fikseeritud laenuintressiga krediidilepinguteks.

(41) Liikmesriikidele peaks jääma õigus säilitada või kehtestada riigisisesed õigusnormid, millega keelatakse krediidiandjal nõuda tarbijalt pangakonto avamist seoses krediidilepinguga, mõne muu kõrvalteenuse jaoks lepingu sõlmimist või selliste pangakontode või muude kõrvalteenustega seonduvate kulude või tasude maksmist. Liikmesriikides, kus sellised kombineeritud pakkumised on lubatud, tuleks tarbijaid enne krediidilepingu sõlmimist teavitada kõigist kõrvalteenustest, mis on kohustuslikud kas krediidi saamiseks või selle saamiseks reklaamitavatel tingimustel. Selliste kõrvalteenustega seotud tasumisele kuuluvad kulud, eelkõige kindlustusmaksed, tuleks arvata krediidi kogukulu hulka. Juhul kui selliste kulude suurust ei ole võimalik enne krediidilepingu sõlmimist kindlaks määrata, peaksid tarbijad saama lepingueelses etapis piisavat teavet kulude olemasolu kohta. Tuleks eeldada, et krediidiandjatele on teada nende kõrvalteenuste maksumus, mida nad pakuvad tarbijatele ise või kolmanda isiku nimel, välja arvatud juhul, kui hind sõltub tarbija eriomadustest või olukorrast.

(42) Selleks et tagada konkreetset liiki krediidilepingute puhul tarbijate piisav kaitse tase ilma krediidiandjat või asjakohasel juhul krediidivahendajat liigselt koormamata, on siiski asjakohane piirata lepingueelsele teabele esitatavaid nõudeid, arvestades sellist liiki krediidilepingute eripära.

(43) Tarbijale tuleks enne krediidilepingu sõlmimist esitada põhjalik teave, olenemata sellest, kas krediidi turustamisse on kaasatud krediidivahendaja. Seetõttu tuleks lepingueelsele teabele esitatavaid nõudeid üldiselt kohaldada ka krediidivahendajate suhtes. Kui aga kauba tarnija või teenuse osutaja tegutseb krediidivahendajana kõrvaltegevusena, ei ole asjakohane kehtestada talle juriidilist kohustust anda lepingueelset teavet vastavalt käesolevale direktiivile. Näiteks võib krediidi vahendamise lugeda kauba tarnija või teenuse osutaja kõrvaltegevusalaks, kui krediidi vahendamine ei ole tema kaubandus-, äri- või kutsetegevuse põhieesmärk. Kõnealustel juhtudel tagatakse siiski piisaval tasemel tarbijakaitse, kuna krediidiandja peaks vastutama selle eest, et tarbija saab kogu lepingueelse teabe kas krediidivahendajalt, kui krediidiandja ja krediidivahendaja nii kokku lepivad, või muul sobival viisil.

(44) Liikmesriikidel peaks olema võimalus reguleerida krediidiandja või asjakohasel juhul krediidivahendaja poolt tarbijale enne krediidilepingu sõlmimist esitatava teabe võimalikku siduvat iseloomu ning ajavahemikku, mille jooksul see on krediidiandja suhtes siduv.

(45) Vaatamata tarbijale antavale lepingueelsele teabele võib tarbija siiski vajada täiendavat abi selleks, et otsustada, milline pakutavatest krediidilepingutest on tema vajadusi ja rahalist olukorda arvestades sobivaim. Seetõttu peaksid liikmesriigid tagama, et krediidiandjad ja asjakohasel juhul krediidivahendajad osutavad enne krediidilepingu sõlmimist sellist abi seoses tarbijale pakutavate krediiditoodetega, andes tarbijale tasuta personaalseid asjakohaseid selgitusi asjaomase teabe kohta, sealhulgas eelkõige pakutavate toodete põhiomaduste kohta, nii et tarbija mõistaks nende võimalikku mõju oma majanduslikule olukorrale, sealhulgas õiguslikke ja finantstagajärgi, mis võivad tuleneda lepinguliste kohustuste mittenõuetekohasest täitmisest. Krediidiandjad ja asjakohasel juhul krediidivahendajad peaksid selliste selgituste andmise viisi kohandama asjaoludele, mille kohaselt krediiti pakutakse, ning tarbija vajadusele abi järele, võttes arvesse tarbija krediidialaseid teadmisi ja kogemusi ning konkreetsete krediiditoodete laadi. Sellised selgitused ei tohiks endast kujutada personaalset soovitust. Liikmesriigid peaksid saama nõuda, et krediidiandjad ja asjakohasel juhul krediidivahendajad dokumenteeriksid, millises vormis ja millal sellised selgitused tarbijale esitati.

(46) Nagu on rõhutatud 21. aprillil 2021 avaldatud komisjoni määruse ettepanekus, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid (tehisintellekti käsitlev õigusakt), on tehisintellektisüsteeme lihtne mitmesugustes majanduse ja ühiskonna sektorites kasutusele võtta, sealhulgas piiriüleselt, ning need võivad levida kogu liidus. Sellega seoses peaksid krediidiandjad ja krediidivahendajad, kui nad isikustavad oma hinnapakkumist konkreetse tarbija või konkreetse tarbijakategooria jaoks, tuginedes automatiseeritud otsuste tegemisele, selgelt teavitama tarbijat, et neile esitletud hinda on isikuandmete, sealhulgas tuletatud andmete automatiseeritud töötlemise alusel isikupõhiselt kohandatud, nii et nad saaksid ostuotsuse tegemisel võimalikke riske arvesse võtta. Määruse (EL) 2016/679 artikli 14 lõike 2 punkti f kohaselt peavad krediidiandjad ja krediidivahendajad teavitama pakkumise saanud tarbijaid ka pakkumise isikustamiseks kasutatud andmeallikatest.

(47) Oluline on vältida tavasid, nagu teatavate toodete seosmüük, mis võivad viia selliste krediidilepingute sõlmimiseni, mis ei ole tarbijate parimates huvides, piiramata siiski komplektina müüki, millest võib tarbijaile kasu olla. Liikmesriigid peaksid siiski jätkama finantsteenuste jaeturgude hoolikat jälgimist, tagamaks et komplektina müük ei moonuta tarbijatele kättesaadavat tootevalikut ega konkurentsi. Üldreeglina ei tohiks seosmüük olla lubatud, välja arvatud juhul, kui koos krediidilepinguga pakutavat finantsteenust või -toodet ei ole võimalik pakkuda eraldi, kuna see on krediidi lahutamatu osa, näiteks arvelduskrediidi puhul. Kuigi proportsionaalsuse kaalutlusi arvestades peaks krediidiandja saama nõuda tarbijalt asjakohase kindlustuslepingu olemasolu, et tagada krediidi tagasimaksmine või kindlustada tagatise väärtus, peaks tarbijal olema võimalik valida ise kindlustusandja. See ei tohiks mõjutada krediidiandja kehtestatud krediiditingimusi, tingimusel et kõnealuse kindlustusandja pakutav kindlustus pakub samaväärset tagatist kui krediidiandja poolt pakutav kindlustus. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalus standardida täielikult või osaliselt kindlustuslepingutega pakutavat kindlustuskatet, et tarbijad saaksid soovi korral pakkumisi võrrelda. Selleks et tarbijal oleks enne kindlustuse ostmist täiendavalt aega kindlustuspakkumiste võrdlemiseks, peaksid liikmesriigid nõudma, et tarbijale jäetaks krediidilepinguga seotud kindlustuspakkumiste võrdlemiseks vähemalt kolm päeva, ilma et pakkumist muudetaks, ning et tarbijat teavitataks sellest. Tarbijad peaksid saama sõlmida kindlustuslepingu enne kõnealuse kolmepäevase tähtaja möödumist, kui nad seda sõnaselgelt taotlevad.

(48) Paljud vähist paranenud inimesed kogevad tulenevalt oma haigusloost finantsteenustele juurdepääsul sageli ebaõiglast kohtlemist. Nende kindlustusmaksed on sageli üle jõu käivalt kõrged, kuigi nad on olnud terved juba aastaid, isegi aastakümneid. Selleks et anda vähist paranenud tarbijatele võrdne juurdepääs krediidilepingutega seotud kindlustusele, peaksid liikmesriigid nõudma, et kindlustuslepingud ei põhineks tarbija onkoloogilise haiguse diagnoosi käsitlevatel isikuandmetel, kui kõnealuse tarbija ravi lõpust on möödas asjakohane ajavahemik. Selline liikmesriigi määratud ajavahemik ei tohiks olla pikem kui 15 aastat alates tarbija ravi lõppemisest.

(49) Krediidilepingutest ja kõrvalteenustest tuleks teavitada selgel ja läbipaistval viisil. Tarbija nõusolekut krediidilepingu sõlmimiseks või kõrvalteenuste ostmiseks ei peaks saama eeldada. Iga selline tarbija nõusolek tuleks anda selge nõusolekut väljendava tegevusega, millega tarbija teeb vabatahtliku, konkreetse, teadliku ja ühemõttelise tahteavalduse. Sellega seoses ei tohiks vaikimist, tegevusetust ega vaikevalikuid, nagu eelnevalt märgistatud lahtrid, käsitada tarbija nõusoleku andmisena.

(50) Nõustamisteenuste osutamine personaalse soovituse andmise vormis, see tähendab nõustamisteenus, on tegevus, mis võib olla kombineeritud krediidi andmise või vahendamise muude aspektidega. Seepärast tuleks selleks, et tarbijad mõistaksid, mida neile osutatavad teenused endast kujutavad, teavitada neid, mida sellised nõustamisteenused hõlmavad ning kas neid osutatakse või on võimalik osutada või mitte. Pidades silmas tähtsust, mida tarbijad omistavad terminite „nõu“, „nõustamine“ ja „nõustajad“ kasutamisele, peaksid liikmesriigid saama keelata nende või sarnaste terminite kasutamise, kui nõustamisteenuseid osutavad tarbijatele krediidiandjad või krediidivahendajad. Samuti on asjakohane tagada, et liikmesriigid kehtestavad kaitsemeetmed juhtudeks, kui nõustamist kirjeldatakse sõltumatu teenusena, tagamaks, et asjaomaste kaalutavate toodete valik ja tasumise kord vastab tarbija ootustele sellise nõustamise suhtes. Nõustamisteenuseid osutades peaksid krediidiandjad või krediidivahendajad esitama märke selle kohta, kas soovitus põhineb ainult nende enda tootevalikul või suurel hulgal turul pakutavatel toodetel, nii et tarbija saaks aru, mille alusel talle soovitus tehakse. Lisaks peaks krediidiandja või krediidivahendaja tegema teatavaks tasu, mida tarbija peab nõustamisteenuste eest maksma, või selle arvutamise meetodi, kui teabe esitamise ajal ei ole seda summat võimalik kindlaks määrata. Nõustamine peaks alati olema tarbija parimates huvides ning nõustajad peaksid hankima teavet tarbija vajaduste ja olukorra kohta ning soovitama krediidilepinguid, mis vastavad tarbija vajadustele, finantsolukorrale ja isiklikele asjaoludele, pidades samuti silmas eesmärki minimeerida makseviivitusi ja võlgnevusi. Lisaks tuleks nõustamisel võtta arvesse piisavalt suurt hulka nõustaja tootevalikusse kuuluvaid krediidilepinguid.

(51) Sellise krediidiandmisega, mida tarbija ei ole soovinud, võib teatavatel juhtudel kaasneda tarbija huve kahjustav tegevus. Seda silmas pidades peaks olema keelatud soovimatu krediidi andmine, sealhulgas tarbijatele eelnevalt heakskiidetud krediitkaardi saatmine, kui tarbija ei ole seda tellinud, uue arvelduskrediidi limiidi või arvelduskonto jäägi ületamise limiidi ühepoolne kehtestamine või tarbija arvelduskrediidi või arvelduskonto jäägi ületamise limiidi ühepoolne suurendamine. Soovimatu krediidi andmine väljaspool äriruume sõlmitavate lepingute vormis, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ([11]) artikli 2 punktis 8, peaks olema samuti keelatud. Soovimatu krediidi andmise keeld ei tohiks takistada krediidiandjatel ja krediidivahendajatel reklaamida või pakkuda krediiti ärisuhte käigus kooskõlas tarbijakaitset käsitlevate liidu õigusaktidega ja liidu õigusega kooskõlas olevate riigisiseste meetmetega, sealhulgas reklaamida ja pakkuda müügikohas krediiti, et rahastada kauba või teenuse ostmist.

(52) Liikmesriigid saavad pakkuda tarbijatele võimalust kasutada proportsionaalseid ja tõhusaid õiguskaitsevahendeid krediidiandjate ja krediidivahendajate suhtes, kui nad ei täida käesolevat direktiivi kooskõlas riigisisese õigusega. Kõnealused õiguskaitsevahendid võivad hõlmata kahju hüvitamist ja tarbijale tuleneva krediidi kogukulu vähendamist või krediidilepingu lõpetamist.

(53) Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid, et edendada vastutustundlikke tavasid krediidisuhte kõigis etappides, võttes arvesse oma krediidituru eripära. Nende meetmete hulka võiksid kuuluda näiteks tarbijate teavitamine ja harimine, sealhulgas hoiatused makseviivituste ja liigse võlakoormusega seotud riskide kohta. Laieneval krediidituru on eriti oluline, et krediidiandjad ei tegeleks vastutustundetu laenamisega ega annaks krediiti ilma eelnevalt krediidivõimelisust hindamata. Liikmesriigid peaksid teostama vajalikku järelevalvet sellise krediidiandjate käitumise ärahoidmiseks ja ette nägema vajalikud meetmed sellise käitumise eest karistamiseks. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL ([12]) krediidiriski käsitlevate sätete kohaldamist, peaks krediidiandjatel olema kohustus individuaalselt kontrollida tarbija krediidivõimelisust. Sel eesmärgil peaks krediidiandjatel olema lubatud kasutada mitte ainult asjaomase krediidilepingu ettevalmistamise ajal tarbija poolt esitatud teavet, vaid ka pikaaegse ärisuhte ajal esitatud teavet. Tarbijad peaksid samuti toimima läbimõeldult ja täitma oma lepingulisi kohustusi.

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

(54) On oluline, et enne krediidilepingu sõlmimist hinnataks ja kontrollitaks tarbija suutlikkust ja valmidust krediiti tagasi maksta. Kõnealune krediidivõimelisuse hindamine peaks olema proportsionaalne ja tuginema tarbija huvidele, et vältida vastutustundetuid laenuandmistavasid ja liigset võlakoormust, ning arvesse tuleks võtta kõiki vajalikke ja asjakohaseid tegureid, mis võivad mõjutada tarbija suutlikkust krediit tagasi maksta. Tagasimaksegraafik peaks olema kohandatud tarbija konkreetsetele vajadustele ja tagasimaksevõimele. Kui krediiditaotluse esitavad ühiselt mitu tarbijat, võib krediidivõimelisuse hindamisel lähtuda ühisest tagasimaksevõimest. Positiivne hinnang ei tohiks piirata krediidiandja lepinguvabadust seoses krediidi andmisega. Liikmesriigid peaksid saama kehtestada tarbija krediidivõimelisuse hindamise lisakriteeriumide ja meetodite kohta lisasuuniseid, näiteks kehtestada laenusumma ja tagatisvara väärtuse suhtarvu või laenusumma ja sissetuleku suhtarvu piirmäärad.

(55) Krediidivõimelisuse hindamine peaks tuginema finants- ja majanduslikku olukorda käsitlevale teabele. Selline teave peaks olema vajalik ja proportsionaalne krediidi laadi, kestuse, väärtuse ja tarbijale tulenevate riskidega kooskõlas määruses (EL) 2016/679 sätestatud võimalikult väheste andmete kogumise põhimõttega ning peaks olema asjakohane, täielik ja õige. Nimetatud teave peaks hõlmama vähemalt tarbija sissetulekuid ja kulusid, sealhulgas võtma asjakohaselt arvesse tarbija olemasolevaid kohustusi, muu hulgas tarbija ja tema leibkonna elamiskulusid ning tarbija finantskohustusi. See teave ei tohiks hõlmata määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 osutatud isikuandmete eriliike, nagu terviseandmed, sealhulgas vähktõvega seotud andmed, ega sotsiaalvõrgustikest saadud teavet. Euroopa Pangandusjärelevalve 29. mai 2020. aasta suunistes, mis käsitlevad laenude väljastamist ja seiret on esitatud juhised selle kohta, millistesse kategooriatesse kuuluvaid andmeid tohib kasutada isikuandmete töötlemiseks krediidivõimelisuse otstarbel, mis hõlmavad tõendeid sissetuleku või tagasimaksete muude allikate kohta, ning finantsvarade ja -kohustuste teavet või teavet muude rahaliste kohustuste kohta. Selleks et hõlbustada krediidivõimelisuse hindamist, peaksid tarbijad esitama teavet oma finants- ja majandusliku olukorra kohta. Tarbijale tuleks krediiti anda ainult juhul, kui krediidivõimelisuse hinnangu kohaselt on tõenäoline, et krediidilepingust tulenevad kohustused täidetakse selle lepinguga nõutavatel tingimustel. Hinnates tarbija suutlikkust täita krediidilepingust tulenevaid kohustusi, peaks krediidiandja võtma arvesse asjakohaseid tegureid ja konkreetseid asjaolusid, näiteks, kuid mitte üksnes, käesoleva direktiivi kohaselt antavate krediitide puhul, mille eesmärk on rahastada õpinguid või katta erakorralisi tervishoiukulusid, piisavate tõendite olemasolu selle kohta, et sellised krediidid toovad tarbijale tulevikus tulu, või selliste tagatiste või muude garantiide olemasolu, mida tarbija saaks krediidi tagamiseks esitada.

(56) Komisjoni määruse ettepanekus, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid (tehisintellekti käsitlev õigusakt), sätestatakse, et tehisintellektisüsteemid, mida kasutatakse füüsilistele isikutele krediidihinnangu andmiseks või nende krediidivõimelisuse hindamiseks, tuleks liigitada suure riskiga tehisintellektisüsteemideks, sest nendega otsustatakse asjaomaste inimeste juurdepääs finantsvahenditele või olulistele teenustele, nagu eluase, elekter ja telekommunikatsiooniteenused. Seda suurt riski arvestades peaks tarbijal juhul, kui krediidivõimelisuse hindamine hõlmab andmete automatiseeritud töötlemist, olema õigus sellele, et krediidiandja võimaldaks inimese sekkumist. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, peaks tarbijal olema õigus saada sisulisi ja arusaadavaid selgitusi tehtud hindamise ning selle kohta, kuidas asjaomane andmete automatiseeritud töötlemine toimib, sealhulgas põhimuutujate, kasutatava loogika ja kaasnevate riskide kohta, ning tal peaks olema õigus väljendada oma seisukohta ning taotleda krediidivõimelisuse hinnangu läbivaatamist ja krediidi andmist käsitleva otsuse läbivaatamist. Tarbijal peaks olema õigus saada nende õiguste kohta teavet pärast seda, kui talle on esitatud nõuetekohaselt teavet järgitava menetluse kohta. Võimalus taotleda esialgse hinnangu ja otsuse läbivaatamist ei tohiks tingimata viia tarbijale krediidi andmiseni.

(57) Tarbija krediidivõimelisuse hindamiseks peaks krediidiandja kasutama ka krediidiandmebaase. Õiguslike ja tegelike asjaolude tõttu võib vajalikuks osutuda selliste päringute teostamine erinevas ulatuses. Selleks et vältida konkurentsimoonutusi krediidiandjate vahel, peaks nendel krediidiandjatel, kelle üle tehakse järelevalvet ja kes järgivad täielikult määruse (EL) 2016/679 sätteid, olema liikmesriigis, mis ei ole nende asukohariik, juurdepääs tarbijaid käsitlevatele era- või avalik-õiguslikele krediidiandmebaasidele samasugustel mittediskrimineerivatel tingimustel nagu selles liikmesriigis asutatud krediidiandjatel. Liikmesriigid peaksid hõlbustama piiriülest juurdepääsu era- või avalik-õiguslikele andmebaasidele kooskõlas määrusega (EL) 2016/679. Selleks et tugevdada vastastikkuse põhimõtet, tuleks krediidiandmebaasides kooskõlas liidu ja riigisisese õigusega säilitada teavet vähemalt tarbijate võlgnevuste kohta krediidi tagasimaksmisel ning krediidi liigi ja krediidiandja nime kohta. Krediidiandjad ja krediidivahendajad ei tohiks töödelda andmete eriliike, nagu määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 osutatud terviseandmed, ega sotsiaalvõrgustikest saadud teavet, kuna neid andmeliike ega sellist teavet ei tohiks kasutada tarbijate krediidivõimelisuse hindamiseks. Krediidiandmebaasi pakkujad peaksid kehtestama menetlused, millega tagatakse, et nende

andmebaasides sisalduv teave on ajakohane ja õige. Kui krediiditaotlus lükatakse andmebaasis sooritatud päringu alusel tagasi, peaksid krediidiandjad teavitama tarbijaid põhjendamatu viivituseta ja tasuta sellise päringu tulemustest ja kasutatud andmebaasi üksikasjadest ning samuti arvesse võetud andmete liigist. Lisaks peaksid liikmesriigid tarbijate teadlikkuse tagamiseks tagama, et tarbijaid teavitatakse õigeaegselt ja 30 päeva jooksul krediidi tagasimaksmisega seotud võlgnevuste kandmisest andmebaasi, näiteks saates neile e-posti teel hoiatuse, milles neil palutakse kontrollida andmebaasis nende endi teavet krediidi tagasimaksmisega seotud võlgnevuste kohta.

(58) Käesoleva direktiiviga ei tuleks reguleerida krediidilepingute kehtivusega seonduvaid lepinguõiguse küsimusi. Seetõttu peaksid liikmesriigid saama nimetatud valdkonnas säilitada või kehtestada riigisisesed õigusnormid, mis on kooskõlas liidu õigusega. Liikmesriigid peaksid saama reguleerida krediidilepingu sõlmimise pakkumistega seotud õiguskorda, eelkõige pakkumise tegemise aega ja ajavahemikku, mille jooksul selline pakkumine on krediidiandjale siduv. Kui selline pakkumine tehakse käesoleva direktiiviga sätestatud lepingueelse teabe edastamisega samal ajal, tuleks selline pakkumine esitada samamoodi nagu muu krediidiandjapoolse lisateabe tarbijale eraldi dokumendis. See eraldi dokument võidakse lisada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele.

(59) Krediidilepingus tuleks selgel ja kokkuvõtlikul viisil esitada kogu vajalik teave, et tarbija oleks teadlik talle sellest lepingust tulenevatest õigustest ja kohustustest.

(60) Ilma et see piiraks direktiivi 93/13/EMÜ kohaldamist ja käesoleva direktiivi kohaste lepingueelsete kohustuste täitmist ning eesmärgiga tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse, tuleks aegsasti enne krediidilepingu tingimuste muutmist esitada tarbijale kavandatavate muudatuste kirjeldus, sealhulgas asjakohasel juhul teave selle kohta, kas nende tegemiseks on vaja tarbija nõusolekut või tehakse need õigusnormide alusel; muudatuste tegemise ajakava; ning teave selle kohta, kuidas ja mis tähtaja jooksul saab tarbija esitada kaebuse, samuti selle pädeva asutuse nimi ja aadress, kellele saab kaebuse esitada. Krediidilepingu muutmine ei tohiks mõjutada ühtegi tarbija õigust, sealhulgas käesoleva direktiiviga ette nähtud õigust saada teavet. See ei tohiks piirata selliste liidu või riigisiseste õigusnormide kohaldamist, mis käsitlevad lepingumuudatuste vastuvõetavust, tingimusi ja kehtivust.

(61) Täieliku läbipaistvuse tagamiseks tuleks tarbijale anda teavet laenuintressi kohta nii lepingueelses etapis kui ka siis, kui krediidileping on sõlmitud. Lepingulise suhte ajal tuleks tarbijat täiendavalt teavitada muutuva laenuintressi muutustest ning nendest muutustest tulenevatest muutustest maksetes. See ei tohiks piirata selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamist, mis ei ole seotud tarbijale edastatava teabega ning millega kehtestatakse laenuintressi ja muude krediidiga seotud majanduslike tingimuste muutuste, välja arvatud makseid puudutavate muutuste tingimused, või kirjeldatakse asjaomaseid tagajärgi, näiteks normid selle kohta, et krediidiandja võib muuta laenuintressi üksnes mõjuval põhjusel või et tarbijal on õigus lõpetada krediidileping juhul, kui laenuintress või muud konkreetsed krediidiga seotud majanduslikud tingimused muutuvad.

(62) Arvelduskrediit ja arvelduskonto jäägi ületamine on üha levinumad tarbijakrediidi vormid. Seepärast on neid finantstooteid vaja reguleerida, et tõsta tarbijakaitse taset ja vältida tarbijate liigset võlakoormust. On oht, et tarbijad ei suuda maksta, kui krediidiandjad otsustavad taotleda kohest tagasimaksmist. Seepärast tuleks käesolevas direktiivis kehtestada tarbijate õigused seoses arvelduskrediidi ja arvelduskonto jäägi ületamisega.

(63) Arvelduskonto jäägi märkimisväärse ületamise korral, mis vältab kauem kui üks kuu, peaks krediidiandja esitama tarbijale viivitamata teabe arvelduskonto jäägi ületamise, sealhulgas asjaomase summa, laenuintressi ning trahvide, tasude ja viiviste kohta. Arvelduskonto jäägi korduva ületamise korral peaks krediidiandja pakkuma tarbijale nõustamisteenuseid, kui need on kättesaadavad, et aidata tarbijal teha kindlaks vähem kulukad lahendused, või soovitama tarbijale võlanõustamisteenuseid.

(64) Tarbijatel peaks olema õigus taganeda lepingust leppetrahvita ja põhjenduskohustuseta. Siiski peaks õiguskindluse suurendamiseks taganemise tähtaeg lõppema igal juhul 12 kuud ja 14 päeva pärast krediidilepingu sõlmimist, kui tarbija ei ole saanud lepingu tingimusi ja teavet vastavalt käesolevale direktiivile. Taganemistähtaeg ei saa lõppeda, kui tarbijat ei ole tema taganemisõigusest teavitatud.

(65) Kui tarbija taganeb krediidilepingust, millega seoses ta on saanud kaupu, eelkõige järelmaksuga ostust või rendi- või liisingulepingust, millega kaasneb väljaostmise kohustus, ei tohiks käesolev direktiiv piirata kaupade tagastamise või sellega seotud küsimuste reguleerimist liikmesriikide poolt.

(66) Mõnel juhul on riigisiseses õiguses juba sätestatud, et vahendeid ei tohi tarbijale kättesaadavaks teha enne teatava tähtaja möödumist. Neil juhtudel võivad tarbijad soovida tagada, et nad saavad ostetud kaubad või teenused varakult. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema võimalus seotud krediidilepingute puhul erandkorras sätestada, et kui tarbijad avaldavad sõnaselgelt soovi saada ostetud kaup või teenus varakult, võib taganemisõiguse kasutamise tähtaega lühendada sama tähtpäevani, enne mida ei saa vahendeid kättesaadavaks teha.

(67) Seotud krediidilepingute puhul on kaupade või teenuste ost ja sel eesmärgil sõlmitud krediidileping omavahel seotud. Seega, kui tarbija kasutab liidu õiguse kohast õigust ostulepingust taganeda, ei peaks seotud krediidileping tarbija suhtes enam siduv olema. See ei tohiks piirata riigisisese õiguse kohaldamist seotud krediidilepingute suhtes juhtudel, kui ostuleping on kehtetuks tunnistatud või tarbija on kasutanud oma taganemisõigust riigisisese õiguse alusel. Samuti ei tohiks see piirata tarbijatele selliste riigisisese õigusega antud õiguseid, mille kohaselt ei saa tarbija ja kauba tarnija või teenuse osutaja vahel olla mingit siduvat lepingulist kohustust ega toimuda mingeid makseid seni, kuni tarbija ei ole alla kirjutanud krediidilepingule kauba või teenuse ostu rahastamiseks.

(68) Lepingupooltel peaks olema õigus tähtajatu krediidileping korraliselt lõpetada. Kui krediidilepingus on nii kokku lepitud, peaks krediidiandjal lisaks olema õigus objektiivselt põhjendatud asjaoludel peatada tarbija õigus tähtajatu krediidilepingu alusel krediidisumma kasutusse võtta. Selliste asjaolude hulka võivad kuuluda näiteks krediidi loata või petturliku kasutamise kahtlus või oluliselt suurenenud risk, et tarbija ei suuda täita oma kohustust krediit tagasi maksta. Käesolev direktiiv ei tohiks piirata riigisisese lepinguõiguse kohaldamist, millega reguleeritakse lepingupoolte õigust lõpetada krediidileping lepingu rikkumise tõttu.

(69) Tarbijal peaks olema teatavatel tingimustel võimalus kasutada krediidiandja suhtes õiguskaitsevahendeid, kui tekivad probleemid ostulepinguga. Liikmesriigid peaksid siiski kindlaks määrama, millises ulatuses ja mis tingimustel peab tarbija kasutama kõnealuseid õiguskaitsevahendeid kaupade tarnija või teenuste osutaja suhtes, eelkõige esitama kaupade tarnija või teenuste osutaja vastu hagi, enne kui tal tekib õigus kasutada neid krediidiandja suhtes. Tarbijaid ei tohiks jätta ilma kaupade tarnija või teenuste osutaja ja krediidiandja solidaarvastutust käsitleva riigisisese õiguse kohastest õigustest.

(70) Tarbijal peaks olema õigus täita oma kohustused enne krediidilepingus kokkulepitud tähtpäeva saabumist. Euroopa Liidu Kohtu poolt Lexitori kohtuasjas ([13]) esitatud tõlgenduse kohaselt hõlmab tarbija õigus krediidi kogukulu tarbijale vähendamisele krediidisumma ennetähtaegse tagasimaksmise korral kõiki tarbijalt nõutud kulusid. Krediidi kogukulu tarbijale vähendamine peaks olema proportsionaalne krediidilepingu järelejäänud kestusega ning hõlmama ka kulusid, mis ei sõltu kõnealuse krediidilepingu kestusest, sealhulgas kulusid, mis on krediidi andmise ajal täielikult tasutud. Kolmanda isiku kohaldatavaid ja otse talle makstavaid makse ja tasusid, mis ei sõltu krediidilepingu kestusest, ei tohiks vähenduse arvutamisel arvesse võtta, kuna neid kulusid ei kehtesta krediidiandja ja seega ei saa krediidiandja neid kulusid ühepoolselt muuta. Krediidiandja poolt kolmanda isiku kasuks küsitavaid tasusid tuleks vähenduse arvutamisel siiski arvesse võtta. Krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral peaks

([13]) Euroopa Kohtu 11. septembri 2019. aasta otsus kohtuasjas Lexitor, C-383/18, ECLI:EU:C:2019:702.

krediidiandjal olema õigus saada õiglast ja objektiivselt põhjendatud hüvitist kulude eest, mis on otseselt seotud krediidi ennetähtaegse tagasimaksmisega, võttes arvesse ka krediidiandja kulude kokkuhoidu. Hüvitise arvutamise meetodi kindlaksmääramisel tuleks siiski järgida mitut põhimõtet. Krediidiandja hüvitise arvutamise tingimused peaksid olema tarbijale läbipaistvad ja arusaadavad juba lepingueelses etapis ning kindlasti krediidilepingu täitmise ajal. Lisaks sellele peaks arvutusmeetod olema krediidiandjate jaoks hõlpsasti rakendatav ning lihtsustada tuleks pädevate asutuste poolt läbiviidavat hüvitiste kontrollimist. Seetõttu ning võttes arvesse asjaolu, et krediidi kestust ja mahtu arvestades ei finantseerita tarbijakrediiti pikaajaliste rahastamismehhanismidega, tuleks määrata kindlaks maksimaalne hüvitise määr. See lähenemisviis peegeldab tarbijakrediidi eripära ega tohiks piirata teistsuguste lähenemisviiside kasutamist muude toodete suhtes, mida finantseeritakse pikaajaliste rahastamismehhanismidega, näiteks fikseeritud intressimääraga hüpoteeklaenud.

(71) Liikmesriikidel peaks olema õigus sätestada, et krediidiandja võib krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral hüvitist nõuda ainult tingimusel, et tagasimaksete summa 12 kuu jooksul ületab liikmesriigi poolt kindlaksmääratud künnise. Määrates kindlaks künnist, mis ei tohiks ületada 10 000 eurot, peaksid liikmesriigid arvesse võtma oma turu keskmist tarbijakrediitide summat.

(72) Siseturu loomise ja toimimise edendamiseks ja kogu liidus kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamiseks on vaja tagada krediidi kulukuse aastamääradega seotud teabe võrreldavus kogu liidus.

(73) Mitmes liikmesriigis on kehtestatud piirmäärad laenuintressidele, krediidi kulukuse aastamääradele või tarbijale tulenevale krediidi kogukulule. Selline ülempiiride süsteem on osutunud tarbijatele kasulikuks, kaitstes neid ülemäära kõrge laenuintressi, krediidi kulukuse aastamäära ja tarbijale tuleneva krediidi kogukulu eest. Sellega seoses peaksid liikmesriigid saama säilitada oma kehtiva õiguskorra. Selleks et parandada tarbijakaitset liikmesriikidele tarbetuid piiranguid seadmata, tuleks kehtestada piisavad meetmed, näiteks ülempiirid või liigkasu võtmisena käsitatavad intressimäärad, et tulemuslikult vältida kuritarvitamist ja tagada, et tarbijatele ei kohaldata ülemäära kõrget laenuintressi, krediidi kulukuse aastamäära ega tarbijale tulenevat krediidi kogukulu.

(74) Läbipaistvuse tagamiseks peaks komisjon tegema sellised liikmesriikide kehtestatud meetmed kokkuvõtlikul ja selgel kujul üldsusele kättesaadavaks.

(75) Liikmesriikide õigusaktides on märkimisväärseid erinevusi, mis puudutab äritegevust krediidilepingute sõlmimisel. Tunnistades, et krediidivahendusega tegelevad väga erinevat laadi turuosalised, tuleks liidu tasandil siiski kehtestada teatavad standardid, et tagada kutsetegevuse ja teenuse kõrge tase.

(76) Kohaldatav liidu raamistik peaks andma tarbijatele kindlustunde, et krediidiandjad ja krediidivahendajad arvestavad tarbijate huvidega, sealhulgas võtavad arvesse nende võimalikku kaitsetust ja raskusi tootest arusaamisel, tuginedes krediidiandjale või krediidivahendajale asjakohasel ajal kättesaadavale teabele ning mõistlikele eeldustele riskide kohta, mis on seotud tarbija olukorraga pakutava krediidilepingu kogu kestuse ajal. Tarbijale sellise kindlustunde andmisel on oluline tagada sektoris õigluse, aususe ja kutsetegevuse kõrge tase, mis hõlmab ka vastutustundlikku käitumist, et vältida tarbijatele negatiivset mõju avaldavaid tavasid, ja huvide konfliktide, sealhulgas tasustamisest tulenevate huvide konfliktide, asjakohane lahendamine ning nõuda, et tarbijale antakse nõu tema parimaid huve silmas pidades.

(77) On asjakohane tagada, et krediidiandjate ja krediidivahendajate asjaomastel töötajatel oleksid piisavad teadmised ja piisav pädevus, et saavutada ametialane kõrge tase. Seetõttu tuleks nõuda, et krediidiandjad ja krediidivahendajad tõendaksid asjakohaseid teadmisi ja pädevust ettevõtte tasandil vastavalt teadmiste ja pädevuse miinimumnõuetele. Liikmesriikidele peaks jääma õigus kehtestada või säilitada sellised nõuded konkreetsetele füüsilistele isikutele ning kohandada teadmiste ja pädevuse miinimumnõudeid eri liiki krediidiandjatele ja krediidivahendajatele, eelkõige

juhul, kui nad tegutsevad kõrvaltegevuse raames. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaksid käesoleva direktiiviga reguleeritud tegevusaladel tegutsevad töötajad hõlmama nii *front office*'i kui ka *back office*'i töötajaid, sealhulgas krediidiandjate ja krediidivahendajate või mõlemate juhtkonda ja asjakohasel juhul juhtorgani liikmeid, kellel on krediidilepingu sõlmimise protsessis tähtis roll. Krediidilepingu sõlmimise protsessiga mitteseotud toetavaid funktsioone täitvaid isikuid, sealhulgas personaliosakonna või IKT-töötajad, ei peaks käesoleva direktiivi tähenduses käsitama töötajatena. Liikmesriigid peaksid ette nägema meetmed selleks, et suurendada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatest krediidiandjate ja krediidivahendajate seas teadlikkust käesoleva direktiivi nõuetest ning soodustada nõuete täitmist nende poolt, näiteks korraldama teabekampaaniaid ning koostama kasutusjuhendeid ja töötajate koolituse kavasid.

(78) Selleks et parandada tarbijate võimet teha vastutustundliku laenamise ja võla haldamise osas teadlikke otsuseid, peaksid liikmesriigid välja töötama ja toetama selliste meetmete võtmist, mille eesmärk on tarbijate harimine vastutustundliku laenamise ja võla haldamise küsimustes, eelkõige seoses tarbijakrediidilepingute ja üldise eelarve haldamisega. Sellise kohustuse täitmisel on võimalik tugineda liidu ja Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni koostöös välja töötatud finantspädevusraamistikule. Eriti tähtis on anda juhiseid tarbijatele, kes võtavad, eelkõige digivahendite teel, tarbijakrediiti esimest korda. Komisjon peaks sellega seoses tegema kindlaks parimate tavade näited, et aidata kaasa tarbijate finantsteadlikkuse parandamiseks kavandatud meetmete arendamisele. Komisjon võiks parimate tavade näited avaldada koos sarnaste aruannetega, mis on koostatud muude liidu õigusaktide kohta. Kõnealuste meetmete väljatöötamisel ja edendamisel peaksid liikmesriigid konsulteerima asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas tarbijaorganisatsioonidega. Selline kohustus ei tohiks takistada liikmesriikidel pakkuda täiendavat finantsalast harimist.

(79) Arvestades, et täitemenetlusel on märkimisväärsed tagajärjed krediidiandjatele ja tarbijatele ning potentsiaalselt ka finantsstabiilsusele, tuleb krediidiandjaid innustada tegelema esilekerkiva krediidiriskiga ennetavalt juba varases etapis ning kehtestama vajalikud meetmed eesmärgiga tagada, et nad rakendavad enne täitemenetluse algatamist asjakohasel juhul mõistlikku makseraskuste tõttu restruktureerimist. Otsustades, kas on asjakohane rakendada makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid või kas nende korduv pakkumine on põhjendatud, peaks krediidiandja võtma muude tegurite hulgas arvesse tarbija konkreetseid asjaolusid, nagu tarbija huvid ja õigused, tema suutlikkus krediiti tagasi maksta ning tema mõistlikud vajadused elamiskulude katmiseks, ning krediidiandja peaks piirama tarbijale makseviivitusest tulenevaid kulusid. Eelkõige juhul, kui tarbija ei vasta krediidiandja pakkumisele mõistliku aja jooksul, ei tohiks krediidiandjalt nõuda makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete korduvat pakkumist. Liikmesriigid ei tohiks takistada krediidilepingu pooltel sõnaselgelt kokku leppimast, et krediidi tagasimaksmiseks piisab seotud krediidilepinguga hõlmatud kauba või sellise kauba müügist saadava tulu üleandmisest krediidiandjale.

(80) Kui makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid peetakse asjakohaseks, peaksid need hõlmama algse krediidilepingu tingimuste muutmist ning need võivad muu hulgas hõlmata krediidilepingu täielikku või osalist refinantseerimist. Kõnealuste tingimuste muutmine võib sisaldada muu hulgas järgmist: krediidilepingu kehtivuse pikendamine; krediidilepingu liigi muutmine; osa või kõigi osamaksete maksetähtpäeva edasilükkamine teatava aja võrra; laenuintressi vähendamine; maksepuhkuse pakkumine; osaliste tagasimaksete tegemine; vääringu konverteerimine; ning võla osaline kustutamine ja võlgade konsolideerimine. Kui makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid peetakse asjakohaseks, ei tuleks krediidiandjatelt nõuda krediidivõimelisuse hindamist krediidilepingu tingimuste muutmise korral, välja arvatud juhul, kui tarbija makstav kogusumma nende tingimuste muutmisel märkimisväärselt suureneks. Kuigi makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete võtmise kohustus ei tohiks piirata täitemenetlust käsitlevaid riigisiseseid menetlusi, peaksid liikmesriigid tagama, et käesolevas direktiivis sätestatud makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid kohaldatakse nõuetekohaselt.

(81) Tarbijad, kellel esineb raskusi oma finantskohustuste täitmisega, võivad saada kasu eriotstarbelisest võlahaldusabist. Finantsraskused hõlmavad väga erinevaid olukordi, muu hulgas näiteks seda, kui võla tagasimaksmine on hilinenud rohkem kui 90 päeva. Võlanõustamisteenuste eesmärk on toetada finantsraskustes tarbijaid ning aidata neil tasumata võlg võimalikult suures ulatuses tagasi maksta, säilitades seejuures inimväärse elatustaseme ja inimväärikuse. Selline isikupõhine ja sõltumatu abi võib sisaldada õigusnõustamist, raha- ja võlahaldust ning ka sotsiaalset ja psühholoogilist abi. Abi peaksid andma kutselised ettevõtjad, kes ei ole krediidiandjad, krediidivahendajad, ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad, krediidiostjad ega krediidihaldajad ning kes on neist

sõltumatud. Liikmesriigid peaksid tagama, et sõltumatute kutseliste ettevõtjate osutatavad võlanõustamisteenused tehakse tarbijatele kättesaadavaks kas otse või kaudselt ning üksnes piiratud tasu eest. Need tasud peaksid põhimõtteliselt katma üksnes tegevuskulud ega tohiks tarbetult koormata tarbijaid, kellel on või võib tekkida raskusi oma finantskohustuste täitmisel. Võimaluse korral suunatakse tarbijad, kellel on raskusi võlgade tasumisel, enne täitemenetluse algatamist võlanõustamisele. Võlanõustamisteenused peaksid olema tarbijatele kergesti kättesaadavad, võttes arvesse näiteks tarbijate elukohta ja keelt. Liikmesriikidele jääb õigus säilitada või kehtestada võlanõustamisteenustele erinõuded. Krediidiandjatel on oma roll liigse võlakoormuse ennetamisel finantsraskustes olevate tarbijate varajase tuvastamise ja toetamise kaudu. Seetõttu peaksid krediidiandjad kehtestama menetlused ja põhimõtted selliste tarbijate tuvastamiseks, et nad saaksid tulemuslikult soovitada neile kergesti kättesaadavaid võlanõustamisteenuseid.

(82) Selleks et tagada turu läbipaistvus ja stabiilsus, peaksid liikmesriigid edasise ühtlustamiseni kehtestama asjakohased meetmed krediidiandjate tegevuse reguleerimiseks või nende üle järelevalve teostamiseks.

(83) Liikmesriigid peaksid tagama, et krediidiandjate ja krediidivahendajate, sealhulgas mittekrediidiasutuste suhtes kohaldatakse nõuetekohast tegevusloa andmise menetlust, sealhulgas tegevuse alustamise menetlust või mittekrediidiasutuse registrisse kandmist, ning pädeva asutuse poolse järelevalve korda. Nõuetekohase tegevusloa andmise menetluse ja registreerimise nõuet ei tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 ([14]) artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutuste suhtes, kelle suhtes juba kohaldatakse direktiivi 2013/36/EL kohast tegevusloa andmise menetlust, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 ([15]) artikli 4 punktis 4 määratletud makseasutuste suhtes, direktiivi (EL) 2015/2366 I lisa punktis 4 osutatud teenuste, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/110/EÜ ([16]) artikli 2 punktis 1 määratletud e-raha asutuste ega direktiivi 2009/110/EÜ artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud laenu andmise suhtes. See ei tohiks piirata riigisisese tegevusloa andmise menetlusi ega registreerimise või järelevalvekorda, mis on kehtestatud makseasutustele ja e-raha asutustele tarbijatele krediidi andmise eesmärgil ning krediidiasutustele krediidivahendajana tegutsemise eesmärgil kooskõlas liidu õigusega.

(84) Liikmesriigid peaksid saama vabastada tegevusloa andmise menetluse ja registreerimise nõudest need kauba tarnijad ja teenuse osutajad, kes kvalifitseeruvad komisjoni soovituses 2003/361/EÜ ([17]) määratletud mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtjaks ning kes tegutsevad krediidivahendajana kõrvaltegevusena või kes annavad oma kaupade ja teenuste ostmiseks krediiti tasumise edasilükkamise kujul, ilma et ükski kolmas isik pakuks krediiti, kui krediiti antakse intressivabalt ja tasudeta, välja arvatud piiratud summas tasud hilinenud maksete korral vastavalt riigisisesele õigusele. Kõnealust vabastust ei tohiks kasutada suured ettevõtted käesolevas direktiivis kehtestatud tegevusloa andmise ja registreerimise nõuete vältimiseks.

(85) Käesoleva direktiiviga reguleeritakse ainult teatavaid krediidivahendajate kohustusi tarbijate suhtes. Seega peaks liikmesriikidele jääma vabadus säilitada või kehtestada täiendavad kohustused krediidivahendajatele, sealhulgas tingimused, mille kohaselt krediidivahendaja võib saada tasu tarbijalt, kes on kõnealust krediidivahendusteenust taotlenud.

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

([17]) Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

(86) Krediidilepingust tulenevate krediidiandja õiguste loovutamine ei tohiks panna tarbijat halvemasse olukorda. Samuti tuleks tarbijat igakülgselt teavitada sellest, kui krediidileping loovutatakse kolmandale isikule. Kui esialgne krediidiandja jääb siiski kokkuleppel isikuga, kellele krediidileping loovutatakse, tarbija suhtes endiselt krediidi haldajaks, ei ole tarbijale sellisest loovutamisest teatamine oluline. Seepärast oleks sellisel juhul liidu tasandil kehtestatud nõue tarbijale loovutamisest teatamise kohta ülemäärane.

(87) Liikmesriikidele peaks jääma õigus säilitada või kehtestada riigisisesed õigusnormid, millega kehtestatakse ühised teavitamise vormid, kui see on vajalik keerukate tehingute tõhususe seisukohalt, näiteks väärtpaberistamine või varade likvideerimine, mis toimub pankade sundlikvideerimise raames.

(88) Tarbijatele peaksid olema kättesaadavad asjakohased, kiired ja tõhusad menetlused krediidilepingutega seotud õigustest ja kohustustest tulenevate vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks, milleks võib asjakohasel juhul kasutada olemasolevaid üksusi. Seoses asjaomaste lepinguliste vaidlustega on selline juurdepääs juba tagatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/11/EL ([18]). Sellegipoolest peaks tarbijatel olema juurdepääs vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlustele ka lepingueelsete vaidluste korral, mis on seotud käesoleva direktiivi kohaste õiguste ja kohustustega, näiteks lepingueelsele teabele esitatavate nõuete, nõustamisteenuste ja krediidivõimelisuse hindamisega ning vahendajate esitatava teabega juhul, kui vahendaja saab krediidiandjalt tasu ja seega puudub tal otsene lepinguline suhe tarbijaga. Selline vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlus ja seda pakkuvad üksused peaksid vastama direktiiviga 2013/11/EL sätestatud kvaliteedinõuetele.

(89) Liikmesriigid peaksid määrama pädevad asutused, kelle pädevuses on tagada käesoleva direktiivi täitmine, ning peaksid tagama, et nendele pädevatele asutustele antakse uurimise ja täitmise tagamise volitused ning piisavad vahendid, mis on vajalikud nende ülesannete täitmiseks. Liikmesriigid peaksid samuti saama anda riiklikele ametiasutustele toodetesse sekkumise volitused, kui krediiditooted on tarbijatele kahjulikud ja need tuleb turult kõrvaldada. Liikmesriigid peaksid kaaluma andmeid igakuiste makseviivituse määrade kohta, mis on seotud käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate eri liiki tarbijakrediiditoodetega. Eri liikmesriikide pädevad asutused peaksid tegema üksteisega koostööd, kui see on vajalik nende käesolevast direktiivist tulenevate ülesannete täitmiseks.

(90) Liikmesriigid peaksid kehtestama karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete rikkumiste korral, ning võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kuigi liikmesriikidele jääb karistuste valikul otsustusõigus, peaksid kehtestatud karistused olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid peaksid komisjoni viivitamata teavitama nimetatud normidest ja meetmetest ning teavitama teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.

(91) Karistusi käsitlevad kehtivad liikmesriikide õigusnormid erinevad liidus märkimisväärselt. Eelkõige ei ole kõik liikmesriigid taganud, et laiaulatusliku rikkumise või liidu mõõtmega laiaulatusliku rikkumise eest vastutavatele kauplejatele saaks määrata tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid trahve. Teatavatel juhtudel võib kauplejaks olla ka äriühingute kontsern. Tagamaks, et liikmesriikide ametiasutused saavad määrata tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi selliste laiaulatuslike rikkumiste ja liidu mõõtmega laiaulatuslike rikkumiste eest, mille suhtes kohaldatakse koordineeritud uurimis- ja õigusaktide täitmise tagamise meetmeid kooskõlas Euroopa parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/2394 ([19]), tuleks kõnealuste rikkumiste eest kehtestada karistuste osana trahvid.

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv) (ELT L 165, 18.6.2013, lk 63).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1).

(92) Selleks et suurendada läbipaistvust ja tarbijate kindlustunnet, võib pädevatel asutustel lubada avalikustada halduskaristuse, mis määratakse käesoleva direktiivi alusel võetud meetmete rikkumise eest, välja arvatud juhul, kui selline avalikustamine ohustaks tõsiselt finantsturge või tekitaks asjaomastele isikutele ebaproportsionaalset kahju.

(93) Käesoleva direktiivi tõhus toimimine tuleb läbi vaadata ning hinnata edusamme krediidilepingute osas siseturul kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamisel. Komisjon peaks hindama käesolevat direktiivi iga nelja aasta järel, et hinnata käesolevas direktiivis kehtestatud 100 000 euro suurust ülempiiri, krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral makstava hüvitise arvutamiseks kasutatavaid protsendimäärasid ning seda, kas käesoleva direktiivi reguleerimisala on jätkuvalt asjakohane krediidilepingute puhul, mis on tagatud kinnisasjaga, mis ei ole eluase. Kõnealune hindamine peaks hõlmama ka rohepööret toetava tarbijakrediidituru arengu analüüsi ja andma hinnangu selle kohta, kas on vaja võtta täiendavaid meetmeid sellise krediidi kasutuselevõtu parandamiseks, samuti hinnangut käesoleva direktiivi kohaselt kehtestatud karistuste rakendamise ning eelkõige nende tõhususe ja hoiatava mõju kohta. Käesoleva direktiivi hindamisel peaks komisjon analüüsima liidu majandussuundumusi ja olukorda asjaomasel turul, nagu finantsteenuste uute vormide esilekerkimine, digitaalsed suundumused ning piiriülese krediidi andmise mahud ja suundumused. Samuti tuleks hinnata käesoleva direktiivi tõhusust, sealhulgas kulusid ja kasu, mida see pakub ettevõtetele ja tarbijatele. Peale selle on tarbijatele üha enam kättesaadav rahastamisvorm olnud ühisrahastus, mida enamasti kasutatakse väikesteks kulutusteks või investeeringuteks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/1503 ([20]) reguleerimisalast on välja jäetud sellised ühisrahastusteenused, sealhulgas teenused, millega hõlbustatakse tarbijatele pakutava krediidi andmist. Komisjon peaks hindama vajadust täiendavate meetmete järele, et kaitsta tarbijaid, kes soovivad võtta krediiti või investeerida ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja kaudu.

(94) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt kehtestada ühised normid liikmesriikides tarbijakrediidi suhtes kohaldatavate õigus- ja haldusnormide teatavate aspektide kohta, ei suuda liikmesriigid digiüleminekuga seotud turusuundumusi ja piiriülese krediidi andmise hõlbustamise eesmärki arvesse võttes piisavalt saavutada, küll aga saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(95) Selleks et muuta käesoleva direktiivi mitteolemuslikke osi, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks vajalike lisaelduste kohta. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([21]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(96) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ([22]) kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud.

(97) Võttes arvesse direktiivis 2008/48/EÜ tarbijakrediidisektori arengu tõttu vajalike muudatuste arvu ning vajadust tagada liidu õigusaktide selgus, tuleks nimetatud direktiiv kehtetuks tunnistada ja asendada käesoleva direktiiviga.

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. oktoobri 2020. aasta määrus (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT L 347, 20.10.2020, lk 1).

([21]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

([22]) ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

(98) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 ([23]) artikli 42 lõikega 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse 26. augustil 2021 ([24]),

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse ühine raamistik tarbijakrediiti käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide teatavate aspektide ühtlustamiseks.

Artikkel 2

Reguleerimisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse krediidilepingute suhtes.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmise suhtes:

a) krediidilepingud, mis on tagatud kas hüpoteegiga või muu võrreldava tagatisega, mida liikmesriigis tavaliselt kinnisasjale seatakse, või kinnisasjaga seotud õigusega;

b) krediidilepingud, mille eesmärk on maa või olemasoleva või projekteeritava ehitise, sealhulgas kaubandus-, äri- või kutsetegevuse eesmärgil kasutatavate ruumide, omandiõiguse omandamine või säilitamine;

c) krediidilepingud, mille krediidi kogusumma on suurem kui 100 000 eurot;

d) krediidilepingud, mille puhul annab tööandja krediiti oma töötajatele kõrvaltegevusena ja mille kohaselt pakutakse krediiti kas intressivabalt või krediidi kulukuse aastamääraga, mis on kehtivast turumäärast madalam ja mida ei pakuta üldsusele;

e) krediidilepingud, mis sõlmitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL ([25]) artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud investeerimisühingutega või määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutustega, et võimaldada investoril teostada tehinguid seoses ühe või mitme direktiivi 2014/65/EL I lisa C jaos loetletud finantsinstrumendiga, kui krediidiandjaks olev investeerimisühing või krediidiasutus on sellise tehingu osaline;

f) krediidilepingud, mis sõlmitakse kohtus või muus ametiasutuses saavutatud kokkuleppe tulemusena;

g) rendi- või liisingulepingud, mille puhul ei lepingus endas ega eraldi lepingus ei kehtestata kohustust ega võimalust lepingu ese välja osta;

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

([24]) ELT C 403, 6.10.2021, lk 5.

([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

h) tasumise edasilükkamine, mille puhul:

i) kauba tarnija või teenuse osutaja annab, ilma et kolmas isik pakuks krediiti, tarbijale aega kõnealuse tarnija tarnitud kauba või teenuse osutaja osutatud teenuse eest tasumiseks;

ii) ostuhind tasutakse intressivabalt ja muude tasudeta ning üksnes tarbija makstavate piiratud tasudega maksete hilinemise korral vastavalt riigisisesele õigusele, ning

iii) tasuda tuleb täies ulatuses 50 päeva jooksul alates kauba tarnimisest või teenuse osutamisest.

Tasumise edasilükkamise puhul, mida pakuvad kaupade tarnijad või teenuste osutajad, kes ei ole soovituses 2003/361/EÜ määratletud mikro-, väikesed või keskmise suurusega ettevõtjad, kui sellised kaupade tarnijad või teenuse osutajad pakuvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535 ([26]) artikli 1 lõike 1 punkti b tähenduses infoühiskonna teenuseid, mis seisneb tarbijatega kaupade müügiks või teenuste osutamiseks kauglepingute sõlmimises direktiivi 2011/83/EL artikli 2 punkti 7 tähenduses, kohaldatakse käesoleva direktiivi reguleerimisalast väljajätmist üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

i) kolmas isik ei paku ega osta krediiti;

ii) tasuda tuleb täies ulatuses 14 päeva jooksul alates kauba tarnimisest või teenuse osutamisest, ning

iii) ostuhind tasutakse intressivabalt ja muude tasudeta ning üksnes tarbija makstavate piiratud tasudega maksete hilinemise korral vastavalt riigisisesele õigusele;

i) krediidilepingud, mis on seotud olemasoleva võla tasumise tasuta edasilükkamisega;

j) krediidilepingud, mille puhul nõutakse tarbijalt krediidiandja kasuks esemelise tagatise andmist ja mille kohaselt tarbija vastutus piirdub rangelt selle tagatiseks oleva esemega;

k) krediidilepingud, mis on seotud piiratud hulgale laenusaajatele seadusjärgselt ja üldistes huvides antavate laenudega ja mis on turul kehtivatest madalamate laenuintressidega või intressivabad või sõlmitud muudel tingimustel, mis on tarbijale soodsamad turul kehtivatest tingimustest;

l) krediidilepingud, mis on kehtivad 20. novembril 2026; artikleid 23 ja 24, artikli 25 lõike 1 teist lauset, artikli 25 lõiget 2 ning artikleid 28 ja 39 kohaldatakse siiski kõigi tähtajatute krediidilepingute suhtes, mis on kehtivad 20. novembril 2026.

3. Olenemata lõike 2 punktist c kohaldatakse käesolevat direktiivi krediidilepingute suhtes, mis ei ole tagatud hüpoteegi ega muu võrreldava tagatisega, mida liikmesriigis tavaliselt kinnisasjale seatakse, ega kinnisasjaga seotud õigusega, ning mille krediidi kogusumma on suurem kui 100 000 eurot, kui sellise krediidilepingu eesmärk on eluasemeks oleva kinnisasja renoveerimine.

4. Krediidilepingute suhtes, millega lubatakse arvelduskonto jäägi ületamist, kohaldatakse üksnes järgmisi artikleid:

a) artiklid 1, 2, 3, 17, 19, 25, 31, 35, 36 ja 39–50 ning

b) artikkel 18, kui liikmesriigid ei ole sätestanud teisiti.

5. Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jätta määratud tagasimaksega deebetkaartide vormis krediidilepingud:

a) mida pakub krediidi- või makseasutus;

b) mille kohaselt tuleb krediit tagasi maksta 40 päeva jooksul ning

c) mis on intressivabad ja mille puhul kohaldatakse üksnes makseteenuse osutamisega seotud piiratud tasusid.

([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

6. Liikmesriigid võivad ette näha, et selliste organisatsioonide sõlmitud krediidilepingute suhtes, mille liikmelisus on piiratud teatud asukohas elavate või töötavate isikutega, teatud tööandja töötajate ja pensionile jäänud töötajatega või isikutega, kes vastavad muudele riigisiseses õiguses kehtestatud kriteeriumidele, mis on liikmetevahelise ühise sideme aluseks, ning mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele, kohaldatakse ainult artikleid 1, 2, 3, 7, 8, 11, 19 ja 20, artikli 21 lõike 1 punkte a–h ja l, artikli 21 lõiget 3 ning artikleid 23, 25 ja 28–50:

a) organisatsioon on loodud liikmete vastastikuse kasu eesmärgil;

b) see teenib kasumit üksnes oma liikmete tarbeks;

c) see täidab riigisisesest õigusest tulenevat sotsiaalset eesmärki;

d) see saab ja haldab üksnes oma liikmete sääste ning annab krediiti üksnes oma liikmetele;

e) see annab krediiti krediidi kulukuse aastamäära alusel, mis on madalam turul kehtivast määrast või mille suhtes kohaldatakse riigisiseses õiguses kehtestatud ülemmäära.

Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jätta esimeses lõigus osutatud organisatsiooni sõlmitud krediidilepingud juhul, kui kõigi selle organisatsiooni sõlmitud kehtivate krediidilepingute koguväärtus on väheoluline võrreldes kõigi kehtivate krediidilepingute koguväärtusega organisatsiooni asukohaliikmesriigis ning kui kõigi selliste organisatsioonide sõlmitud kehtivate krediidilepingute koguväärtus asjaomases liikmesriigis moodustab alla 1 % kõigi kõnealuses liikmesriigis sõlmitud kehtivate krediidilepingute koguväärtusest.

Liikmesriigid kontrollivad igal aastal, kas sellise teises lõigus osutatud väljajätmise kohaldamise tingimused on endiselt täidetud, ning võtavad meetmed väljajätmise tühistamiseks, kui nad leiavad, et need ei ole enam täidetud.

7. Liikmesriigid võivad otsustada, et krediidiandja ja tarbija vaheliste krediidilepingute suhtes, mis käsitlevad tasumise edasilükkamist või tagasimaksmise meetodeid juhul, kui tarbijal on esialgse krediidilepingu puhul juba tekkinud või tõenäoliselt tekib makseviivitus, kohaldatakse ainult artikleid 1, 2, 3, 7, 8, 11, 19 ja 20, artikli 21 lõike 1 esimese lõigu punkte a–h, l ja r, artikli 21 lõiget 3 ning artikleid 23, 25, 28–38 ja 40–50, kui täidetud on järgmised tingimused:

a) selline kokkulepe aitaks tõenäoliselt vältida tarbija makseviivitusega seotud kohtumenetlust;

b) tarbijale ei kohaldata sellise kokkuleppe sõlmimisel esialgse krediidilepinguga võrreldes halvemaid tingimusi.

8. Liikmesriigid võivad otsustada, et artikli 8 lõike 3 punkte d, e ja f, artikli 10 lõiget 5, artikli 11 lõiget 4 ning artikli 21 lõiget 3 ei kohaldata ühe või mitme järgmise krediidilepingu suhtes:

a) krediidilepingud, mille krediidi kogusumma on vähem kui 200 eurot;

b) krediidilepingud, mille puhul krediiti antakse intressivabalt ja muude tasudeta;

c) krediidilepingud, mille tingimuste kohaselt tuleb krediit tagasi maksta kolme kuu jooksul ja mille eest tuleb tasuda kõigest väheolulisi tasusid.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „tarbija“ – füüsiline isik, kelle tegutsemise eesmärk ei ole seotud tema kaubandus-, äri- või kutsetegevusega;

2) „krediidiandja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes annab või lubab anda krediiti oma kaubandus-, äri- või kutsetegevuse raames;

3) „krediidileping“ – leping, millega krediidiandja annab või lubab anda tarbijale krediiti tasumise edasilükkamise, laenu või muu samalaadse finantstehingu vormis, välja arvatud teenuste kestva osutamise lepingud või samalaadsete kaupade tarnimise lepingud, mille kohaselt tarbija tasub selliste kaupade või teenuste eest osamaksetega nende tarnimise või osutamise aja jooksul;

4) „kõrvalteenus“ – krediidilepinguga seoses tarbijale pakutav teenus;

5) „krediidi kogukulu tarbijale“ – kõik kulud, kaasa arvatud intress, lepingutasud, maksud ja muud tasud, mida tarbija on kohustatud seoses krediidilepinguga maksma ja mis on krediidiandjale teada, välja arvatud notaritasud; krediidilepinguga seotud kõrvalteenuste kulud, eelkõige kindlustusmaksed, arvatakse samuti tarbija krediidi kogukulu hulka, kui krediidi saamiseks või selle saamiseks reklaamitavatel tingimustel on lisaks kohustuslik kõrvalteenuste osutamise lepingu sõlmimine;

6) „tarbija makstav kogusumma“ – krediidi kogusumma ja krediidi kogukulu tarbijale;

7) „krediidi kulukuse aastamäär“ – krediidi kogukulu tarbijale, mis on väljendatud aastase protsendimäärana krediidi kogusummast ja arvutatud artiklis 30 sätestatud viisil;

8) „laenuintress“ – fikseeritud või muutuva protsendimäärana väljendatud aastane intressimäär, mida kohaldatakse kasutusse võetud krediidisumma suhtes;

9) „fikseeritud laenuintress“ – laenuintress, mille krediidiandja ja tarbija lepivad krediidilepingus kokku kogu krediidilepingu kehtivusajaks, või mitu laenuintressi, mille krediidiandja ja tarbija lepivad krediidilepingus kokku teatud ajavahemikeks, mille puhul laenuintressid määratakse kindlaks üksnes konkreetse fikseeritud protsendimäära alusel; kui kõik laenuintressid ei ole krediidilepingus kindlaks määratud, loetakse laenuintress fikseerituks üksnes nendeks ajavahemikeks, mille puhul laenuintress määratakse kindlaks üksnes konkreetse fikseeritud protsendimäära alusel, mis on kokku lepitud krediidilepingu sõlmimisel;

10) „krediidi kogusumma“ – krediidilepingu alusel kättesaadava krediidi ülemmäär või kogusumma;

11) „püsiv andmekandja“ – vahend, mis võimaldab tarbijal säilitada isiklikult talle suunatud teavet nii, et sellele on võimalik hilisemaks kasutamiseks ligi pääseda teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada;

12) „krediidivahendaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes ei tegutse krediidiandja või notarina ja kelle tegevus on ulatuslikum kui üksnes otseselt või kaudselt tarbija tutvustamine krediidiandjale ning kes teeb rahalises või muus kokkulepitud majanduslikku kasu andvas vormis tasu eest oma kaubandus-, äri- või kutsetegevuse raames järgmist:

    a) esitleb või pakub tarbijatele krediidilepinguid;

    b) abistab tarbijaid, tehes krediidilepingutega seotud ettevalmistavat tööd või muud lepingueelset administratiivset tööd, välja arvatud punktis a osutatud tegevus, või

    c) sõlmib tarbijatega krediidilepinguid krediidiandja nimel;

13) „lepingueelne teave“ – teave, mis antakse enne, kui krediidileping muutub tarbija suhtes siduvaks või, kui see on kohaldatav, enne siduva pakkumise tegemist, ning mida tarbija vajab selleks, et võrrelda eri krediidipakkumisi ja võtta krediidilepingu sõlmimise üle otsustamisel arvesse kõiki asjaolusid;

14) „profiilianalüüs“ – määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 4 määratletud profiilianalüüs;

15) „seosmüük“ – krediidilepingu pakkumine või müümine ühes paketis muude eristatavate finantstoodete või -teenustega, kusjuures krediidilepingut eraldiseisvalt tarbijale kättesaadavaks ei tehta;

16) „komplektina müük“ – krediidilepingu pakkumine või müümine ühes paketis muude eristatavate finantstoodete või -teenustega, tehes krediidilepingu samal ajal tarbijale kättesaadavaks ka eraldiseisvana, kuid mitte tingimata samadel tingimustel kui komplektis nende muude toodete või teenustega;

17) „nõustamisteenused“ – krediidilepinguga seotud ühte või mitut tehingut käsitlevad tarbijale suunatud isikustatud soovitused, mis kujutavad endast eraldiseisvat tegevust krediidi andmisest ja punktis 12 sätestatud krediidivahendajate tegevusest;

18) „arvelduskrediit“ – sõnaselge krediidileping, millega krediidiandja teeb tarbijale kättesaadavaks vahendid, mis ületavad tarbija arvelduskonto jääki;

19) „arvelduskonto jäägi ületamine“ – vaikimisi heaks kiidetud arvelduskrediit, millega krediidiandja teeb tarbijale kättesaadavaks vahendid, mis ületavad tarbija arvelduskonto jääki või kokkulepitud arvelduskrediiti;

20) „seotud krediidileping“ – krediidileping, mille puhul

    a) kõnealust krediiti või teenust kasutatakse üksnes niisuguse lepingu rahastamiseks, mis on sõlmitud konkreetse kauba tarnimiseks või konkreetse teenuse osutamiseks, ning

    b) neid kahte lepingut vaadeldakse objektiivsest seisukohast majanduslikult ühtsena; majanduslikult ühtseks loetakse lepingud siis, kui kauba tarnija või teenuse osutaja rahastab tarbija krediiti ise või – kui rahastajaks on kolmas isik – kui krediidiandja kasutab seoses krediidilepingu turunduse, sõlmimise või ettevalmistamisega kauba tarnija või teenuse osutaja teenuseid või kui konkreetsed kaubad või konkreetse teenuse osutamine on krediidilepingus sõnaselgelt täpsustatud;

21) „krediidi ennetähtaegne tagasimaksmine“ – krediidilepingust tulenevate tarbija kohustuste täielik või osaline täitmine enne krediidilepingus kokkulepitud kuupäeva;

22) „võlanõustamisteenused“ – isikustatud tehniline, juriidiline või psühholoogiline abi, mida sõltumatud kutselised ettevõtjad, kes ei ole eelkõige käesolevas direktiivis määratletud krediidiandjad või krediidivahendajad ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2021/2167 ([27]) artikli 3 punktides 6 ja 8 määratletud krediidiostjad või krediidihaldajad, pakuvad tarbijatele, kellel on või võib tekkida raskusi oma finantskohustuste täitmisel.

Artikkel 4

Eurodes väljendatud summade omavääringusse konverteerimine

1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel kasutavad liikmesriigid, kes konverteerivad eurodes väljendatud summad omavääringusse, esialgu konverteerimiseks 19. novembril 2023 kehtivat vahetuskurssi.

2. Liikmesriigid võivad lõike 1 kohasel konverteerimisel saadud summasid ümardada, kui nimetatud ümardamine jääb 10 euro piiresse.

Artikkel 5

Kohustus anda tarbijatele tasuta teavet

Liikmesriigid nõuavad, et kui tarbijatele antakse teavet vastavalt käesolevale direktiivile, esitatakse selline teave tarbijatele tasuta, sõltumata sellest, millist andmekandjat selle esitamiseks kasutatakse.

([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2021. aasta direktiiv (EL) 2021/2167 krediidihaldajate ja krediidiostjate kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL (ELT L 438, 8.12.2021, lk 1).

Artikkel 6

Diskrimineerimiskeeld

Liikmesriigid tagavad, et tingimustega, mida tuleb krediidi saamiseks täita, ei diskrimineerita liidus seaduslikult elavaid tarbijaid kodakondsuse ega elukoha tõttu ega muul Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 21 osutatud alusel, kui need tarbijad liidus krediidilepingut taotlevad, sõlmivad või omavad.

Esimene lõik ei piira võimalust pakkuda erinevaid krediidile juurdepääsu tingimusi, kui need erinevad tingimused on igakülgselt põhjendatud objektiivsete kriteeriumidega.

II PEATÜKK

ENNE KREDIIDILEPINGU SÕLMIMIST ESITATAV TEAVE

Artikkel 7

Krediidilepingute reklaam ja turundus

Ilma et see piiraks direktiivi 2005/29/EÜ kohaldamist, nõuavad liikmesriigid, et krediidilepinguid käsitlevad reklaam- ja turundusteated oleksid õiglased ja selged ega oleks eksitavad. Keelatud on reklaam- ja turundusteadete sõnastus, mis võib tarbijates tekitada põhjendamatuid ootusi seoses krediidi kättesaadavuse või kulukusega või tarbija poolt makstava kogusummaga.

Artikkel 8

Krediidilepingute reklaamis sisalduv standardteave

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidilepinguid käsitlev reklaam sisaldaks selget ja selgelt eristuvat hoiatust, et teavitada tarbijaid sellest, et laenuvõtmine maksab raha, kasutades sõnastust „Hoiatus! Laenuvõtmine maksab raha.“ või mõnda muud samaväärset sõnastust.

2. Liikmesriigid nõuavad, et krediidilepinguid käsitlev reklaam, milles osutatakse intressimäärale või näitajatele, mis kajastab krediidi mis tahes kulu tarbijale, sisaldaks käesolevale artiklile vastavat standardteavet.

Esimeses lõigus osutatud kohustust ei kohaldata, kui riigisisese õiguse kohaselt tuleb krediidilepingutega seotud reklaamide puhul, milles ei osutata intressimäärale või näitajatele, mis kajastavad krediidi mis tahes kulu tarbijale esimese lõigu tähenduses, välja tuua krediidi kulukuse aastamäär.

3. Standardteave on vastavalt vajadusele kergesti loetav või selgesti kuuldav ning kohandatud reklaamiks kasutatava andmekandja tehnilistele piirangutele ning selles tuleb selgel, kokkuvõtlikul ja selgelt eristuval viisil osutada kõigile järgmistele elementidele:

a) fikseeritud või muutuva või mõlema määraga laenuintress koos üksikasjadega kõikide kohaldatavate tasude kohta, mis sisalduvad krediidi kogukulus tarbijale;

b) krediidi kogusumma;

c) krediidi kulukuse aastamäär;

d) kohaldataval juhul krediidilepingu kestus;

e) konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks tasumise edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul hind kohe tasudes (netohind) ja ettemaksu summa;

f) asjakohasel juhul tarbija makstav kogusumma ja osamaksete summa.

Teatavatel põhjendatud asjaoludel, kui esimeses lõigus osutatud standardteabe edastamiseks kasutatav andmekandja ei võimalda esitada teavet visuaalselt, nimetatud lõigu punkte e ja f ei kohaldata.

4. Lõike 3 esimeses lõigus osutatud standardteave esitatakse tüüpilise näitena.

5. Kui selleks, et saada krediiti või saada krediiti reklaamitavatel tingimustel, on kohustuslik sõlmida leping krediidilepinguga seotud teatava kõrvalteenuse jaoks ja selle teenuse maksumust ei saa eelnevalt kindlaks määrata, tuleb selgel, kokkuvõtlikul ja selgelt eristuval viisil lõike 3 esimese lõigus osutatud standardteabes täpsustada selle lepingu sõlmimise kohustus.

6. Ilma et see piiraks direktiivi 2005/29/EÜ kohaldamist, peab tarbijal teatavatel põhjendatud juhtudel, kui käesoleva artikli lõikes 3 osutatud standardteabe edastamiseks kasutatav elektrooniline andmekandja ei võimalda kõnealust teavet selgelt eristuval ja selgel viisil visuaalselt esitada, olema võimalik pääseda kõnealuse lõike esimese lõigu punktides e ja f osutatud teabele juurde klõpsamise, kerimise või üle libistamise teel.

7. Liikmesriigid keelavad selliste krediiditoodete reklaamimise, milles

a) julgustatakse tarbijaid taotlema krediiti, andes mõista, et krediit parandaks nende finantsolukorda;

b) märgitakse, et kehtivate krediidilepingute või andmebaasides registreeritud krediidi mõju krediiditaotluse hindamisele on väike või olematu;

c) antakse eksitavalt mõista, et krediit toob kaasa rahaliste vahendite suurenemise, asendab säästmist või võib tõsta tarbija elatustaset.

8. Liikmesriigid võivad keelata muu hulgas selliste krediiditoodete reklaamimise, milles

a) rõhutatakse krediidi saamise lihtsust või kiirust;

b) märgitakse, et allahindluse tingimuseks on krediidi võtmine;

c) pakutakse krediidi osamaksete tasumiseks rohkem kui kolmekuulist ajapikendust.

Artikkel 9

Üldteave

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad või asjakohasel juhul krediidivahendajad teevad tarbijatele krediidilepinguid käsitleva selge ja arusaadava üldteabe igal ajal kättesaadavaks paberil või tarbija valitud muul püsival andmekandjal.

Krediidilepinguid käsitlev üldteave, mille krediidiandjad või asjakohasel juhul krediidivahendajad teevad kättesaadavaks oma ruumides, tehakse tarbijatele kättesaadavaks vähemalt paberil.

2. Lõikes 1 osutatud üldteave hõlmab vähemalt järgmist:

a) teabe väljaandja nimi, asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress;

b) otstarve, milleks krediiti võib kasutada;

c) krediidilepingu võimalik kestus;

d) pakutavad laenuintressi liigid, märkides, kas tegemist on fikseeritud või muutuva intressimäära või mõlemaga, koos fikseeritud ja muutuva intressimäära omaduste lühikirjeldusega, sealhulgas teabega, mida kumbki intressimäär tarbijale tähendab;

e) tüüpiline näide, mis kajastab krediidi kogusummat, krediidi kogukulu tarbijale, tarbija makstavat kogusummat ja krediidi kulukuse aastamäära;

f) märge võimalike lisakulude kohta, mis ei sisaldu krediidi kogukulus tarbijale ja mis tuleb seoses krediidilepinguga tasuda;

g) erinevad võimalused krediidi tagasimaksmiseks krediidiandjale, sealhulgas regulaarsete tagasimaksete arv, sagedus ja suurus;

h) krediidi ennetähtaegse tagasimaksmisega otseselt seotud tingimuste kirjeldus;

i) taganemisõiguse kirjeldus;

j) märge kõrvalteenuste kohta, mida tarbija peab ostma, et saada krediiti või saada seda reklaamitavatel tingimustel, ja asjakohasel juhul selgitus selle kohta, et kõrvalteenuseid võib osta teenuseosutajalt, kes ei ole krediidiandja, ning

k) üldine hoiatus krediidilepinguga võetud kohustuste täitmata jätmise võimalike tagajärgede kohta.

Artikkel 10

Lepingueelne teave

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja ning asjakohasel juhul krediidivahendaja annaks tarbijale selget ja arusaadavat lepingueelset teavet, et tarbija saaks erinevaid pakkumisi võrrelda, et teha teadlik otsus, kas sõlmida krediidileping krediidiandja pakutavatel lepingutingimustel, ning kui see on asjakohane, põhineb kõnealune teave tarbija väljendatud eelistustel ja esitatud teabel. Selline lepingueelne teave tuleb tarbijale esitada aegsasti enne seda, kui krediidileping või -pakkumine muutub tarbija suhtes siduvaks, sealhulgas kui kasutatakse direktiivi 2002/65/EÜ artikli 2 punktis e määratletud kaugsidevahendeid.

Liikmesriigid nõuavad, et kui käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud lepingueelne teave esitatakse vähem kui üks päev enne, kui krediidileping või -pakkumine muutub tarbija suhtes siduvaks, edastaks krediidiandja ning asjakohasel juhul krediidivahendaja tarbijale meeldetuletuse selle kohta, et tarbijal on kooskõlas artikliga 26 võimalus krediidilepingust taganeda, ning menetluse kohta, mida lepingust taganemiseks järgida tuleb. Kõnealune meeldetuletus esitatakse tarbijale paberil või tarbija valitud ja krediidilepingus täpsustatud muul püsival andmekandjal ühe kuni seitsme päeva jooksul pärast krediidilepingu sõlmimist või, kui see on kohaldatav, siduva krediidipakkumise tegemist tarbija poolt.

2. Lõikes 1 osutatud lepingueelne teave esitatakse paberil või tarbija valitud muul püsival andmekandjal, kasutades I lisas esitatud Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe vormi. Kogu teabelehel antav teave peab olema ühtemoodi selgelt eristuv. Krediidiandja loetakse käesolevas lõikes ja direktiivi 2002/65/EÜ artikli 3 lõigetes 1 ja 2 sätestatud teabele esitatavad nõuded täitnuks, kui ta on esitanud kõnealuse teabelehe.

3. Lõikes 1 osutatud lepingueelse teabe esitatakse kõik järgmised elemendid selgelt eristuval viisil Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe esimeses osas ühel lehel:

a) krediidiandja ning asjakohasel juhul asjaomase krediidivahendaja nimi;

b) krediidi kogusumma;

c) krediidilepingu kestus;

d) laenuintress või kõik laenuintressid, kui erinevate asjaolude korral kohaldatakse erinevaid laenuintresse;

e) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma;

f) konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks tasumise edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul ning seotud krediidilepingute puhul konkreetsed kaubad või teenused ja nende hind kohe tasudes;

g) maksete hilinemisest tulenevad kulud, see tähendab maksete hilinemise korral kohaldatav intressimäär ja selle kohandamise kord ning asjakohasel juhul makseviivituse korral makstavad tasud;

h) tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning asjakohasel juhul tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul;

i) hoiatus seoses tasumata või hilinenud maksetest tulenevate tagajärgedega;

j) taganemisõiguse olemasolu või puudumine ja asjakohasel juhul taganemistähtaeg;

k) krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise õiguse olemasolu ja asjakohasel juhul teave krediidiandja õiguse kohta saada hüvitist;

l) krediidiandja asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress ning asjakohasel juhul asjaomase krediidivahendaja asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress.

4. Kui kõiki lõikes 3 osutatud elemente ei ole võimalik ühel lehel selgelt eristuval viisil esitada, esitatakse need Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe esimeses osas kõige rohkem kahel lehel. Sellisel juhul esitatakse kõnealuse lõike punktides a–g osutatud teave teabelehe esimesel lehel.

5. Lõikes 1 osutatud lepingueelses teabes esitatakse kõik järgmised elemendid lõikes 3 loetletud elementide järel ja neist märgatavalt eraldi:

a) krediidi liik;

b) krediidisumma kasutusse võtmise tingimused;

c) kui erinevate asjaolude korral kohaldatakse erinevaid laenuintresse, iga laenuintressi kohaldamise tingimused ja olemasolu korral iga esialgse laenuintressi suhtes kohaldatav indeks või baasintressimäär, samuti iga laenuintressi muutmise ajavahemikud, tingimused ja kord;

d) kui krediidileping võimaldab krediidisummat kasutusse võtta mitmel erineval viisil ning seejuures on krediidiga seotud tasud ja laenuintress erinevad ning krediidiandja kasutab III lisa II osa punktis b esitatud eeldust, märgitakse, et asjaomast liiki krediidilepingu muud krediidisumma kasutusse võtmise viisid võivad tuua kaasa kõrgemad krediidi kulukuse aastamäärad;

e) asjakohasel juhul ühe või mitme sellise kohustusliku konto pidamise tasud, millel kajastatakse nii maksetehinguid kui ka krediidisumma kasutusse võtmist, tasud maksevahendi kasutamise eest nii maksetehingute tegemiseks kui ka krediidisumma kasutusse võtmiseks ning muud krediidilepingust tulenevad tasud ning selliste tasude muutmise tingimused;

f) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma tüüpilise näite kujul, viidates kõikidele kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldustele; kui tarbija on teavitanud krediidiandjat ühest või mitmest tema poolt eelistatud krediidi komponendist, näiteks krediidilepingu kestus ja krediidi kogusumma, võtab krediidiandja neid komponente arvesse;

g) asjakohasel juhul tasud, mida tarbija peab krediidilepingu sõlmimisel notarile maksma;

h) asjakohasel juhul krediidilepinguga seotud kõrvalteenuse osutamise lepingu sõlmimise kohustus, kui selline leping on krediidi saamiseks või krediidi reklaamitavatel tingimustel saamiseks kohustuslik;

i) nõutavad tagatised, kui see on asjakohane;

j) asjakohasel juhul teave selle kohta, kuidas määratakse krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral kindlaks krediidiandja hüvitis;

k) tarbija õigus saada vastavalt artikli 19 lõikele 6 viivitamata ja tasuta teavet tema krediidivõimelisuse hindamiseks andmebaasis tehtud päringu tulemuste kohta;

l) tarbija õigus saada vastavalt käesoleva artikli lõikele 8 taotluse korral ja tasuta paberil või mõnel muul püsival andmekandjal krediidilepingu projekti koopia, tingimusel et krediidiandja on taotluse saamise ajal valmis sõlmima tarbijaga krediidilepingu;

m) asjakohasel juhul teave selle kohta, et hinda on isikupõhiselt kohandatud andmete automatiseeritud töötlemise, sealhulgas profiilianalüüsi alusel;

n) asjakohasel juhul ajavahemik, mille jooksul on kooskõlas käesoleva artikliga esitatud lepingueelne teave krediidiandja suhtes siduv;

o) teave tarbija võimaluse kohta kasutada kohtuvälist kaebuste lahendamise ja õiguskaitse menetlust ning selle kasutamise kord;

p) hoiatus ja selgitus konkreetse krediidilepinguga seotud muude kohustuste täitmata jätmise õiguslike ja finantstagajärgede kohta;

q) tagasimaksegraafik, mis sisaldab kõiki makseid ja tagasimakseid krediidilepingu kestuse jooksul, sealhulgas krediidilepinguga seotud samaaegselt müüdavate kõrvalteenuste eest tehtavaid makseid ja tagasimakseid, kusjuures maksed ja tagasimaksed, juhul kui erinevate asjaolude korral kohaldatakse erinevaid laenuintresse, põhinevad laenuintressi mõistlikul tõusul.

Kui krediidilepingus viidatakse võrdlusalusele, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1011 ([28]) artikli 3 lõike 1 punktis 3, täpsustakse kõnealuse võrdlusaluse nimi ja selle haldur ning kõnealuse võrdlusaluse tarbijale avalduv võimalik mõju eraldi dokumendis, mille võib lisada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele.

6. Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehel esitatav teave on kooskõlaline. See on selgesti loetav ja selle puhul võetakse arvesse selle andmekandja tehnilisi piiranguid, millel teave esitatakse. Teave esitatakse eri kanalites asjakohasel ja sobival viisil, võttes arvesse koostalitlusvõimet.

Lisateave, mida krediidiandja võib tarbijale edastada, esitatakse selgesti loetavalt ja eraldi dokumendis, mis võidakse lisada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele.

7. Erandina käesoleva artikli lõikest 5, kui teabeedastus toimub telefonside kaudu, nagu on osutatud direktiivi 2002/65/EÜ artikli 3 lõikes 3, sisaldab vastavalt nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 3 punkti b teisele taandele esitatav finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus vähemalt käesoleva artikli lõikes 3 osutatud elemente. Sellisel juhul esitab krediidiandja ja asjakohasel juhul krediidivahendaja tarbijale Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe püsival andmekandjal kohe pärast krediidilepingu sõlmimist.

8. Tarbija taotlusel esitab krediidiandja või asjakohasel juhul krediidivahendaja tarbijale lisaks Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele tasuta koopia krediidilepingu projektist paberil või mõnel muul püsival andmekandjal, tingimusel et krediidiandja on taotluse saamise ajal valmis sõlmima tarbijaga krediidilepingu.

9. Kui tegemist on krediidilepinguga, mille puhul tarbija maksete tulemusel krediidi kogusumma vahetult ei vähene, vaid makseid kasutatakse krediidilepingus või kõrvallepingus kehtestatud aja jooksul ja tingimustel põhiosana, lisavad krediidiandja ja asjakohasel juhul krediidivahendaja lõikes 1 osutatud lepingueelsesse teabesse selge ja kokkuvõtliku kinnituse selle kohta, et selliste krediidilepingutega ei nõuta krediidilepingu alusel kasutusse võetud krediidi kogusumma tagasimaksmise tagatist, välja arvatud juhul, kui selline tagatis selgesõnaliselt antakse.

([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1011, mis käsitleb indekseid, mida kasutatakse võrdlusalustena finantsinstrumentide ja -lepingute puhul või investeerimisfondide tootluse mõõtmiseks, ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL ning määrust (EL) nr 596/2014 (ELT L 171, 29.6.2016, lk 1).

10. Käesolevat artiklit ei kohaldata kaupade tarnijate ja teenuste osutajate suhtes, kes tegutsevad krediidivahendajatena kõrvaltegevusena. Sellega ei piirata krediidiandja või asjakohasel juhul krediidivahendaja kohustust tagada, et tarbija saab käesolevas artiklis osutatud lepingueelse teabe.

Artikkel 11

Artikli 2 lõikes 6 või 7 osutatud krediidilepingute lepingueelne teave

1. Artikli 2 lõikes 6 või 7 osutatud krediidilepingute korral esitatakse artikli 10 lõikes 1 osutatud lepingueelne teave erandina artikli 10 lõikest 2 paberil või tarbija valitud muul püsival andmekandjal, kasutades II lisas esitatud Euroopa tarbijakrediidi teabelehe vormi. See teave peab olema selge ja arusaadav. Kogu teabelehel esitatud teave peab olema ühtemoodi selgelt eristuv. Krediidiandja loetakse käesolevas lõikes ja direktiivi 2002/65/EÜ artikli 3 lõigetes 1 ja 2 sätestatud teabele esitatavad nõuded täitnuks, kui kõnealune krediidiandja on esitanud kõnealuse teabelehe.

2. Artikli 2 lõikes 6 või 7 osutatud krediidilepingute korral esitatakse artikli 10 lõikes 1 osutatud lepingueelses teabes erandina artikli 10 lõikest 3 kõik järgmised elemendid selgelt eristuval viisil Euroopa tarbijakrediidi teabelehe esimeses osas ühel lehel:

a) krediidiandja ning asjakohasel juhul asjaomase krediidivahendaja nimi;

b) krediidi kogusumma;

c) krediidilepingu kestus;

d) laenuintress või kõik laenuintressid, kui erinevate asjaolude korral kohaldatakse erinevaid laenuintresse;

e) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma;

f) konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks tasumise edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul ja seotud krediidilepingute puhul konkreetsed kaubad või teenused ja nende hind kohe tasudes;

g) maksete hilinemisest tulenevad kulud, see tähendab maksete hilinemise korral kohaldatav intressimäär ja selle kohandamise kord ning asjakohasel juhul makseviivituse korral makstavad tasud;

h) tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning asjakohasel juhul tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul;

i) hoiatus seoses tasumata või hilinenud maksetest tulenevate tagajärgedega;

j) taganemisõiguse olemasolu või puudumine;

k) krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise õiguse olemasolu ning asjakohasel juhul teave krediidiandja õiguse kohta saada hüvitist;

l) krediidiandja asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress ning asjakohasel juhul asjaomase krediidivahendaja asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress.

3. Kui kõiki lõikes 2 osutatud elemente ei ole võimalik ühel lehel selgelt eristuval viisil esitada, esitatakse need Euroopa tarbijakrediidi teabelehe esimeses osas kõige rohkem kahel lehel. Sellisel juhul esitatakse kõnealuse lõike punktides a–g osutatud teave teabelehe esimesel lehel.

4. Lõikes 1 osutatud lepingueelses teabes esitatakse kõik järgmised elemendid lõikes 2 loetletud elementide järel ja neist märgatavalt eraldi:

a) krediidi liik;

b) kui erinevate asjaolude korral kohaldatakse erinevaid laenuintresse, iga laenuintressi kohaldamise tingimused, esialgse laenuintressi suhtes kohaldatav indeks või baasintressimäär, krediidilepingu sõlmimisest alates kohaldatavad tasud ja asjakohasel juhul nende tasude muutmise tingimused;

c) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma tüüpilise näite kujul, märkides kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused;

d) krediidilepingu lõpetamise tingimused ja kord;

e) asjakohasel juhul teave selle kohta, kuidas määratakse krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral kindlaks krediidiandja hüvitis;

f) asjakohasel juhul märge selle kohta, et tarbijalt võidakse igal ajal nõuda krediidisumma tagasimaksmist täies ulatuses;

g) viide tarbija õigusele saada vastavalt artikli 19 lõikele 6 viivitamata ja tasuta teavet tema krediidivõimelisuse hindamiseks andmebaasis tehtud päringu tulemuste kohta;

h) asjakohasel juhul märge selle kohta, et hinda on isikupõhiselt kohandatud andmete automatiseeritud töötlemise, sealhulgas profiilianalüüsi alusel;

i) asjakohasel juhul ajavahemik, mille jooksul on kooskõlas käesoleva artikliga esitatud lepingueelne teave krediidiandja suhtes siduv;

j) viide tarbija võimalusele kasutada kohtuvälist kaebuste lahendamise ja õiguskaitse menetlust ning selle kasutamise kord;

k) hoiatus ja selgitus konkreetse krediidilepinguga seotud muude kohustuste täitmata jätmise õiguslike ja finantstagajärgede kohta;

l) tagasimaksegraafik, mis sisaldab kõiki makseid ja tagasimakseid krediidilepingu kestuse jooksul, sealhulgas krediidilepinguga seotud samaaegselt müüdavate kõrvalteenuste eest tehtavaid makseid ja tagasimakseid, kusjuures maksed ja tagasimaksed, juhul kui erinevate asjaolude korral kohaldatakse erinevaid laenuintresse, põhinevad laenuintressi mõistlikul tõusul.

5. Euroopa tarbijakrediidi teabelehel esitatav teave on ühtne. See on selgesti loetav ja selle puhul võetakse arvesse selle andmekandja tehnilisi piiranguid, millel teave esitatakse. Teave esitatakse eri kanalites asjakohasel ja sobival viisil, võttes arvesse koostalitlusvõimet.

6. Erandina käesoleva artikli lõikest 4, kui teabeedastus toimub telefonside kaudu, nagu on osutatud direktiivi 2002/65/EÜ artikli 3 lõikes 3, sisaldab vastavalt nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 3 punkti b teisele taandele esitatav finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus vähemalt käesoleva artikli lõikes 2 osutatud elemente. Sellisel juhul esitab krediidiandja ja asjakohasel juhul krediidivahendaja tarbijale Euroopa tarbijakrediidi teabelehe püsival andmekandjal kohe pärast krediidilepingu sõlmimist.

7. Tarbija taotlusel esitab krediidiandja ja asjakohasel juhul krediidivahendaja tarbijale lisaks Euroopa tarbijakrediidi teabelehele tasuta koopia krediidilepingu projektist, tingimusel et krediidiandja on taotluse saamise ajal valmis sõlmima tarbijaga krediidilepingu.

8. Käesolevat artiklit ei kohaldata kaupade tarnijate ja teenuste osutajate suhtes, kes tegutsevad krediidivahendajatena kõrvaltegevusena. Sellega ei piirata krediidiandja või asjakohasel juhul krediidivahendaja kohustust tagada, et tarbija saab käesolevas artiklis osutatud lepingueelse teabe.

Artikkel 12

Piisavad selgitused

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad ning asjakohasel juhul krediidivahendajad on kohustatud andma tarbijale piisavaid selgitusi pakutavate krediidilepingute ja kõrvalteenuste kohta, et tarbija saaks hinnata, kas pakutavad krediidilepingud ja kõrvalteenused on kohandatud tarbija vajadustele ja rahalisele olukorrale. Sellised selgitused antakse tasuta ja enne krediidilepingu sõlmimist. Need selgitused sisaldavad järgmisi elemente:

a) artiklites 10, 11 ja 38 osutatud teave;

b) pakutava krediidilepingu või kõrvalteenuste põhiomadused;

c) konkreetne mõju, mida pakutav krediidileping või kõrvalteenused võivad tarbijale avaldada, sealhulgas tarbija hilinenud maksete või makseviivituse tagajärjed;

d) kui kõrvalteenuseid pakutakse krediidilepinguga komplektis, siis asjaolu, kas iga komplektiosa saab lõpetada eraldi ja mida selline lõpetamine tarbijale kaasa toob.

2. Liikmesriigid võivad põhjendatud juhtudel lõikes 1 osutatud nõuet kohandada seoses sellega, kuidas ja mis ulatuses tuleb selgitusi anda, et võtta arvesse järgmist:

a) krediidi pakkumise asjaolud;

b) isik, kellele krediiti pakutakse;

c) pakutava krediidi liik.

Artikkel 13

Andmete automatiseeritud töötlemisel põhinevad isikustatud pakkumised

Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, nõuavad liikmesriigid, et krediidiandjad ja krediidivahendajad teavitaksid tarbijaid selgel ja arusaadaval viisil, kui neile esitatakse isikuandmete automatiseeritud töötlemisel põhinev isikustatud pakkumine.

III PEATÜKK

SEOSMÜÜK JA KOMPLEKTINA MÜÜK, NÕUSOLEKU EELDAMINE, NÕUSTAMISTEENUSED JA SOOVIMATU KREDIIDI ANDMINE

Artikkel 14

Seosmüük ja komplektina müük

1. Liikmesriigid lubavad komplektina müüki, kuid keelavad seosmüügi.

2. Erandina lõikest 1 ja piiramata konkurentsiõiguse kohaldamist võivad liikmesriigid lubada krediidiandjatel nõuda, et tarbija avaks või säilitaks makse- või säästukonto, kui sellise konto ainus eesmärk on üks järgmisest:

a) koguda kapitali krediidi tagasimaksmiseks;

b) krediiti teenindada;

c) koondada vahendeid krediidi saamiseks;

d) anda krediidiandjale täiendav tagatis makseviivituse korral.

3. Liikmesriigid võivad lubada, et krediidiandjad nõuavad tarbijalt krediidilepinguga seoses kindlustuslepingu olemasolu, võttes arvesse proportsionaalsuse kaalutlusi. Sellistel juhtudel tagavad liikmesriigid, et krediidiandja peab ilma tarbijale tehtud krediidipakkumise tingimusi muutmata aktsepteerima muu kui tema eelistatud teenuseosutaja kindlustuslepingut, kui sellise kindlustuslepinguga pakutav tagatis on samaväärne krediidiandja soovitatud lepingu pakutava tagatisega.

4. Liikmesriigid nõuavad, et tarbija onkoloogiliste haiguste diagnoosiga seotud isikuandmeid ei kasutataks krediidilepinguga seotud kindlustuslepingu eesmärgil pärast liikmesriigi kindlaksmääratud ajavahemikku, mis ei ületa 15 aastat tarbija ravi lõppemisest.

5. Selleks et tarbijal oleks enne lõikes 3 osutatud kindlustuse ostmist täiendavalt aega krediidilepinguga seotud kindlustuspakkumiste võrdlemiseks, nõuavad liikmesriigid, et tarbijale jäetaks krediidilepinguga seotud kindlustuspakkumiste võrdlemiseks vähemalt kolm päeva, ilma et neid pakkumisi muudetaks, ning tarbijat teavitatakse sellest. Tarbijad võivad sõlmida kindlustuslepingu enne kõnealuse kolmepäevase tähtaja möödumist, kui nad seda sõnaselgelt taotlevad.

Artikkel 15

Krediidilepingu sõlmimiseks või kõrvalteenuste ostuks nõusoleku eeldamine

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad ja krediidivahendajad ei eelda tarbija nõusolekut krediidilepingu sõlmimisel või vaikevalikute kaudu esitletavate kõrvalteenuste ostmisel. Vaikevalikute hulka kuuluvad eelnevalt märgistatud lahtrid.

2. Tarbija peab krediidilepingu sõlmimiseks või lahtrites osutatavate kõrvalteenuste ostuks nõusoleku andma ühemõttelise ja selge nõusolekut väljendava teoga, see tähendab tegema vabatahtliku, konkreetse, teadliku ja ühemõttelise tahteavalduse selle kohta, et tarbija on nõus lahtrite sisu ja olemusega.

Artikkel 16

Nõustamisteenused

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja ning asjakohasel juhul krediidivahendaja teataks asjaomase tehingu kontekstis tarbijale sõnaselgelt, kas tarbijale osutatakse või saab osutada nõustamisteenuseid.

2. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja ning asjakohasel juhul krediidivahendaja esitaks tarbijale paberil või mõnel muul tarbija valitud püsival andmekandjal enne nõustamisteenuste osutamist või enne selliste teenuste osutamiseks lepingu sõlmimist teabe järgmise kohta:

a) märge selle kohta, kas soovitus põhineb ainult nende oma tootevalikul või suurel hulgal turul pakutavatel toodetel vastavalt lõike 3 punktile c;

b) kui see on kohaldatav, siis märge tasu kohta, mida tarbija maksab nõustamisteenuste eest, või kui teabe esitamise ajal ei ole selle tasu summat võimalik kindlaks määrata, siis selle arvutamise meetod.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud teabe võib tarbijale esitada lepingueelse lisateabena kooskõlas artikli 10 lõike 6 teise lõiguga.

3. Kui tarbijatele osutatakse nõustamisteenuseid, nõuavad liikmesriigid, et krediidiandjad ning asjakohasel juhul krediidivahendajad:

a) koguksid vajalikku teavet tarbija rahalise olukorra, eelistuste ja eesmärkide kohta seoses krediidilepinguga, et krediidiandja või krediidivahendaja saaksid soovitada tarbijale sobivat krediidilepingut;

b) hindaksid, tuginedes punktis a osutatud teabele, mis peab hindamise ajal olema ajakohane, tarbija rahalist olukorda ja vajadusi, võttes arvesse mõistlikke eeldusi riskide kohta, mis on seotud tarbija rahalise olukorraga soovitatava krediidilepingu kogu kestuse ajal;

c) kaaluksid piisavalt suurt hulka oma tootevalikus pakutavaid krediidilepinguid ja soovitaksid nende hulgast tarbijale tema vajaduste, rahalise olukorra ja isiklike asjaolude seisukohast sobivat ühte või mitut krediidilepingut;

d) tegutseksid tarbija parimates huvides ning

e) annaksid tarbijale soovitused paberil või mõnel muul püsival andmekandjal, mille tarbija on valinud ja mis on täpsustatud nõustamisteenuste osutamise lepingus.

4. Liikmesriigid võivad keelata terminite „nõu“, „nõustamine“ ja „nõustaja“ või sarnaste terminite kasutamise, kui nõustamisteenuseid turustavad ja osutavad tarbijatele krediidiandjad või asjakohasel juhul krediidivahendajad.

Kui liikmesriigid ei keela terminite „nõu“, „nõustamine“ ja „nõustaja“ või sarnaste terminite kasutamist, kehtestavad nad järgmised tingimused selle kohta, mis puhul nõustamisteenuseid osutavad krediidiandjad ja krediidivahendajad võivad kasutada termineid „sõltumatu nõu“, „sõltumatu nõustamine“ või „sõltumatu nõustaja“:

a) krediidiandjad ja asjakohasel juhul krediidivahendajad kaaluvad piisavalt suurt hulka turul kättesaadavaid krediidilepinguid ning

b) krediidivahendajad ei saa ühelt või mitmelt krediidiandjalt nõustamisteenuste eest tasu.

Teise lõigu punkti b kohaldatakse üksnes siis, kui krediidiandjad, kelle krediidilepinguid kaaluti, ei moodusta turul enamust.

Liikmesriigid võivad kehtestada rangemad nõuded selle kohta, millal krediidiandjad ning asjakohasel juhul krediidivahendajad võivad kasutada termineid „sõltumatu nõu“, „sõltumatu nõustamine“ või „sõltumatu nõustaja“.

5. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandjad ning asjakohasel juhul krediidivahendajad hoiataksid tarbijat, kui krediidileping võib tarbija jaoks kaasa tuua konkreetse riski, arvestades tarbija rahalist olukorda.

6. Liikmesriigid tagavad, et nõustamisteenuseid tohivad osutada üksnes krediidiandjad ning asjakohasel juhul krediidivahendajad.

Erandina esimesest lõigust võivad liikmesriigid ette näha, et nõustamisteenuseid tohivad osutada muud kui esimeses lõigus osutatud isikud, kui täidetud on üks järgmistest tingimustest:

a) nõustamisteenuseid osutatakse seoses kutsetegevusega kutsetegevuse käigus, mida reguleeritakse õigusnormidega või eetikakoodeksiga, millega ei välistata kõnealuste teenuste osutamist;

b) nõustamisteenuseid osutavad olemasoleva võla haldamise raames pankrotihaldurid ning seda haldamist reguleeritakse õigusnormidega;

c) nõustamisteenuseid osutavad olemasoleva võla haldamise raames artiklis 36 osutatud võlanõustamisteenuste avalik-õiguslikud või vabatahtlikud osutajad, kes ei tegutse ärilistel kaalutlustel;

d) nõustamisteenuseid osutavad isikud, kes on saanud pädevalt asutuselt tegevusloa ja kelle üle pädev asutus teostab järelevalvet.

Artikkel 17

Soovimatu krediidi andmise keeld

Liikmesriigid keelavad igasuguse sellise krediidi andmise, mida tarbijad ei ole eelnevalt taotlenud ega selleks sõnaselget nõusolekut andnud.

IV PEATÜKK

KREDIIDIVÕIMELISUSE HINDAMINE JA JUURDEPÄÄS ANDMEBAASIDELE

Artikkel 18

Kohustus hinnata tarbija krediidivõimelisust

1. Liikmesriigid nõuavad, et enne krediidilepingu sõlmimist hindaks krediidiandja põhjalikult tarbija krediidivõimelisust. Selline hindamine viiakse läbi tarbija huvides, et vältida vastutustundetuid laenuandmistavasid ja liigset võlakoormust, ning selle puhul võetakse asjakohaselt arvesse tegureid, mis aitavad prognoosida, kas tarbija suudab täita krediidilepingust tulenevaid kohustusi.

2. Liikmesriigid tagavad, et krediidivahendajad esitavad tarbijalt saadud vajaliku teabe õigesti asjaomasele krediidiandjale kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, et võimaldada tarbija krediidivõimelisuse hindamist.

3. Krediidivõimelisuse hindamisel tuginetakse tarbija sissetulekut ja kulutusi ning muud rahalist ja majanduslikku olukorda käsitlevale asjakohasele ja täpsele teabele, mis on vajalik ja proportsionaalne krediidi liigi, kestuse, väärtuse ja krediidist tarbijale tulenevate riskidega. Kõnealune teave võib hõlmata tõendeid sissetuleku või tagasimaksete muude allikate kohta, teavet finantsvarade ja -kohustuste kohta või teavet muude rahaliste kohustuste kohta. See teave ei hõlma määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 osutatud andmete eriliike. Teave kogutakse asjaomastest ettevõttesisestest või -välistest allikatest, sealhulgas tarbijalt ning vajaduse korral käesoleva direktiivi artiklis 19 osutatud andmebaasis päringu tegemisega. Käesoleva direktiivi kohaldamisel ei käsitata sotsiaalvõrgustikke välise allikana.

Kooskõlas käesoleva lõikega kogutud teavet kontrollitakse asjakohaselt ja vajaduse korral seotakse see sõltumatult kontrollitava dokumentatsiooniga.

4. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja kehtestaks menetlused lõikes 1 osutatud hindamiseks ning dokumenteeriks need menetlused ja hoiaks neid ajakohasena.

Samuti nõuavad liikmesriigid, et krediidiandja dokumenteeriks lõikes 3 osutatud teabe ja säilitaks seda.

5. Kui krediiditaotlus esitatakse ühiselt rohkem kui ühe tarbija poolt, lähtub krediidiandja krediidivõimelisuse hindamisel tarbijate ühisest tagasimaksevõimest.

6. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandja võimaldab tarbijale krediiti ainult juhul, kui krediidivõimelisuse hinnangu kohaselt on tõenäoline, et krediidilepingust tulenevad kohustused täidetakse selle lepinguga nõutavatel tingimustel, võttes arvesse asjakohaseid tegureid, nagu on osutatud lõikes 1.

7. Liikmesriigid tagavad, et kui krediidiandja sõlmib tarbijaga krediidilepingu, ei tühista ega muuda krediidiandja hiljem seda krediidilepingut tarbija kahjuks põhjendusel, et krediidivõimelisust ei hinnatud õigesti. Käesolevat lõiget ei kohaldata juhul, kui tõendatakse, et tarbija jättis lõikes 3 osutatud teabe krediidiandjale teadlikult esitamata või esitas võltsitud teabe.

8. Kui krediidivõimelisuse hindamisel kasutatakse isikuandmete automatiseeritud töötlemist, tagavad liikmesriigid, et tarbijal on õigus nõuda krediidiandjalt inimese sekkumist ja selle võimaldamist, ning see seisneb õiguses:

a) taotleda ja saada krediidiandjalt selgeid ja arusaadavaid selgitusi krediidivõimelisuse hinnangu kohta, sealhulgas isikuandmete automatiseeritud töötlemisega seotud loogika ja riskide ning selle olulisuse ja mõju kohta otsuse tegemisel;

b) väljendada krediidiandjale tarbija enda seisukohta ning

c) taotleda krediidivõimelisuse hinnangu ja krediidi andmist käsitleva otsuse läbivaatamist krediidiandja poolt.

Liikmesriigid tagavad, et tarbijat teavitatakse esimeses lõigus osutatud õigusest.

9. Liikmesriigid tagavad, et kui krediiditaotlus lükatakse tagasi, peab krediidiandja tarbijat taotluse tagasilükkamisest viivitamata teavitama ja asjakohasel juhul soovitama tarbijale kergesti kättesaadavaid võlanõustamisteenuseid. Asjakohasel juhul peab krediidiandja teavitama tarbijat asjaolust, et krediidivõimelisuse hinnang põhineb andmete automatiseeritud töötlemisel, ning tarbija õigusest inimese poolt antavale hinnangule ja otsuse vaidlustamise menetlusest.

10. Liikmesriigid tagavad, et kui pooled lepivad kokku krediidi kogusumma muutmises pärast krediidilepingu sõlmimist, peab krediidiandja tarbija krediidivõimelisust ajakohastatud teabe alusel uuesti hindama, enne kui ta krediidi kogusummat märkimisväärselt suurendab.

11. Liikmesriigid võivad nõuda, et krediidiandjad hindaksid tarbija krediidivõimelisust asjakohaseid andmebaase kasutades. Krediidivõimelisuse hindamine ei tohi siiski põhineda üksnes tarbija krediidiajalool.

Artikkel 19

Andmebaasid

1. Iga liikmesriik tagab piiriülese krediidi korral teiste liikmesriikide krediidiandjatele juurdepääsu asjaomases liikmesriigis tarbijate krediidivõimelisuse hindamiseks kasutatavatele andmebaasidele. Sellistele andmebaasidele juurdepääsu tingimused ei tohi olla diskrimineerivad.

2. Liikmesriigid tagavad, et tarbijate krediidivõimelisuse hindamiseks kasutatavatele andmebaasidele on juurdepääs ainult neil krediidiandjatel, kelle üle teostab järelevalvet riiklik pädev asutus ja kes järgivad täielikult määrust (EL) 2016/679.

3. Lõiget 1 kohaldatakse nii avalike kui ka eraandmebaaside suhtes.

4. Lõikes 1 osutatud andmebaasides, mis sisaldavad teavet tarbijate krediidilepingute kohta, säilitatakse teavet vähemalt tarbijate võlgnevuste kohta krediidi tagasimaksmisel ning krediidi liigi ja krediidiandja nime kohta.

5. Krediidiandjad ja krediidivahendajad ei töötle määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 osutatud andmete eriliike ega sotsiaalvõrgustikest töödeldud isikuandmeid, mis võivad sisalduda käesoleva artikli lõikes 1 osutatud andmebaasides.

6. Liikmesriigid nõuavad, et kui krediiditaotlus lükatakse tagasi lõikes 1 osutatud andmebaasis sooritatud päringu alusel, teavitab krediidiandja tarbijat põhjendamatu viivituseta ja tasuta sellise päringu tulemustest ja kasutatud andmebaasi üksikasjadest ning arvesse võetud andmete liigist.

7. Krediidilepingute eesmärgil kehtestavad andmebaasi pakkujad mehhanismid, millega tagatakse, et nende andmebaasides sisalduv teave on ajakohane ja täpne. Liikmesriigid tagavad, et tarbijaid teavitatakse:

a) 30 päeva jooksul võlgnevuste kandmisest andmebaasi seoses krediidi tagasimaksmisega ning

b) nende õigustest kooskõlas määrusega (EL) 2016/679.

8. Krediidilepingute eesmärgil tagavad liikmesriigid, et on kehtestatud kaebuste esitamise menetlused, et hõlbustada tarbijatel vaidlustada andmebaaside sisu, sealhulgas teavet, mida võivad saada kõnealuste andmebaaside kaudu kolmandad isikud.

V PEATÜKK

KREDIIDILEPINGUTE VORM JA SISU

Artikkel 20

Krediidilepingu vorm

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidilepingud ja selliste lepingute muudatused koostatakse paberil või mõnel muul püsival andmekandjal ning et kõik lepingupooled saavad krediidilepingu koopia.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada riigisiseseid õigusnorme krediidilepingute sõlmimise õiguspärasuse kohta, kui need on kooskõlas liidu õigusega.

Artikkel 21

Krediidilepingus esitatav teave

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidilepingus esitataks selgelt ja kokkuvõtlikult kõik järgmised elemendid:

a) krediidi liik;

b) lepingupoolte nimed, asukohtade aadressid, telefoninumbrid ja e-posti aadressid ning asjakohasel juhul asjaomase krediidivahendaja nimi ja asukoha aadress;

c) krediidi kogusumma ja tingimused krediidi kasutusse võtmiseks;

d) krediidilepingu kestus;

e) konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks tasumise edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul ja seotud krediidilepingute puhul konkreetsed kaubad või teenused ja nende hind kohe tasudes;

f) laenuintress või kõik laenuintressid, kui erinevate asjaolude korral kohaldatakse erinevaid laenuintresse, iga laenuintressi kohaldamise tingimused ja olemasolu korral iga esialgse laenuintressi suhtes kohaldatav indeks või baasintressimäär, samuti iga laenuintressi muutmise ajavahemikud, tingimused ja kord;

g) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma, mis on arvutatud krediidilepingu sõlmimise ajal, ning kõik selles arvutuses kasutatud eeldused;

h) tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning asjakohasel juhul tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul;

i) kui tegemist on fikseeritud kestusega krediidilepingu põhiosa tagasimaksmisega, siis viide tarbija õigusele saada taotluse korral, tasuta ja igal ajal kogu krediidilepingu kestuse jooksul konto väljavõte tagasimaksetabeli kujul;

j) kui tasusid ja intressi tuleb maksta krediidi põhiosa tagasimaksmiseta, siis loetelu, milles on märgitud intressi ning sellega seotud korduvate ja ühekordsete tasude maksmise tähtajad ja tingimused;

k) asjakohasel juhul ühe või mitme sellise kohustusliku konto pidamise tasud, millel kajastatakse nii maksetehinguid kui ka krediidisumma kasutusse võtmist, tasud maksevahendi kasutamise eest nii maksetehingute tegemiseks kui ka krediidisumma kasutusse võtmiseks ning muud krediidilepingust tulenevad tasud ning selliste tasude muutmise tingimused;

l) maksete hilinemise korral kohaldatav intressimäär sellisena, nagu seda kohaldati krediidilepingu sõlmimise ajal, ja selle kohandamise kord ning asjakohasel juhul makseviivitusest tulenevad tasud;

m) hoiatus seoses tasumata või hilinenud maksetest tulenevate tagajärgedega;

n) asjakohasel juhul märge selle kohta, et tasumisele kuuluvad notaritasud;

o) asjakohasel juhul nõutavad tagatised ja nõutav kindlustus;

p) taganemisõiguse olemasolu või puudumine ja kohaldataval juhul taganemise tähtaeg ning muud taganemisõiguse kasutamist reguleerivad tingimused, sealhulgas artikli 26 lõike 5 esimese lõigu punktis a osutatud teavitamise jaoks kasutatav püsiv andmekandja, teave artikli 26 lõike 5 esimese lõigu punktis b osutatud tarbija kohustuse kohta maksta kasutatud põhiosa ja intress, ning intressisumma päeva kohta;

q) sellise püsiva andmekandja liik, mille tarbija valib järgmise teabe saamiseks:

   i) asjakohasel juhul artikli 10 lõike 1 teises lõigus osutatud meeldetuletus;

   ii) artiklis 22 osutatud teave;

   iii) teave artikli 23 lõike 1 esimeses lõigus osutatud laenuintressi muutumise kohta;

   iv) asjakohasel juhul artikli 24 lõigetes 1 ja 2 osutatud teave ning

   v) asjakohasel juhul teave artikli 28 lõike 1 teises lõigus ja artikli 28 lõikes 2 osutatud tähtajatu krediidilepingu lõpetamise kohta;

r) asjakohasel juhul artikli 27 kohaste õigustega seonduv teave ning nende õiguste kasutamise kord;

s) viide krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise õigusele kooskõlas artikliga 29, ennetähtaegse tagasimaksmise kord, asjakohasel juhul teave krediidiandja õiguse kohta saada hüvitist ning läbipaistev ja arusaadav selgitus selle kohta, kuidas tarbija makstav krediidiandja hüvitis arvutatakse;

t) krediidilepingu lõpetamise õiguse kasutamise kord;

u) tarbija võimalus kasutada kohtuvälist kaebuste lahendamise ja õiguskaitse menetlust ning selle kasutamise kord;

v) asjakohasel juhul muud lepingutingimused;

w) pädeva järelevalveasutuse nimi ja aadress;

x) võlanõustamisteenuste osutajate asjakohased kontaktandmed ja soovitus tarbijale võtta selliste teenuste osutajatega ühendust tagasimakseraskuste korral.

Esimeses lõigus osutatud teave peab olema selgesti loetav ja kohandatud selle andmekandja tehnilistele piirangutele, millel teave esitatakse. Teave esitatakse eri kanalites asjakohasel ja sobival viisil.

2. Lõike 1 esimese lõigu punkti i kohaldamisel teeb krediidiandja tarbijale tasuta ja igal ajal kogu krediidilepingu kestuse jooksul kättesaadavaks konto väljavõtte tagasimaksetabeli kujul.

Esimeses lõigus osutatud tagasimaksetabelis märgitakse võlgnetavad summad ning nende summade tagasimaksmisega seotud tähtajad ja tingimused.

Tagasimaksetabelis esitatakse ka iga tagasimakse jaotus põhiosa, laenuintressi alusel arvutatud intressi ning asjakohasel juhul võimalike lisakulude vahel.

Kui laenuintress ei ole fikseeritud või kui krediidilepingu alusel võib lisakulusid muuta, osutatakse tagasimaksetabelis selgelt ja kokkuvõtlikult asjaolule, et tabelis sisalduvad andmed kehtivad ainult seni, kuni laenuintressi või lisakulusid krediidilepingu kohaselt muudetakse.

3. Kui tegemist on sellise krediidilepinguga, mille puhul tarbija maksete tagajärjel krediidi kogusumma vahetult ei vähene, vaid makseid kasutatakse krediidilepingus või kõrvallepingus kehtestatud aja jooksul ja tingimustel põhiosana, lisab krediidiandja lisaks lõikes 1 osutatud teabele selge ja kokkuvõtliku kinnituse selle kohta, et kõnealuse krediidilepinguga ei nõuta selle lepingu alusel kasutusse võetud krediidi kogusumma tagasimaksmise tagatist, välja arvatud juhul, kui selline tagatis sõnaselgelt antakse.

VI PEATÜKK

KREDIIDILEPINGU MUUTMINE JA LAENUINTRESSI MUUTUSED

Artikkel 22

Teave krediidilepingu muutmise kohta

Ilma et see piiraks käesoleva direktiiviga ette nähtud muude kohustuste täitmist, tagavad liikmesriigid, et enne krediidilepingu tingimuste muutmist edastab krediidiandja tarbijale paberil või mõnel muul krediidilepingus täpsustatud püsival andmekandjal järgmise teabe:

a) selge kirjeldus kavandatavate muudatuste ning asjakohasel juhul selle kohta, kas tarbija peab andma nõusoleku, või selgitus õigusnormide alusel tehtavate muudatuste kohta;

b) punktis a osutatud muudatuste rakendamise ajakava;

c) punktis a osutatud muudatustega seoses tarbijale kättesaadavad kaebuse esitamise võimalused;

d) kaebuse esitamise tähtaeg;

e) selle pädeva asutuse nimi ja aadress, kellele võib kaebuse esitada.

Artikkel 23

Laenuintressi muutused

1. Kui krediidiandjatel on lubatud muuta kehtivate krediidilepingute laenuintressi, nõuavad liikmesriigid, et krediidiandja teavitaks tarbijat laenuintressi muutumisest paberil või mõnel muul krediidilepingus täpsustatud püsival andmekandjal aegsasti enne muutuse jõustumist.

Esimeses lõigus osutatud teave sisaldab tehtavate maksete summat pärast uue laenuintressi jõustumist ning üksikasju maksete arvu või sageduse kohta, kui need muutuvad.

2. Erandina lõikest 1 võib selles lõikes osutatud teabe esitada tarbijale perioodiliselt, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) pooled on krediidilepingus kokku leppinud, et see teave esitatakse perioodiliselt;

b) laenuintressi muutuse on põhjustanud baasintressimäära muutumine;

c) uues baasintressimäär on tehtud üldsusele kättesaadavaks aegsasti asjakohaste vahenditega;

d) teave uue baasintressimäära kohta on samuti kättesaadav:

   i) krediidiandja ruumides;

ii) kui krediidiandjal on veebisait, siis sellel veebisaidil, ning

iii) kui krediidiandjal on mobiilirakendus, siis selle mobiilirakenduse kaudu.

VII PEATÜKK

ARVELDUSKREDIIT JA ARVELDUSKONTO JÄÄGI ÜLETAMINE

Artikkel 24

Arvelduskrediit

1. Liikmesriigid nõuavad, et kui krediit on antud arvelduskrediidi vormis, annab krediidiandja tarbijale krediidilepingu kogu kestuse ajal korrapäraselt ja vähemalt üks kord kuus teavet paberil või mõnel muul krediidilepingus täpsustatud püsival andmekandjal esitatava konto väljavõttega, mis sisaldab järgmisi üksikasju:

a) täpne periood, mida konto väljavõte kajastab;

b) kasutusse võetud krediidisummad ja kasutusse võtmise kuupäevad;

c) eelmiselt konto väljavõttelt üle kantud jääk ja selle kuupäev;

d) uus kontojääk;

e) tarbija tehtud maksete summad ja maksekuupäevad;

f) kohaldatav laenuintress;

g) kohaldatavad tasud;

h) asjakohasel juhul tarbija makstav miinimumsumma.

2. Kui krediit on antud arvelduskrediidi vormis, nõuavad liikmesriigid, et krediidiandja teavitaks tarbijat laenuintressi või tasumisele kuuluvate tasude suurenemisest paberil või mõnel muul krediidilepingus täpsustatud püsival andmekandjal aegsasti enne vastava muutuse jõustumist.

Erandina esimesest lõigust võib selles lõigus osutatud teabe esitada perioodiliselt lõikega 1 ette nähtud viisil, kui täidetud on järgmised tingimused:

a) pooled on krediidilepingus kokku leppinud, et see teave esitatakse perioodiliselt;

b) laenuintressi muutuse on põhjustanud baasintressimäära muutumine;

c) uuest baasintressimäärast on üldsusele asjakohaste vahenditega teatatud;

d) teave uue baasintressimäära kohta on samuti kättesaadav:

i) krediidiandja ruumides;

ii) kui krediidiandjal on veebisait, siis sellel veebisaidil, ning

iii) kui krediidiandjal on mobiilirakendus, siis selle mobiilirakenduse kaudu.

3. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja teavitaks tarbijat kokkulepitud viisil igast arvelduskrediidi vähendamisest või tühistamisest vähemalt 30 päeva enne seda päeva, mil arvelduskrediidi tegelik vähendamine või tühistamine jõustub.

4. Kui arvelduskrediiti vähendatakse või see tühistatakse, nõuavad liikmesriigid, et krediidiandja pakuks tarbijale enne täitemenetluse algatamist ilma lisakuludeta võimalust maksta tagasi summa ulatuses, mille võrra arvelduskrediiti vähendati või see tühistati. Selline tagasimakse tehakse 12 võrdse igakuise osamaksena, välja arvatud juhul, kui tarbija soovib teha tagasimakse varem, kohaldades seejuures arvelduskrediidi laenuintressi.

5. Liikmesriigid võivad kooskõlas liidu õigusega säilitada või vastu võtta arvelduskrediiti omavate tarbijate kaitsega seotud küsimusi käsitlevaid rangemaid sätteid kui need, mis on sätestatud käesolevas artiklis.

Artikkel 25

Arvelduskonto jäägi ületamine

1. Liikmesriigid nõuavad, et kui sõlmitakse leping sellise arvelduskonto avamiseks, mille puhul tarbija võib arvelduskonto jääki ületada, esitab krediidiandja kõnealuses lepingus teabe sellise võimaluse kohta, samuti teabe laenuintressi, selle laenuintressi kohaldamise tingimuste, esialgse laenuintressi suhtes kohaldatava indeksi või baasintressimäära, krediidilepingu sõlmimisest alates kohaldatavate tasude ja asjakohasel juhul nende tasude muutmise tingimuste kohta. Krediidiandja esitab igal juhul tarbijale kõnealuse teabe korrapäraselt paberil või mõnel muul tarbija valitud ja arvelduskonto avamise lepingus täpsustatud püsival andmekandjal.

2. Liikmesriigid nõuavad, et arvelduskonto jäägi märkimisväärse ületamise korral, mis vältab kauem kui üks kuu, esitab krediidiandja tarbijale paberil või tarbija valitud ja arvelduskonto avamise lepingus täpsustatud muul püsival andmekandjal viivitamata kogu järgmise teabe:

a) arvelduskonto jäägi ületamine;

b) asjaomane summa;

c) laenuintress;

d) võlgnevuse suhtes kohaldatavad trahvid, tasud või viivised;

e) tagasimaksmise kuupäev.

Lisaks peab krediidiandja arvelduskonto jäägi sagedase ületamise korral pakkuma tarbijale nõustamisteenuseid, kui need on kättesaadavad, ning soovitama talle ilma tasu võtmata võlanõustamisteenuseid.

3. Käesolev artikkel ei piira ühegi sellise riigisisese õigusnormi kohaldamist, millega nõutakse, et krediidiandja peab arvelduskonto jäägi märkimisväärse kestusega ületamise korral pakkuma muud liiki krediiditoodet.

4. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja teavitaks tarbijat, kui arvelduskonto jäägi ületamine ei ole enam lubatud või kui arvelduskonto jäägi ületamise limiiti vähendatakse, kokkulepitud viisil vähemalt 30 päeva enne seda päeva, mil arvelduskonto jäägi ületamise võimaluse tegelik tühistamine või limiidi vähendamine jõustub.

5. Kui arvelduskrediiti vähendatakse või see tühistatakse, nõuavad liikmesriigid, et krediidiandja pakuks tarbijale enne täitemenetluse algatamist ilma lisakuludeta võimalust maksta tagasi summa ulatuses, mille võrra arvelduskrediiti vähendati või see tühistati. Selline tagasimakse tehakse 12 võrdse igakuise osamaksena, välja arvatud juhul, kui tarbija soovib teha tagasimakse varem, kohaldades seejuures arvelduskrediidi laenuintressi.

6. Liikmesriigid võivad kooskõlas liidu õigusega säilitada või vastu võtta arvelduskonto jäägi ületamise võimalust omavate tarbijate kaitsega seotud küsimusi käsitlevaid rangemaid sätteid kui need, mis on sätestatud käesolevas artiklis.

VIII PEATÜKK

KREDIIDILEPINGUST TAGANEMINE, SELLE LÕPETAMINE JA KREDIIDI ENNETÄHTAEGNE TAGASIMAKSMINE

Artikkel 26

Taganemisõigus

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijal on võimalik krediidilepingust põhjust esitamata 14 kalendripäeva jooksul taganeda.

Esimeses lõigus osutatud taganemistähtaeg algab:

a) krediidilepingu sõlmimise päeval või

b) päeval, mil tarbija sai kätte lepingutingimused ja teabe kooskõlas artiklitega 20 ja 21, juhul kui see päev on hilisem kui käesoleva lõigu punktis a osutatud kuupäev.

Tarbija loetakse esimeses lõigus osutatud tähtajast kinni pidanuks, kui lõike 5 esimese lõigu punkti a kohane teavitus edastatakse krediidiandjale enne kõnealuse tähtaja lõppu.

2. Kui tarbija ei ole saanud lepingutingimusi ja teavet vastavalt artiklitele 20 ja 21, lõpeb taganemistähtaeg igal juhul 12 kuud ja 14 päeva pärast krediidilepingu sõlmimist. Seda ei kohaldata, kui tarbijat ei ole tema taganemisõigusest kooskõlas artikli 21 lõike 1 esimese lõigu punktiga p teavitatud.

3. Kui tegemist on sellise kauba ostmiseks sõlmitud seotud krediidilepinguga, mille puhul kehtib tagastamispoliitika, mis tagab täieliku hüvitamise teatava ajavahemiku jooksul, mis ületab 14 kalendripäeva, pikendatakse taganemisõigust sellisele tagastamispoliitikale vastavalt.

4. Kui seotud krediidilepingu puhul on 19. novembril 2023 kohaldatavate riigisiseste õigusaktidega juba ette nähtud, et rahalisi vahendeid ei tohi tarbijale kättesaadavaks teha enne konkreetse tähtpäeva möödumist, võivad liikmesriigid erandina lõikest 1 sätestada, et selles lõikes osutatud tähtaega võib tarbija sõnaselgel taotlusel lühendada selle konkreetse tähtpäevani.

5. Kui tarbija kasutab taganemisõigust, võtab ta järgmised meetmed:

a) teavitab krediidiandjat käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul paberil või tarbija valitud ja krediidilepingus täpsustatud muul püsival andmekandjal vastavalt krediidiandjalt artikli 21 lõike 1 esimese lõigu punktile p saadud teabele;

b) maksab krediidiandjale põhjendamatu viivituseta ja igal juhul hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul pärast punktis a osutatud teavituse saatmist krediidi põhiosa ja põhiosa suhtes alates selle kasutusse võtmise kuupäevast kuni selle tagasimaksmise kuupäevani kogunenud intressi.

Esimese lõigu punktis b osutatud intress arvutatakse kokkulepitud laenuintressi alusel. Taganemise korral ei ole krediidiandjal õigust saada tarbijalt muud hüvitist, välja arvatud hüvitis krediidiandja poolt riiklikele haldusorganitele makstud tagastamatute tasude eest.

6. Kui asjaomase kolmanda isiku ja krediidiandja vahelise lepingu alusel osutab krediidiandja või kolmas isik krediidilepinguga seotud kõrvalteenust, ei ole kõrvalteenuse leping tarbija suhtes enam siduv, kui tarbija kasutab oma õigust krediidilepingust taganeda kooskõlas käesoleva artikliga.

7. Kui tarbijal on taganemisõigus käesoleva artikli lõike 1, 5 ja 6 alusel, siis direktiivi 2002/65/EÜ artiklit 6 ega 7 ei kohaldata.

8. Liikmesriigid võivad sätestada, et käesoleva artikli lõikeid 1–6 ei kohaldata selliste krediidilepingute suhtes, mis tuleb riigisisese õiguse kohaselt sõlmida notariaalselt, tingimusel et notar kinnitab, et tarbijale on tagatud artiklite 10, 11, 20 ja 21 kohased õigused.

9. Käesoleva artikliga ei piirata ühegi sellise riigisisese õigusnormi kohaldamist, millega kehtestatakse ajavahemik, mille jooksul ei või alustada lepingu täitmist.

Artikkel 27

Seotud krediidilepingud

1. Liikmesriigid tagavad, et kui tarbija on kasutanud liidu õiguse kohast õigust taganeda kauba tarnimise või teenuse osutamise lepingust, ei ole seotud krediidileping tema suhtes enam siduv.

2. Kui seotud krediidilepinguga hõlmatud kaupu ei anta tarbijale üle või teenuseid ei osutata või kui seda tehakse vaid osaliselt või kui kaup või teenus ei vasta kauba tarnimise või teenuse osutamise lepingu tingimustele, on tarbijal õigus kasutada krediidiandja suhtes õiguskaitsevahendeid, kui tarbija on talle õigusaktide või kõnealuse kauba tarnimise või teenuse osutamise lepingu alusel antud õiguste kohaselt kauba tarnijalt või teenuse osutajalt tulutult nõudnud rikkumise kõrvaldamist. Liikmesriigid määravad kindlaks, millises ulatuses ja millistel tingimustel saab nimetatud õiguskaitsevahendeid kasutada.

3. Käesoleva artikliga ei piirata sellise riigisisese õiguse kohaldamist, millega kehtestatakse krediidiandja solidaarne vastutus tarbija nõuete osas kauba tarnija või teenuse osutaja vastu, kui kauba või teenuse ostu rahastati krediidilepinguga.

Artikkel 28

Tähtajatud krediidilepingud

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbija võib tähtajatu krediidilepingu igal ajal tasuta korraliselt lõpetada, välja arvatud juhul, kui lepingupooled on kokku leppinud etteteatamistähtajas. Etteteatamistähtaeg ei tohi olla pikem kui üks kuu.

Liikmesriigid tagavad, et kui see on krediidilepingus kokku lepitud, võib krediidiandja tähtajatu krediidilepingu korraliselt lõpetada, teatades sellest tarbijale paberil või mõnel muul krediidilepingus täpsustatud püsival andmekandjal vähemalt kaks kuud ette.

2. Liikmesriigid tagavad, et kui see on krediidilepingus kokku lepitud, võib krediidiandja objektiivselt põhjendatud asjaoludel lõpetada tarbija õiguse tähtajatu krediidilepingu alusel krediiti kasutusse võtta. Krediidiandja teavitab tarbijat lõpetamisest ja selle põhjustest paberil või mõnel muul krediidilepingus täpsustatud püsival andmekandjal võimaluse korral enne lõpetamist ja hiljemalt vahetult pärast lõpetamist, välja arvatud juhul, kui sellise teabe edastamine on keelatud liidu või riigisisese õigusega või on vastuolus avaliku korra või avaliku julgeoleku eesmärkidega.

Artikkel 29

Krediidi ennetähtaegne tagasimaksmine

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijal on igal ajal õigus krediit ennetähtaegselt tagasi maksta. Sellistel juhtudel on tarbijal õigus sellele, et vähendatakse krediidi kogukulu tarbijale lepingu järelejäänud kestuse jooksul. Sellise vähendamise arvutamisel võetakse arvesse kõiki kulusid, mida krediidiandja tarbijalt nõudis.

2. Liikmesriigid tagavad, et krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral on krediidiandjal õigus saada õiglast ja objektiivselt põhjendatud hüvitist võimalike kulude eest, mis on otseselt seotud ennetähtaegse tagasimaksmisega, tingimusel et ennetähtaegne tagasimaksmine toimub fikseeritud laenuintressiga ajavahemikul.

Esimeses lõigus osutatud hüvitise summa ei tohi ületada 1 % ennetähtaegselt tagasimakstava krediidi summast, juhul kui krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise ja krediidilepingu kokkulepitud lõpetamise kuupäeva vaheline ajavahemik on pikem kui üks aasta. Kui kõnealune ajavahemik ei ületa ühte aastat, ei tohi hüvitise summa ületada 0,5 % ennetähtaegselt tagasimakstava krediidi summast.

3. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjal ei ole õigust saada lõikes 2 osutatud hüvitist juhul, kui täidetud on üks järgmistest tingimustest:

a) tagasimaksmine toimub kindlustuslepingu alusel, mis on ette nähtud krediidi tagasimakse tagatise pakkumiseks;

b) krediit on antud arvelduskrediidi vormis;

c) tagasimaksmine toimub perioodil, mil laenuintress ei ole fikseeritud.

4. Erandina lõikest 2 võivad liikmesriigid ette näha, et:

a) krediidiandjal on õigus saada lõikes 2 osutatud hüvitist üksnes tingimusel, et ennetähtaegselt tagasimakstav summa ületab riigisisese õigusega kehtestatud künnise, mis ei ületa 10 000 eurot 12 kuu jooksul;

b) krediidiandja võib erandkorras nõuda suuremat hüvitist, kui ta suudab tõendada, et kahju, mida ta ennetähtaegse tagasimaksmise tõttu kandis, ületab kooskõlas lõikega 2 kindlaks määratud summat.

Kui krediidiandja nõutav hüvitis ületab ennetähtaegse tagasimaksmise tõttu tegelikult kantud kahju, on tarbijal õigus vastavale vähendamisele.

Sellisel juhul koosneb kahju erinevusest esialgselt kokku lepitud laenuintressi ja selle intressimäära vahel, millega krediidiandja saab ennetähtaegselt tagasimakstava summa sellise ennetähtaegse tagasimaksmise ajal turul välja laenata, ning selle puhul võetakse arvesse ennetähtaegse tagasimaksmise mõju halduskuludele.

5. Lõikes 2 ja lõike 4 punktis b osutatud hüvitise summa ei ületa mingil juhul intressidena makstavat summat, mida tarbija oleks maksnud krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise ja krediidilepingu kokkulepitud lõpetamise tähtpäeva vahelisel ajavahemikul.

IX PEATÜKK

KREDIIDI KULUKUSE AASTAMÄÄR NING MÄÄRADE JA KULUDE PIIRANGUD

Artikkel 30

Krediidi kulukuse aastamäära arvutamine

1. Krediidi kulukuse aastamäär arvutatakse III lisa I osas esitatud matemaatilise valemi abil. See võrdub kõigi nende tulevaste või olemasolevate kohustuste (kasutusse võetud krediidisumma, tagasimaksed ja tasud) ühe aasta nüüdisväärtusega, milles krediidiandja ja tarbija on omavahel kokku leppinud.

2. Krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks määratakse kindlaks krediidi kogukulu tarbijale, millest arvatakse maha need tasud, mida tarbija on kohustatud maksma krediidilepingus kehtestatud kohustuste rikkumisel, ning muud tasud, mis ei hõlma ostuhinda, mida ta on kohustatud maksma seoses kauba või teenuse ostmisega, olenemata sellest, kas tehingu eest tasuti kohe või krediidiga.

Krediidi kogukulu tarbijale sisaldab maksetehinguid ja krediidisumma kasutusse võtmist kajastava konto halduskulusid, samuti kulusid, mis on seotud maksevahendi kasutamisega nii maksetehingute tegemiseks kui ka krediidi kasutusse võtmiseks, ning muid maksetega seotud tehingukulusid, välja arvatud juhul, kui konto avamine on vabatahtlik ja konto halduskulud on selgelt ning eraldiseisvalt märgitud krediidilepingus või mõnes muus tarbijaga sõlmitud lepingus.

3. Krediidi kulukuse aastamäära arvutamine põhineb eeldusel, et krediidileping jääb kehtima kokkulepitud ajavahemiku vältel ning et krediidiandja ja tarbija täidavad oma kohustused krediidilepingus kokku lepitud tingimustel ja tähtaegadel.

4. Kui krediidilepingus on sätestatud, et laenuintress või teatavad krediidi kulukuse aastamääras sisalduvad tasud võivad muutuda, mistõttu ei ole need arvutamise hetkel määratavad, arvutatakse krediidi kulukuse aastamäär eeldusel, et laenuintress ja muud tasud jäävad algtasemega võrreldes fikseerituks ja kohaldatavaks krediidilepingu lõppemiseni.

5. Vajaduse korral lähtutakse krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel III lisa II osas esitatud lisaeeldustest.

Kui käesolevas artiklis ja III lisa II osas esitatud eeldused ei ole krediidi kulukuse aastamäära ühetaoliseks arvutamiseks piisavad või ei vasta enam kaubanduslikele tingimustele turul, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 45 vastu delegeeritud õigusakte, et käesolevat artiklit ja III lisa II osa muuta ning lisada vajalikud lisaeeldused krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks või muuta olemasolevaid eeldusi.

Artikkel 31

Meetmed, mille eesmärk on piirata laenuintressi, krediidi kulukuse aastamäära või krediidi kogukulu tarbijale

1. Liikmesriigid kehtestavad meetmed, näiteks ülempiirid, et tulemuslikult vältida kuritarvitamist ja tagada, et tarbijatele ei ole võimalik kohaldada ülemäära kõrgeid laenuintresse, krediidi kulukuse aastamäärasid ega tarbijale tulenevat krediidi kogukulu.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada keelde või piiranguid seoses konkreetsete tasudega, mida krediidiandjad nende territooriumil kohaldavad.

3. Hiljemalt 20. novembriks 2027 teeb komisjon liikmesriikide poolt lõike 1 kohaselt kehtestatud meetmed üldsusele kättesaadavaks. Liikmesriigid esitavad komisjonile kõnealuste meetmete kohta hiljemalt 20. novembriks 2026 aruande.

4. Hiljemalt 20. novembriks 2029 avaldab Euroopa Pangandusjärelevalve aruande lõikes 1 osutatud meetmete rakendamise kohta. Kõnealune aruanne sisaldab hinnangut liikmesriikides kehtestatud meetmete, sealhulgas asjakohasel juhul ülempiiride kehtestamise meetodite kohta, ning nende tõhususe kohta ülemäära kõrgete laenuintresside, krediidi kulukuse aastamäärade või tarbijale tuleneva krediidi kogukulu piiramisel, samuti sisaldab see parimatele tavadele tuginevat lähenemist selliste meetmete kehtestamiseks.

X PEATÜKK

ÄRITEGEVUSELE ESITATAVAD NÕUDED JA NÕUDED TÖÖTAJATELE

Artikkel 32

Äritegevusele esitatavad nõuded tarbijakrediidi andmisel

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja ja krediidivahendaja tegutseksid ausalt, õiglaselt, läbipaistvalt ja professionaalselt ning võtaksid arvesse tarbijate õigusi ja huve järgmiste tegevuste puhul:

a) krediiditoodete kavandamine;

b) krediiditoodete reklaamimine kooskõlas artiklitega 7 ja 8;

c) krediidi andmine, vahendamine või selle andmise hõlbustamine;

d) nõustamisteenuste osutamine;

e) tarbijatele kõrvalteenuste osutamine;

f) krediidilepingu täitmine.

Esimese lõigu punktides c ja d osutatud tegevuse puhul lähtutakse tarbija asjaolusid käsitlevast teabest ja konkreetsest nõudest, mille tarbija on esitanud, ning mõistlikest eeldustest riskide kohta, mis on seotud tarbija olukorraga krediidilepingu kogu kestuse jooksul.

Esimese lõigu punktis d osutatud tegevuse puhul lähtutakse ka artikli 16 lõike 3 punkti a alusel nõutavast teabest.

2. Liikmesriigid tagavad, et viis, kuidas krediidiandjad tasustavad oma töötajaid ja krediidivahendajaid ning kuidas krediidivahendajad tasustavad oma töötajaid, ei takista täitmast lõikes 1 sätestatud nõuet.

3. Liikmesriigid tagavad, et krediidivõimelisuse hindamise eest vastutavate töötajate tasustamise poliitika kehtestamisel ja kohaldamisel järgivad krediidiandjad järgmisi põhimõtteid viisil ja ulatuses, mis vastab nende suurusele ja organisatsioonilisele ülesehitusele ning nende tegevuse laadile, ulatusele ja keerukusele:

a) tasustamispoliitika on kooskõlas usaldusväärse ja tulemusliku riskijuhtimisega ning edendab seda ega motiveeri võtma riske, mis ületavad krediidiandja puhul talutava riski piiri;

b) tasustamispoliitika on kooskõlas krediidiandja äristrateegia, eesmärkide, väärtuste ja pikaajaliste huvidega ning hõlmab meetmeid huvide konflikti vältimiseks, eelkõige nähes ette, et tasustamine ei sõltu heakskiidetud krediiditaotluste arvust ega osakaalust.

4. Liikmesriigid tagavad, et kui krediidiandjad või krediidivahendajad osutavad nõustamisteenuseid, ei piira nende asjaomaste töötajate tasustamise kord töötajate võimet tegutseda tarbija parimates huvides ning tasustamise kord ei ole tingimuslikult seotud müügieesmärkidega. Selle eesmärgi saavutamiseks võivad liikmesriigid lisaks keelata krediidiandjalt krediidivahendajale makstava vahendustasu.

5. Liikmesriigid võivad keelata või piirata makseid, mida tarbija krediidiandjale või krediidivahendajale enne krediidilepingu sõlmimist teeb.

Artikkel 33

Töötajate teadmistele ja pädevusele esitatavad nõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad ja krediidivahendajad nõuavad, et nende töötajatel oleks asjakohasel tasemel teadmised ja pädevus krediidilepingute kavandamise, pakkumise ja sõlmimise ning krediidivahendustegevuse ja nõustamisteenuste osutamise valdkonnas, samuti tarbijaõiguste osas oma tegevusvaldkonnas, ning et kõnealused töötajad hoiaksid need teadmised ja pädevuse ajakohasena. Kui krediidilepingu sõlmimisega kaasneb kõrvalteenus, on nõutavad sellise kõrvalteenusega seotud teadmised ja pädevus.

2. Liikmesriigid kehtestavad krediidiandjate ja krediidivahendajate töötajate teadmistele ja pädevusele esitatavad miinimumnõuded.

3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 sätestatud nõuetele vastavuse üle teostavad järelevalvet pädevad asutused ja et pädevatel asutustel on volitused nõuda krediidiandjatelt ja krediidivahendajatelt selliste tõendite esitamist, mida pädev asutus peab vajalikuks kõnealuse järelevalve eesmärgil.

XI PEATÜKK

FINANTSALANE HARIMINE JA FINANTSRASKUSTES OLEVATELE TARBIJATELE ANTAV TUGI

Artikkel 34

Finantsalane harimine

1. Liikmesriigid edendavad meetmeid, millega toetatakse tarbijate harimist vastutustundliku laenuvõtmise ja võla haldamise valdkonnas, eriti seoses krediidilepingutega. Tarbijatele esitatakse selge ja üldine teave krediidi andmise menetluse kohta nende juhendamiseks ning eeskätt selliste tarbijate juhendamiseks, kes võtavad tarbijakrediiti esimest korda, eriti, kui selleks kasutatakse digivahendeid. Nende meetmete väljatöötamisel ja edendamisel konsulteerivad liikmesriigid asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas tarbijaorganisatsioonidega.

Samuti tagavad liikmesriigid, et levitatakse teavet juhiste kohta, mida võivad tarbijatele anda tarbijaorganisatsioonid ja riiklikud asutused.

2. Komisjon hindab liikmesriikides tarbijatele võimaldatavat finantsalast harimist ja avaldab selle kohta aruande ning teeb kindlaks parimate tavade näited, mida võiks edasi arendada, et suurendada tarbijate finantsteadlikkust.

Artikkel 35

Võlgnevused ja makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandjad rakendaksid enne täitemenetluse alustamist asjakohasel juhul mõistlikku makseraskuste tõttu restruktureerimist. Selliste makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete puhul võetakse muude tegurite hulgas arvesse tarbija isiklikke asjaolusid. Krediidiandjatelt ei nõuta, et nad pakuksid makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid tarbijatele korduvalt, välja arvatud põhjendatud juhtudel.

Krediidiandjatelt ei nõuta krediidivõimelisuse hindamist kooskõlas artikliga 18, kui nad muudavad krediidilepingu kehtivaid tingimusi kooskõlas käesoleva lõike kolmanda lõigu punktiga b, tingimusel et krediidilepingu muutmisel ei suurendata märkimisväärselt tarbija makstavat kogusummat.

Esimeses lõigus osutatud makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed:

a) võivad hõlmata muude võimaluste hulgas krediidilepingu täielikku või osalist refinantseerimist;

b) hõlmavad krediidilepingu kehtivate tingimuste muutmist, mis võib hõlmata muude võimaluste hulgas järgmist:

   i) krediidilepingu kehtivuse pikendamine;

   ii) krediidilepingu liigi muutmine;

   iii) osa või kõigi osamaksete edasilükkamine teatava aja võrra;

   iv) laenuintressi vähendamine;

   v) maksepuhkuse pakkumine;

   vi) osalised tagasimaksed;

   vii) vääringu konverteerimine;

   viii) võla osaline kustutamine ja võlgade konsolideerimine.

2. Lõike 1 kolmanda lõigu punktis b esitatud võimalike meetmete loetelu ei piira riigisisese õiguse kohaldamist ega kohusta liikmesriike kehtestama oma riigisiseses õiguses kõiki kõnealuseid meetmeid.

3. Kui liikmesriigid lubavad krediidiandjatel määrata kindlaks ja kehtestada tasu, mida küsitakse tarbijalt makseviivituse korral, võivad need liikmesriigid nõuda, et see tasu ei oleks suurem kui on vajalik krediidiandjale makseviivituse tõttu tekkivate kulude hüvitamiseks.

4. Kui liikmesriigid lubavad krediidiandjatel kehtestada lisatasusid, mida tarbija peab makseviivituse korral maksma, seavad need liikmesriigid selliste tasude ülempiiri.

5. Liikmesriigid ei takista krediidilepingu pooltel sõnaselgelt kokku leppimast, et krediidi tagasimaksmiseks piisab seotud krediidilepinguga hõlmatud kauba või sellise kauba müügist saadava tulu tagastamisest või üleandmisest krediidiandjale.

Artikkel 36

Võlanõustamisteenused

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijatele, kellel on või võib tekkida raskusi oma finantskohustuste täitmisel, tehakse kättesaadavaks sõltumatud võlanõustamisteenused, mille eest tuleb maksta üksnes piiratud tasusid.

2. Lõikes 1 kehtestatud kohustuste täitmiseks peavad krediidiandjatel olema kasutuses menetlused ja põhimõtted finantsraskustes olevate tarbijate varajaseks tuvastamiseks.

3. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad soovitavad tarbijatele, kellel on raskusi oma finantskohustuste täitmisel, võlanõustamisteenuseid, mis on tarbijale kergesti kättesaadavad.

4. Komisjon esitab hiljemalt 20. novembriks 2028 aruande, milles antakse ülevaade võlanõustamisteenuste kättesaadavusest liikmesriikides ning tehakse kindlaks parimad tavad selliste teenuste edasiarendamiseks. Liikmesriigid esitavad kättesaadavate võlanõustamisteenuste kohta hiljemalt 20. novembriks 2026 ja seejärel igal aastal komisjonile aruande.

XII PEATÜKK

KREDIIDIANDJAD JA KREDIIDIVAHENDAJAD

Artikkel 37

Mittekrediidiasutustele ja mittemakseasutustele tegevusloa andmine, nende registreerimine ja järelevalve

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjate ja krediidivahendajate suhtes kohaldatakse nõuetekohast tegevusloa andmise menetlust ning registreerimise ja järelevalvekorda, mille on kehtestanud sõltumatu pädev asutus.

2. Nõuetekohase tegevusloa andmise menetluse ja registreerimise nõuet ei kohaldata krediidiandjate suhtes, kes on:

a) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutused;

b) direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 4 määratletud makseasutused kõnealuse direktiivi I lisa punktis 4 osutatud teenuste puhul või

c) direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punktis 1 määratletud e-raha asutused kõnealuse direktiivi artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud krediidi andmiseks.

3. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada lõikes 1 osutatud tegevusloa andmise ja registreerimise nõuet selliste kaubatarnijate ja teenuseosutajate suhtes, kes kvalifitseeruvad soovituses 2003/361/EÜ määratletud mikro-, väikesteks ja keskmise suurusega ettevõtjateks ja tegutsevad:

a) krediidivahendajana kõrvaltegevusena või

b) krediidiandjana kõrvaltegevusena, andes enda pakutavate kaupade ja teenuste ostmiseks krediiti tasumise edasilükkamise vormis, kui krediiti antakse intressivabalt ja kohaldatakse üksnes riigisisese õiguse kohaselt kehtestatud tarbija makstavaid piiratud tasusid hilinenud maksete korral.

Artikkel 38

Krediidivahendajate konkreetsed kohustused

Liikmesriigid nõuavad, et krediidivahendajad:

a) märgiksid tarbijatele ette nähtud reklaamis ja dokumentides oma volituste ulatuse ning asjaolu, kas nad teevad koostööd ainult ühe või mitme krediidiandjaga või tegutsevad sõltumatu vahendajana;

b) teeksid tarbijale teatavaks võimalikud tasud, mida tarbija peab osutatavate teenuste eest krediidivahendajale maksma;

c) lepiksid punktis b osutatud võimalikes tasudes tarbijaga kokku paberil või mõnel muul püsival andmekandjal enne krediidilepingu sõlmimist;

d) teeksid krediidiandjale teatavaks punktis b osutatud võimalikud tasud, et neid saaks arvesse võtta krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel.

XIII PEATÜKK

ÕIGUSTE LOOVUTAMINE JA VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Artikkel 39

Õiguste loovutamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui krediidiandja krediidilepingust tulenevad õigused või krediidileping ise loovutatakse kolmandale isikule, on tarbijal õigus taotleda isiku suhtes, kellele õigused või krediidileping loovutati, kaitset, mida võimaldati talle esialgse krediidiandja suhtes, sealhulgas tasaarvestus, kui selline kaitsemeede on asjaomases liikmesriigis lubatud.

2. Liikmesriigid nõuavad, et esialgne krediidiandja teavitaks tarbijat lõikes 1 osutatud loovutamisest, välja arvatud juhul, kui esialgne krediidiandja jääb kokkuleppel isikuga, kellele õigused või krediidileping loovutati, tarbija suhtes endiselt krediidi haldajaks.

Artikkel 40

Vaidluste kohtuväline lahendamine

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijatele on kättesaadavad asjakohased, kiired ja tõhusad menetlused käesoleva direktiivi kohaste krediidilepingutega seotud õigustest ja kohustustest tulenevate vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks tarbijate ning krediidiandjate või krediidivahendajate vahel, kasutades asjakohasel juhul olemasolevaid vaidluste kohtuvälise lahendamise üksusi. Sellised vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlused ja neid pakkuvad üksused peavad vastama direktiivis 2013/11/EL kehtestatud kvaliteedinõuetele.

2. Liikmesriigid julgustavad lõikes 1 osutatud vaidluste kohtuvälise lahendamise üksusi tegema koostööd, et lahendada krediidilepingutega seotud piiriüleseid vaidlusi.

XIV PEATÜKK

PÄDEVAD ASUTUSED

Artikkel 41

Pädevad asutused

1. Liikmesriigid määravad riiklikud pädevad asutused, kes on volitatud tagama käesoleva direktiivi kohaldamise ja täitmise, ning tagavad, et neile antakse uurimis- ja täitmise tagamise volitused ning piisavad vahendid, mis on vajalikud nende ülesannete tõhusaks ja tulemuslikuks täitmiseks.

Pädevad asutused on kas riigiasutused või organid, mis on tunnustatud riigisiseses õiguses või selliste riigiasutuste poolt, kes on selleks riigisiseses õiguses sõnaselgelt volitatud. Need ei või olla krediidiandjad ega krediidivahendajad.

2. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused ja kõik isikud, kes töötavad või on töötanud pädevate asutuste heaks, samuti audiitorid ja eksperdid, kes on saanud juhiseid pädevatelt asutustelt, on seotud ametisaladuse hoidmise kohustusega. Nad ei või avaldada mitte ühelegi isikule ega asutusele konfidentsiaalset teavet, mida nad võivad saada oma ametiülesandeid täites, välja arvatud kokkuvõttena või üldises vormis, ilma et see piiraks kriminaalõiguse valdkonda kuuluvaid või käesoleva direktiiviga hõlmatud juhtusid. See ei takista siiski pädevaid asutusi vahetamast või edastamast konfidentsiaalset teavet kooskõlas liidu ja riigisisese õigusega.

3. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused on üks järgmistest:

a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010 ([29]) artikli 4 punktis 2 määratletud pädevad asutused või

b) muud asutused kui punktis a osutatud pädevad asutused, tingimusel et riigisiseste õigus- või haldusnormide kohaselt peavad kõnealused asutused tegema koostööd punktis a osutatud pädevate asutustega alati, kui see on vajalik, et täita nende käesolevast direktiivist tulenevaid ülesandeid.

4. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused vastavad määruse (EL) 2017/2394 artiklis 5 sätestatud kriteeriumidele.

5. Liikmesriigid teavitavad komisjoni pädevate asutuste määramisest ja selle hilisematest muudatustest, ning juhul kui liikmesriigi territooriumil on rohkem kui üks pädev asutus, märgivad eraldi ära ülesannete võimaliku jaotuse nende pädevate asutuste vahel. Esimene selline teade tuleb edastada võimalikult kiiresti ja hiljemalt 20. novembriks 2025.

6. Pädevad asutused kasutavad oma volitusi kooskõlas riigisisese õigusega kas:

a) vahetult oma vastutusel või õigusasutuste järelevalve all või

b) pöördudes kohtutesse, kes on pädevad tegema vajaliku otsuse, sealhulgas asjakohasel juhul esitades apellatsioonkaebuse, kui vajalikku otsust käsitlevat taotlust ei rahuldata.

7. Kui liikmesriigi territooriumil on rohkem kui üks pädev asutus, tagab liikmesriik, et nende vastavad ülesanded on selgelt piiritletud ja et nad teevad oma ülesannete tulemuslikuks täitmiseks tihedat koostööd.

8. Komisjon avaldab pädevate asutuste loetelu vähemalt kord aastas *Euroopa Liidu Teatajas* ja ajakohastab kõnealust loetelu pidevalt oma veebisaidil.

([29]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

9. Liikmesriigid võivad kohaldada riigisiseseid õigusakte, millega antakse riiklikele pädevatele asutustele põhjendatud juhtudel toodetesse sekkumise volitused krediiditoodete turult kõrvaldamiseks.

XV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 42

Ühtlustamise tase

1. Kuna käesolev direktiiv sisaldab ühtlustatud sätteid, ei või liikmesriigid oma riigisiseses õiguses säilitada ega vastu võtta käesolevas direktiivis kehtestatust erinevaid sätteid, välja arvatud juhul, kui käesolevas direktiivis on sätestatud teisiti.

2. Kuni täiendava ühtlustamiseni teavitab liikmesriik juhul, kui ta kasutab artikli 2 lõigetes 5–8, artikli 8 lõikes 8, artikli 14 lõigetes 2 ja 3, artikli 16 lõigetes 4 ja 6, artikli 18 lõikes 11, artikli 24 lõikes 5, artikli 25 lõikes 6, artikli 26 lõigetes 4 ja 8, artikli 29 lõikes 4, artikli 31 lõikes 2, artikli 32 lõigetes 4 ja 5, artikli 35 lõigetes 3 ja 4, artikli 37 lõikes 3 ning artikli 41 lõikes 9 sätestatud õiguslikke võimalusi, sellest ning kõikidest edasistest muudatustest viivitamata komisjoni. Komisjon avalikustab kõnealuse teabe veebisaidil või mõnel muul kergesti ligipääsetaval viisil. Liikmesriigid võtavad ka asjakohased meetmed, et levitada kõnealust teavet liikmesriikide krediidiandjatele, krediidivahendajatele ning tarbijatele.

Artikkel 43

Käesoleva direktiivi imperatiivsus

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijad ei saa loobuda neile käesoleva direktiivi ülevõtmiseks kehtestatud riigisiseste meetmetega antud õigustest.

2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmiseks vastu võetud õigusnormide täitmisest ei saa lepingute sõnastuse abil kõrvale hoida.

Artikkel 44

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 20. novembriks 2026 nimetatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.

2. Liikmesriigid tagavad, et karistuste määramisel kooskõlas määruse (EL) 2017/2394 artikliga 21 on võimalik määrata trahve halduskorras, algatada kohtumenetlus selliste trahvide määramiseks või teha mõlemat.

3. Liikmesriigid näevad ette, et pädevad asutused võivad avalikustada halduskaristuse, mis määratakse käesoleva direktiivi alusel võetud meetmete rikkumise korral, välja arvatud juhul, kui selline avalikustamine ohustaks tõsiselt finantsturge või tekitaks asjaomastele isikutele ebaproportsionaalset kahju.

Artikkel 45

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 30 lõikes 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 19. novembrist 2023. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 30 lõikes 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 30 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 46

Läbivaatamine ja seire

1. Komisjon hindab käesolevat direktiivi hiljemalt 20. novembriks 2029 ning seejärel iga nelja aasta tagant. Hindamine hõlmab järgmist:

a) hinnang selle kohta, kas käesoleva direktiivi reguleerimisala on jätkuvalt asjakohane krediidilepingute puhul, mille tagatiseks on kinnisasi, mis ei ole eluase;

b) liidu majanduslikke suundumusi ja asjaomase turu olukorda arvesse võttes hinnang artikli 2 lõike 2 punktis c ja III lisa II osas kehtestatud künniste ning protsendimäärade kohta, mille alusel arvutatakse artikli 29 kohasel krediidi ennetähtaegsel tagasimaksmisel makstav hüvitis;

c) rohepööret toetava tarbijakrediidi turu arengu analüüs ning hinnang selle kohta, kas sellise krediidiga seoses on vaja võtta täiendavaid meetmeid, ning

d) hinnang artikli 44 lõigete 1 ja 2 rakendamise ning eelkõige kõnealuse artikli alusel määratud karistuste tõhususe ja hoiatava mõju kohta.

2. Hiljemalt 20. novembriks 2025 hindab komisjon vajadust kaitsta tarbijaid, kes võtavad laenu ja investeerivad määruse (EL) 2020/1503 artikli 2 lõike 1 punktis d määratletud ühisrahastusplatvormide kaudu, kui need platvormid ei tegutse krediidiandja ega krediidivahendajana, vaid hõlbustavad krediidi andmist tarbijate vahel.

3. Eelkõige jälgib komisjon artiklis 42 osutatud õiguslike võimaluste mõju siseturu toimimisele ja tarbijatele.

4. Komisjon esitab lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud hindamise tulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule, lisades sellele asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.

Artikkel 47

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

Direktiiv 2008/48/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 20. novembrist 2026.

Olenemata esimesest lõigust kohaldatakse direktiivi 2008/48/EÜ jätkuvalt krediidilepingute suhtes, mis on kehtivad 20. novembril 2026, kuni nende lõpetamiseni.

Käesoleva direktiivi artikleid 23 ja 24, artikli 25 lõike 1 teist lauset, artikli 25 lõiget 2 ning artikleid 28 ja 39 kohaldatakse siiski kõigi tähtajatute krediidilepingute suhtes, mis on kehtivad 20. novembril 2026.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt IV lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 48

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 20. novembriks 2025. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad kõnealuseid norme alates 20. novembrist 2026.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

Artikkel 49

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 50

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 18. oktoober 2023

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	J. M. ALBARES BUENO

I LISA

EUROOPA TARBIJAKREDIIDI STANDARDTEAVE ([1])

Põhiteave

I osa [alati teabelehe esimesel lehel]:

Krediidiandja Asjakohasel juhul: Krediidivahendaja	[Nimi] [Nimi]
Krediidi kogusumma *Krediidilepinguga kättesaadavaks tehtava krediidi ülemmäär või kogusumma.*	
Krediidilepingu kestus	
Krediidilepingu suhtes kohaldatav laenuintress, või kui see on asjakohane, erinevad krediidilepingu suhtes kohaldatavad laenuintressid	[% — fikseeritud või — muutuv, — ajavahemikud]
Krediidi kulukuse aastamäär *Kogukulu, mis on väljendatud aastase protsendimäärana krediidi kogusummast.* *Krediidi kulukuse aastamäära abil saab võrrelda erinevaid pakkumisi.*	
Tasumisele kuuluv kogusumma *Laenu põhiosa, millele lisanduvad intress ja võimalikud krediidiga seotud kulud.*	[Krediidi kogusumma ja tarbijale tuleneva krediidi kogukulu]
Asjakohasel juhul: Krediit on antud konkreetse kaupade või konkreetsete teenuste eest tasumiseks tasumise edasilükkamise vormis või on seotud konkreetsete kaupade tarnimise või konkreetsete teenuste osutamisega Kauba/teenuse nimetus Hind kohe tasudes	
Maksete hilinemisest tulenevad kulud	Maksete hilinemise korral tuleb Teil tasuda […(kohaldatav laenuintress ja selle kohandamise kord ning asjakohasel juhul viiviste kirjeldus)].

([1]) Märke „asjakohasel juhul“ korral peab krediidiandja täitma lahtri juhul, kui teave on krediidi liigi seisukohast asjakohane; kui teave ei ole vastavat liiki krediidi seisukohast asjakohane, tuleb teave või kogu rida kustutada.
Kaldkirjas esitatud selgitused peaksid aitama tarbijal näitajaid paremini mõista.
Nurksulgudes esitatud märkused on krediidiandjale või krediidivahendajale selgituseks ning need tuleb asendada vastava teabega.

II osa [kui järgmisi elemente ei ole võimalik selgelt eristuval viisil ühel lehel esitada, esitatakse need teabelehe esimeses osas teisel lehel]:

Osamaksed, ja kui see on asjakohane, osamaksete sooritamise järjekord	Tasumisele kuulub: [Tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus] Intress ja/või tasud makstakse järgmiselt:
Hoiatus seoses tasumata või hilinenud maksetest tulenevate tagajärgedega *Maksete tasumata jätmisel või maksetega hilinemisel võivad olla tõsised tagajärjed (nt sundmüük) ning Teil võib olla edaspidi raskusi krediidi saamisel.*	
Taganemisõigus *Krediidilepingust võib taganeda 14 kalendripäeva jooksul.*	Jah/ei
Krediidi ennetähtaegne tagasimaksmine *Teil on igal ajal õigus krediit osaliselt või täielikult ennetähtaegselt tagasi maksta.* Asjakohasel juhul: Krediidi ennetähtaegsel tagasimaksmisel on krediidiandjal õigus saada hüvitist.	Jah
Krediidiandja Asukoha aadress Telefoninumber E-posti aadress Veebiaadress (*)	
Asjakohasel juhul: Krediidivahendaja Asukoha aadress Telefoninumber E-posti aadress Veebiaadress (*)	

(*) Selle teabe esitamine on vabatahtlik.

Lisateave krediidilepingu kohta

1. **Krediiditoote põhiomaduste kirjeldus**

Krediidi liik	
Krediidisumma kasutusse võtmise tingimused *Raha kättesaamise viis ja aeg*. Asjakohasel juhul: Muud asjaomast liiki krediidilepingu puhul kasutatavad krediidisumma kasutusse võtmise viisid võivad tuua kaasa kõrgemad krediidi kulukuse aastamäärad	[Kui krediidileping võimaldab krediidisumma kasutusse võtta mitmel erineval viisil ning seejuures on tasud ja laenuintress erinevad ning krediidiandja kasutab III lisa II osa punktis b esitatud eeldust, lisada märge selle kohta, et asjaomast liiki krediidilepingu muud krediidisumma kasutusse võtmise viisid võivad tuua kaasa kõrgemad krediidi kulukuse aastamäärad]
Asjakohasel juhul: Nõutavad tagatised *Tarbijalt nõutavate krediidilepingu tagatiste kirjeldus*.	[Tagatiste liik]
Asjakohasel juhul: Tagasimaksete tulemusena ei toimu krediidi põhiosa viivitamatu kustutamine.	
Asjakohasel juhul: Hinda on isikupõhiselt kohandatud automatiseeritud otsuste tegemise alusel.	

2. **Krediidiga seotud kulud**

Asjakohasel juhul: Erinevad krediidilepingu suhtes kohaldatavad laenuintressid	[% — fikseeritud või — muutuv (koos esialgse laenuintressi suhtes kohaldatava indeksi või baasintressimääraga), — ajavahemikud, — iga laenuintressi kohaldamise tingimused, — iga laenuintressi muutmise ajavahemikud, tingimused ja kord]
Krediidi kulukuse aastamäära tüüpiline näide ja tarbija makstav kogusumma	[% Esitada siin tüüpiline näide, milles nimetatakse kõik krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused]
Kas krediidi saamiseks või krediidi saamiseks reklaamitavatel tingimustel on kohustuslik sõlmida — krediidi tagatiseks olev kindlustusleping või — muu kõrvalteenuse leping? *Kui nimetatud teenustega seotud kulud ei ole krediidiandjale teada, ei sisaldu need krediidi kulukuse aastamääras*.	 Jah/ei [kui jah, kindlustuse liik] Jah/ei [kui jah, kõrvalteenuse liik]

Kaasnevad kulud

Asjakohasel juhul: Nõutavad tasud ühe või mitme konto haldamise eest, et kajastada nii maksetehinguid kui ka krediidisumma kasutusse võtmist	
Asjakohasel juhul: Konkreetse maksevahendi (nt krediitkaardi) kasutamise kulude summa	
Asjakohasel juhul: Muud krediidilepingust tulenevad kulud	
Asjakohasel juhul: Krediidilepinguga seotud eespool nimetatud kulude muutmise tingimused	
Asjakohasel juhul: Kohustus maksta notaritasusid	

3. **Muud olulised õiguslikud aspektid**

Asjakohasel juhul: Krediidi ennetähtaegsel tagasimaksmisel on krediidiandjal õigus saada hüvitist	[Hüvitise suuruse kindlaksmääramine (arvutusmeetod) kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2023/2225 ([1]) artikli 29 rakendussätetega]
Päringud andmebaasides *Krediidiandja peab andma Teile viivitamata ja tasuta teavet andmebaasis tehtud päringu tulemustest, kui sellise päringu alusel lükatakse krediiditaotlus tagasi.*	
Õigus saada krediidilepingu projekt *Teil on õigus saada taotluse korral tasuta koopia krediidilepingu projektist. Seda sätet kohaldatakse, kui krediidiandja on Teie taotluse saamise ajal valmis Teiega krediidilepingut sõlmima.*	
Asjakohasel juhul: Ajavahemik, mille jooksul on lepingueelne teave krediidiandja suhtes siduv	Käesolevas teabelehes esitatud teave kehtib alates […] kuni […].
Kahjuhüvitusnõuetega seotud teave *Teil on õigus kasutada kohtuvälist kaebuste lahendamise ja õiguskaitse menetlust.*	[Tarbijale kättesaadav kohtuväline kaebuste lahendamise ja kahjuhüvitusnõuete menetlus ning selle kasutamise kord]

Hoiatus kohustuste täitmata jätmise õiguslike ja finantstagajärgede kohta *Lisaks hilinenud või tasumata maksetele võivad krediidilepinguga seotud muude kohustuste täitmata jätmisel olla Teie jaoks tõsised tagajärjed.*	
Tagasimaksegraafik	[Tagasimaksegraafik, mis sisaldab kõiki tarbija poolt krediidilepingu kogu kestuse jooksul tehtavaid makseid ja tagasimaksed, sealhulgas nimetatud makseid kõrvalteenuste eest]

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/2225, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2008/48/EÜ (ELT L, 2023/2225, 30.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj).

Asjakohasel juhul:

4. **Lisateave finantsteenuste kaugturustuse korral**

a) Krediidiandjaga seotud teave	
Asjakohasel juhul: Krediidiandja esindaja Teie elukohaliikmesriigis Aadress Telefoninumber E-posti aadress Veebiaadress (*)	[Nimi] [Asukoha aadress tarbija jaoks]
Asjakohasel juhul: Registreerimisandmed	[Äriregister, millesse krediidiandja on kantud, ning tema registreerimisnumber või samaväärne identifitseerimisvõimalus selles registris]
Asjakohasel juhul: Järelevalveasutus	
b) Krediidilepinguga seotud teave	
Asjakohasel juhul: Taganemisõiguse kasutamine	[Praktilised juhised taganemisõiguse kasutamise kohta, sealhulgas taganemisõiguse kasutamise ajavahemik, aadress, kuhu taganemisteade saata tuleks, ning tagajärjed juhul, kui taganemisõigust ei kasutata]
Asjakohasel juhul: Õigusakt, mille alusel krediidiandja enne krediidilepingu sõlmimist Teiega suhteid loob	
Asjakohasel juhul: Klausel krediidilepingu suhtes kohaldatava õiguse ja/või pädeva kohtu kohta	[Märkida siia asjakohane klausel]
Asjakohasel juhul: Kasutatavad keeled	Teave ja lepingutingimused edastatakse … [keeles]. Teie nõusolekul suhtleme krediidilepingu kestuse jooksul Teiega … [keeles/keeltes].

(*) Selle teabe esitamine on krediidiandjale vabatahtlik.

II LISA

EUROOPA TARBIJAKREDIIDI TEAVE [1]

Teatavate krediidiorganisatsioonide (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2023/2225 [2] **artikli 2 lõige 6) pakutav tarbijakrediit**

Võla konverteerimine (direktiivi (EL) 2023/2225 artikli 2 lõige 7)

Põhiteave

I osa [alati teabelehe esimesel lehel]:

Krediidiandja Asjakohasel juhul: Krediidivahendaja	[Nimi] [Nimi]
Krediidi kogusumma *Kooskõlas krediidilepinguga kättesaadavaks tehtava krediidi ülemmäär või kogusumma.*	
Krediidilepingu kestus	
Krediidilepingu suhtes kohaldatav laenuintress, või kui see on asjakohane, erinevad krediidilepingu suhtes kohaldatavad laenuintressid	[% — fikseeritud või — muutuv, — ajavahemikud]
Krediidi kulukuse aastamäär *Kogukulu, mis on väljendatud aastase protsendimäärana krediidi kogusummast.* *Krediidi kulukuse aastamäära abil saab võrrelda erinevaid pakkumisi.*	
Tasumisele kuuluv kogusumma *Laenu põhiosa, millele lisanduvad intress ja võimalikud krediidiga seotud kulud.*	[Krediidi kogusumma ja tarbijale tuleneva krediidi kogukulu summa]
Asjakohasel juhul: Krediit on antud konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks tasumise edasilükkamise vormis või on seotud konkreetsete kaupade tarnimise või teenuste osutamisega Kauba/teenuse nimetus Hind kohe tasudes (netohind)	

(1) Märke „asjakohasel juhul“ korral peab krediidiandja täitma lahtri juhul, kui teave on krediidi liigi seisukohast asjakohane; kui teave ei ole vastavat liiki krediidi seisukohast asjakohane, tuleb teave või kogu rida kustutada.
Kaldkirjas esitatud selgitused peaksid aitama tarbijal näitajaid paremini mõista.
Nurksulgudes esitatud märkused on krediidiandjale või krediidivahendajale selgituseks ning need tuleb asendada vastava teabega.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/2225, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2008/48/EÜ (ELT L, 2023/2225, 30.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj).

Maksete hilinemisest tulenevad kulud	Maksete hilinemise korral tuleb Teil tasuda […] (kohaldatav intressimäär ja selle kohandamise kord ning asjakohasel juhul viiviste kirjeldus)].

II osa [kui järgmisi elemente ei ole võimalik selgelt eristuval viisil ühel lehel esitada, esitatakse need teabelehe esimeses osas teisel lehel]:

Osamaksed, ja kui see on asjakohane, osamaksete sooritamise järjekord	Tasumisele kuulub: [Tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus] Intress ja/või tasud makstakse järgmiselt:
Hoiatus seoses tasumata või hilinenud maksetest tulenevate tagajärgedega *Maksete tasumata jätmisel või maksetega hilinemisel võivad olla tõsised tagajärjed (nt sundmüük) ning Teil võib olla edaspidi raskusi krediidi saamisel.*	
Taganemisõigus	Jah/ei
Krediidi ennetähtaegne tagasimaksmine *Teil on igal ajal õigus krediit osaliselt või täielikult ennetähtaegselt tagasi maksta.* Asjakohasel juhul: Krediidi ennetähtaegsel tagasimaksmisel on krediidiandjal õigus saada hüvitist.	
Krediidiandja Asukoha aadress Telefoninumber E-posti aadress Veebiaadress (*)	
Asjakohasel juhul: Krediidivahendaja Asukoha aadress Telefoninumber E-posti aadress Veebiaadress (*)	

(*) Selle teabe esitamine on vabatahtlik.

Lisateave krediidilepingu kohta

1. **Krediiditoote põhiomaduste kirjeldus**

Krediidi liik	
Asjakohasel juhul: Märge selle kohta, et tarbijalt võidakse igal ajal nõuda krediidisumma tagasimaksmist täies ulatuses	
Asjakohasel juhul: Hinda on isikupõhiselt kohandatud automatiseeritud otsuste tegemise alusel.	

2. **Krediidiga seotud kulud**

Asjakohasel juhul: Erinevad krediidilepingu suhtes kohaldatavad laenuintressid	[% — fikseeritud või — muutuv (koos esialgse laenuintressi suhtes kohaldatava indeksi või baasintressimääraga), — ajavahemikud, — iga laenuintressi kohaldamise tingimused]
Krediidi kulukuse aastamäära tüüpiline näide ja tarbija makstav kogusumma	[% Esitada siin tüüpiline näide, milles nimetatakse kõik krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused]
Asjakohasel juhul: Kulud Asjakohasel juhul: Nende kulude muutmise tingimused	[Krediidilepingu sõlmimisest alates kohaldatavad kulud]

3. **Muud olulised õiguslikud aspektid**

Krediidilepingu lõpetamine	[Krediidilepingu lõpetamise tingimused ja kord]
Asjakohasel juhul: Krediidi ennetähtaegsel tagasimaksmisel on krediidiandjal õigus saada hüvitist	[Hüvitise suuruse kindlaksmääramine (arvutusmeetod) kooskõlas direktiivi (EL) 2023/2225 artikli 29 rakendussätetega]
Päringud andmebaasides *Krediidiandja peab andma Teile viivitamata ja tasuta teavet andmebaasis tehtud päringu tulemustest, kui sellise päringu alusel lükatakse krediiditaotlus tagasi.*	
Asjakohasel juhul: Ajavahemik, mille jooksul on lepingueelne teave krediidiandja suhtes siduv	Käesolevas vormis sisalduv teave kehtib alates […] kuni […].

Kahjuhüvitusnõuetega seotud teave *Teil on õigus kasutada kohtuvälist kaebuste lahendamise ja õiguskaitse menetlust.*	[Tarbijale kättesaadav kohtuväline kaebuste lahendamise ja kahjuhüvitusnõuete menetlus ning selle kasutamise kord]
Hoiatus kohustuste täitmata jätmise õiguslike ja finantstagajärgede kohta *Lisaks hilinenud või tasumata maksetele võivad krediidilepinguga seotud muude kohustuste täitmata jätmisel olla Teie jaoks tõsised tagajärjed.*	
Tagasimaksegraafik	[Tagasimaksegraafik, mis sisaldab kõiki tarbija poolt krediidilepingu kogu kestuse jooksul tehtavaid makseid ja tagasimakseid, sealhulgas nimetatud makseid kõrvalteenuste eest]

Asjakohasel juhul:

4. **Lisateave finantsteenuste kaugturustuse korral**

a) Krediidiandjaga seotud teave	
Asjakohasel juhul: Krediidiandja esindaja Teie elukohaliikmesriigis Aadress Telefoninumber E-posti aadress Veebiaadress (*)	[Nimi] [Asukoha aadress tarbija jaoks]
Asjakohasel juhul: Registreerimisandmed	[Äriregister, millesse krediidiandja on kantud, ning tema registreerimisnumber või samaväärne identifitseerimisvõimalus selles registris]
Asjakohasel juhul: Järelevalveasutus	
b) Krediidilepinguga seotud teave	
Asjakohasel juhul: Taganemisõiguse kasutamine	[Praktilised juhised taganemisõiguse kasutamise kohta, sealhulgas taganemise tähtaeg, aadress, kuhu taganemisõiguse kasutamise teade saata tuleks, ning tagajärjed juhul, kui taganemisõigust ei kasutata]
Asjakohasel juhul: Õigusakt, mille alusel krediidiandja enne krediidilepingu sõlmimist Teiega suhteid loob	

Asjakohasel juhul: Klausel krediidilepingu suhtes kohaldatava õiguse ja/või pädeva kohtu kohta	[Märkida siia asjakohane klausel]
Asjakohasel juhul: Kasutatavad keeled	Teave ja lepingutingimused edastatakse … [keeles]. Teie nõusolekul suhtleme krediidilepingu kestuse jooksul Teiega … [keeles/keeltes].

(*) Selle teabe esitamine on krediidiandjale vabatahtlik.

III LISA

I. Baasvõrrand, mis väljendab ühelt poolt kasutusse võetud krediidisummade ning teiselt poolt tagasimaksete ja tasude võrdsust.

Krediidi kulukuse aastamäära leidmiseks kasutatav baasvõrrand võrdub aasta lõikes ühest küljest kasutusse võetud krediidisummade kogu hetkeväärtusega ning teisest küljest tagasimaksete ja tasude kogu hetkeväärtusega, st:

$$\sum_{k=1}^{m} C_k (1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1+X)^{-S_l}$$

kus:

– X	on krediidi kulukuse aastamäär;
– m	on viimase kasutusse võetud krediidisumma järjekorranumber;
– k	on kasutusse võetud krediidisumma järjekorranumber, seega $1 \leq k \leq m$;
– C_k	on kasutusse võetud krediidisumma k suurus;
– t_k	on aastates või aasta osades väljendatud ajavahemik esimese krediidisumma kasutusse võtmise kuupäeva ja iga järgmise krediidisumma kasutusse võtmise kuupäeva vahel, seega $t_1 = 0$;
– m’	on viimase tagasimakse või makstud tasu järjekorranumber;
– l	on tagasimakse või makstud tasu järjekorranumber;
– D_l	on tagasimakse või makstud tasu suurus;
– s_l	on aastates või aasta osades väljendatud ajavahemik esimese krediidisumma kasutusse võtmise kuupäeva ja iga tagasimakse või tasude maksmise kuupäeva vahel.

Märkused

a) Mõlema lepingupoole poolt eri ajal makstud summad ei pruugi olla võrdsed ning neid ei pea tingimata maksma võrdse ajavahemiku järel.

b) Alguskuupäev on esimese krediidisumma kasutusse võtmise kuupäev.

c) Arvutustes kasutatavaid ajavahemikke väljendatakse aastates või aasta osades. Aasta pikkus on 365 päeva (või 366 päeva liigaasta puhul), 52 nädalat või 12 võrdset kuud. Kuu pikkus on 30,41666 päeva (st 365/12), ka juhul, kui tegemist on liigaastaga.

Kui arvutustes kasutatavaid ajavahemikke ei ole võimalik väljendada täisnädalates, -kuudes või -aastates, väljendatakse ajavahemikke ühes nimetatud täisajavahemikus koos teatava päevade arvuga. Päevade kasutamisel:

i) võetakse arvesse kõik päevad, sealhulgas nädalavahetused ja pühad;

ii) võrdsed perioodid koos päevadega loendatakse eest tahapoole kuni esialgse krediidisumma kasutusse võtmise kuupäevani;

iii) päevadest koosneva perioodi pikkuse saamiseks jäetakse esimene päev välja ja viimane päev arvatakse sisse ning perioodi pikkus väljendatakse aastates, jagades kõnealuse perioodi täisaasta päevade arvuga (365 või 366), loendades eest tahapoole alates viimasest päevast kuni eelneva aasta sama päevani.

d) Arvutuse tulemus esitatakse vähemalt ühe kümnendkoha täpsusega. Kui järgmisel kümnendkohal olev number on 5 või suurem kui 5, suurendatakse selle konkreetse kümnendkoha numbrit ühe võrra.

e) Võrrandit saab väljendada ka üheainsa summana, kasutades rahavoogude mõistet (A_k), mis võib olla positiivne või negatiivne, teisisõnu, kas makstud või saadud ajavahemikel 1–n, väljendatuna aastates, st:

$$S = \sum_{k=1}^{n} A_k (1 + X)^{-t_k}$$

,

kus S on rahavoogude hetkesaldo. Kui eesmärk on panna vood võrduma, on S väärtus null.

II. Lisaeeldused krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks on järgmised.

a) Kui krediidileping võimaldab tarbijal krediiti vabalt kasutusse võtta, käsitatakse krediidi kogusummat viivitamata ja täies mahus kasutusse võetuna.

b) Kui krediidileping võimaldab tarbijal üldiselt krediiti vabalt kasutusse võtta, kuid sellega kehtestatakse krediidi kasutusse võtmise erinevate viiside puhul krediidisumma ja ajavahemiku piirang, käsitatakse krediidisummat kasutusse võetuna varaseimal krediidilepingus kindlaks määratud kuupäeval ning vastavalt kõnealustele krediidi kasutusse võtmisega seotud piirangutele.

c) Kui krediidileping võimaldab krediiti kasutusse võtta mitmel erineval viisil ning seejuures on krediidiga seonduvad kulud ja laenuintressid erinevad, käsitatakse krediidi kogusummat kasutusse võetuna kõige kõrgemate seonduvate kulude ja laenuintressiga, mida kohaldatakse seda liiki krediidilepingu puhul kõige levinuma krediidi kasutusse võtmise viisi suhtes.

d) Arvelduskrediidi korral käsitatakse krediidi kogusummat täies mahus ja kogu krediidilepingu kestuse ajaks kasutusse võetuna. Kui arvelduskrediidi kestus ei ole teada, arvutatakse krediidi kulukuse aastamäär eeldusel, et krediidi kestus on kolm kuud.

e) Tähtajatu krediidilepingu korral, kui ei ole tegemist arvelduskrediidiga, eeldatakse et:

i) krediit on antud üheks aastaks alates esialgse krediidisumma kasutusse võtmise kuupäevast ning tarbija tehtava viimase maksega tasutakse krediidi põhiosa, intressi ja muude tasude jääk selle olemasolu korral;

ii) tarbija maksab krediidi põhiosa tagasi võrdsete kuumaksetena, algusega üks kuu pärast esialgse krediidisumma kasutusse võtmise kuupäeva. Juhul kui krediidi põhiosa tuleb igal makseperioodil tagasi maksta täies ulatuses ühe maksena, eeldatakse, et tarbija võtab järgnevad krediidisummad kasutusse ja maksab kogu krediidi põhiosa tagasi ühe aasta jooksul. Intressi ja muid tasusid kohaldatakse vastavalt nendele kasutusse võetud krediidisummadele ja põhiosa tagasimaksetele ning krediidilepingus sätestatule.

Käesoleva punkti kohaldamise eesmärgil tähendab tähtajatu krediidileping sellist krediidilepingut, mille kestus ei ole fikseeritud ja mis hõlmab krediiti, mis tuleb tagasi maksta täies mahus teatava perioodi jooksul või pärast seda, kuid kui krediit on tagasi makstud, saab seda uuesti kasutusse võtta.

f) Selliste krediidilepingute puhul, mis ei ole punktides d ja e sätestatud eeldustele vastavad arvelduskrediidilepingud või tähtajatud krediidilepingud:

i) kui ei saa kindel olla, mis kuupäeval või kui suure osa krediidi põhiosast tarbija tagasi maksab, eeldatakse, et tarbija teeb tagasimakse krediidilepingus märgitud kõige varasemal kuupäeval ja selles lepingus ette nähtud kõige väiksemas summas;

ii) kui esialgse krediidisumma kasutusse võtmise kuupäeva ja tarbija esimese makse kuupäeva vahelist aega ei ole võimalik kindlaks teha, eeldatakse, et see on lühim ajavahemik.

g) Kui tarbija tehtava makse kuupäeva või summat ei ole võimalik krediidilepingu või punktides d, e või f esitatud eelduste põhjal kindlaks teha, eeldatakse, et makse tehakse vastavalt krediidiandja ettenähtud kuupäevadele ja tingimustele, ning kui need kuupäevad ja tingimused ei ole teada, siis eeldatakse, et:

   i) intressimaksed tehakse koos krediidi põhiosa tagasimaksetega;

   ii) ühekordne tasu, mis ei ole intress, makstakse krediidilepingu sõlmimise kuupäeval;

   iii) mitmekordsed tasud, mis ei ole intress, makstakse korrapäraste ajavahemike järel alates krediidi põhiosa esimese tagasimakse kuupäevast, ning kui nende suurus ei ole teada, eeldatakse, et need on ühesuurused summad;

   iv) viimase maksega loetakse tasutuks krediidi põhiosa jääk, intressid ja tasud, kui need on kohaldatavad.

h) Kui krediidi ülemmäära suhtes ei ole veel kokku lepitud, eeldatakse, et see on 1 500 eurot.

i) Kui piiratud ajavahemiku jooksul või piiratud summa puhul pakutakse erinevaid laenuintresse ja tasusid, loetakse laenuintressi ja tasude määraks kõrgeim määr krediidilepingu kogu kestuse vältel.

j) Selliste tarbijakrediidilepingute puhul, mille jaoks on kokku lepitud fikseeritud laenuintress esialgseks ajavahemikuks, mille lõppedes määratakse uus laenuintress, mida seejärel kokkulepitud näitaja alusel korrapäraselt kohandatakse, lähtutakse krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel eeldusest, et fikseeritud laenuintressiga ajavahemiku lõpus on laenuintress sama kui krediidi kulukuse aastamäära arvutamise ajal, mis põhineb kokkulepitud näitaja väärtusel sel ajal.

IV LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2008/48/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 lõige 1	Artikli 2 lõige 1
–	
Artikli 2 lõike 2 punktid a, b ja c	Artikli 2 lõike 2 punktid a, b ja c
Artikli 2 lõike 2 punkt d	Artikli 2 lõike 2 punkt g
Artikli 2 lõike 2 punktid e ja f	–
Artikli 2 lõike 2 punktid g, h, i, j, k ja l	Artikli 2 lõike 2 punktid d, e, f, i, j ja k
Artikli 2 lõige 2a	Artikli 2 lõige 3
Artikli 2 lõige 3	–
Artikli 2 lõiked 4, 5 ja 6	Artikli 2 lõiked 4, 6 ja 7
Artikli 3 punktid a, b ja c	Artikli 3 punktid 1, 2 ja 3
–	Artikli 3 punktid 4
Artikli 3 punktid d ja e	Artikli 3 punktid 18 ja 19
Artikli 3 punkt f	Artikli 3 punkt 12
Artikli 3 punktid g, h, i, j, k, l ja m	Artikli 3 punktid 5, 6, 7, 8, 9, 10 ja 11
Artikli 3 punkt n	Artikli 3 punkt 20
–	Artikli 3 punktid 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21 ja 22
–	Artikkel 5
–	Artikkel 6
–	Artikkel 7
Artikkel 4	Artikkel 8
–	Artikkel 9
Artikli 5 lõige 1	Artikli 10 lõiked 1, 3, 5 ja 6
Artikli 5 lõige 2	Artikli 10 lõige 7
Artikli 5 lõige 4	Artikli 10 lõige 8
Artikli 5 lõige 5	Artikli 10 lõige 9
Artikli 5 lõige 6	Artikli 12 lõike 1 punktid a, b ja c ning artikli 12 lõige 2
Artikli 6 lõiked 1 ja 3	Artikli 11 lõiked 1,2 ja 4
Artikli 6 lõige 2	—
Artikli 6 lõige 4	Artikli 11 lõige 6
Artikli 6 lõige 5	—
Artikli 6 lõige 6	Artikli 11 lõige 7
Artikli 6 lõige 7	—
Artikkel 7	Artikli 10 lõige 10 ja artikli 11 lõige 8
–	Artikkel 13

Artikkel 8	Artikkel 18
–	Artikkel 14
–	Artikkel 15
–	Artikkel 16
–	Artikkel 17
Artikkel 9	Artikkel 19
Artikli 10 lõige 1	Artikkel 20
Artikli 10 lõiked 2, 3 ja 4	Artikkel 21
Artikli 10 lõige 5	–
Artikkel 11a	Artikkel 22
Artikkel 11	Artikkel 23
Artikkel 12	Artikkel 24
Artikkel 13	Artikkel 28
Artikkel 14	Artikkel 26
Artikkel 15	Artikkel 27
Artikkel 16	Artikkel 29
Artikkel 17	Artikkel 39
Artikkel 18	Artikkel 25
Artikkel 19	Artikkel 30
–	Artikkel 31
–	Artikkel 32
–	Artikkel 33
–	Artikkel 34
Artikkel 16a	Artikkel 35
–	Artikkel 36
Artikkel 20	Artikkel 37
Artikkel 21	Artikkel 38
–	Artikkel 41
Artikkel 22	Artiklid 42 ja 43
Artikkel 23	Artikkel 44
Artikkel 24	Artikkel 40
Artikkel 24a	Artikkel 45
Artikkel 26	Artikli 42 lõige 2
Artikli 27 lõige 1	Artikkel 48
Artikli 27 lõige 2	Artikkel 46
Artikkel 28	Artikkel 4
Artikkel 29	Artikkel 47
Artikkel 30	Artikkel 47
Artikkel 31	Artikkel 49

Artikkel 32	Artikkel 50
I lisa	III lisa
II lisa	I lisa
III lisa	II lisa
–	IV lisa